

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN VADĪBAS FAKULTĀTE
GRĀMATVEDĪBAS UN AUDITA KATEDRA

SIA „KVADRO” ATTĪSTĪBAS IESPĒJU IZVĒRTĒJUMS

DIPLOMDARBS

Autore: **Irbe Dātava**

Studentes apliecības Nr.: id07038

Darba vadītāja: docente Dr.oec Ruta Šneidere

RĪGA 2012

ANOTĀCIJA

Uzņēmuma finansiālās analīzes regulāra veikšana un novērtēšana ir ceļš uz efektīvu saimniecisko darbību, tas dod iespēju novērtēt uzņēmuma nākotnes perspektīvas. Diplomdarba mērķis ir uz teorētisko un praktisko materiālu pamata veikt SIA „Kvadro” attīstības iespēju izvērtējumu, izdarīt secinājumus un izstrādāt priekšlikumus uzņēmuma saimnieciskās darbības uzlabošanai. Diplomdarba pirmajā daļā ir apkopots teorētiskais apskats par finanšu analīzes metodēm un iespējamiem finanšu analīzes koeficientiem, otrajā daļā veikta uzņēmuma saimnieciskās darbības izpēte un visbeidzot trešajā daļā veikta SIA „Kvadro” finanšu analīze un rādītāji salīdzināti ar diviem konkurējošiem uzņēmumiem. Veiktās analīzes rezultātā tika secināts ka, SIA „Kvadro” maksātspēja vai bankrots nedraud, bet ir jāuzlabo atsevišķi rādītāji. Lai sasniegtu izvirzīto mērķi darbā tika izmantoti galvenokārt Latvijas Republikas normatīvie akti, speciālā literatūra, interneta resursi un uzņēmumu gada pārskati.

Atslēgvārdi: finanšu analīze, ekonomiskās aktivitātes rādītāji, likviditāte, maksātspēja, rentabilitāte, bankrots.

ANNOTATION

Periodic financial analysis and evaluation of the company is a way to achieve effective business activity by evaluating future perspectives of the company. The goal of this diploma work is to evaluate development opportunities of “Kvadro” SIA, to draw conclusions and to develop suggestions for improvement of business activities of the company, using theoretical and practical materials. The first section of this diploma work contains theoretical review of the methods and possible coefficients used in the financial analysis; the second section contains analysis of business activities of “Kvadro” SIA and the third section contains financial analysis of “Kvadro” SIA and comparison of financial results with two competitors. After the analysis it was concluded that “Kvadro” SIA is not subject to potential insolvency or bankruptcy, however needs to improve certain financial ratios. In order to achieve the goal set in the diploma work the author used relevant legislation of Republic of Latvia, special literature, internet resources and annual financial statements of the companies.

Key words: financial analysis, economical activity ratio, liquidity, insolvency, profitability, bankruptcy.

SATURS

IEVADS	6
1. FINANŠU ANALĪZES TEORĒTISKAIS ASPEKTS	8
1.1 Finanšu pārskati un to lietotāji	8
1.2 Finanšu pārskatu absolūto un relatīvo rādītāju izmaiņu analīze	10
1.3 Finanšu pārskatu koeficientu analīze	13
1.3.1 Ekonomiskās aktivitātes rādītāji	13
1.3.2 Likviditātes rādītāji	16
1.3.3 Maksātspējas rādītāji	19
1.3.4 Rentabilitātes rādītāji	21
1.3.5 Bankrota prognozēšanas metodes	26
2. SIA „KVADRO” SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS RAKSTUROJUMS	30
2.1 Uzņēmuma saimnieciskās darbības raksturojums	30
2.2 Grāmatvedības politikas novērtējums	33
2.3 SVID analīze	39
3. SIA „KVADRO” FINANŠU PĀRSKATU ANALĪZE UN NOVĒRTĒJUMS	43
3.1 Finanšu pārskatu horizontālā un vertikālā analīze un novērtēšana	43
3.2 Ekonomiskās aktivitātes rādītāju analīze un novērtēšana	55
3.3 Likviditātes rādītāju analīze un novērtēšana	63
3.4 Maksātspējas rādītāju analīze un novērtēšana	66
3.5 Rentabilitātes rādītāju analīze un novērtēšana	69
3.6 Bankrota prognozēšana un novērtēšana	76
SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI	80
IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI	84
PIELIKUMI	86
1.pielikums SIA „Kvadro” bilance, 2008. – 2010.g., Ls	87
2.pielikums SIA „Kvadro” peļņas vai zaudējumu aprēķins, 2008. – 2010.g., Ls	88
3.pielikums SIA „Litava” bilance, 2008. – 2010.g., Ls	89
4. pielikums SIA „Litava” peļņas vai zaudējumu aprēķins, 2008. – 2010.g., Ls	90
5.pielikums SIA „Jūsma” bilance, 2008. – 2010.g., Ls	91
6. pielikums SIA „Jūsma” peļņas vai zaudējumu aprēķins, 2008. – 2010.g., Ls	92
7. pielikums SIA „Kvadro” bilances horizontālā analīze 2008. – 2010.g., Ls un %	93

8.pielikums SIA „Kvadro” peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālā analīze 2008. – 2010.g., Ls un %	94
9.pielikums SIA „Litava” bilances horizontālā analīze 2008. – 2010.g., Ls un %	95
10.pielikums SIA „Litava” peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālā analīze 2008. – 2010.g., Ls un %	96
11.pielikums SIA „Jūsma” bilances horizontālā analīze 2008. – 2010.g., Ls un %	97
12.pielikums SIA „Jūsma” peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālā analīze 2008. – 2010.g., Ls un %	98
13.pielikums SIA „Kvadro” bilances vertikālā analīze 2008. – 2010.g., % un %punkti	99
14.pielikums SIA „Litava” bilances vertikālā analīze 2008. – 2010.g., % un %punkti	100
15.pielikums SIA „Jūsma” bilances vertikālā analīze 2008. – 2010.g., % un %punkti	101
16.pielikums SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” ekonomiskās aktivitātes rādītāju analīze 2008. – 2010.g., koef.	102
17.pielikums SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” likviditātes rādītāju analīze 2008. – 2010.g., koef.	103
18.pielikums SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” maksātspējas rādītāju analīze 2008. – 2010.g., koef.	104
19.pielikums SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” rentabilitātes rādītāju analīze 2008. – 2010.g., %	105
20.pielikums SIA „Kvadro” bankrota prognozēšanas indeksi 2008. – 2010.g.	106
21.pielikums SIA „Litava” bankrota prognozēšanas indeksi 2008. – 2010.g.	107
22.pielikums SIA „Jūsma” bankrota prognozēšanas indeksi 2008. – 2010.g.	108

IEVADS

Šobrīd, kad Latvijā tautsaimniecība pamazām atgūstās no ekonomiskās krīzes, arvien vairāk uzņēmumu vadītāji domā, kā uzlabot uzņēmuma finansiālo situāciju, lai pilnveidotu uzņēmuma darbību un iekarotu lielāku produkcijas noieta tirgu, pārspējot savus konkurentus. To, kādas ir uzņēmuma iespējas, var uzzināt, veicot finanšu analīzi. Finanšu analīze dod iespēju veikt dažādu situāciju un to kopsakarību izpēti, iegūtie rezultāti ir nozīmīgi vadības lēmumu pieņemšanā. Konkrētā uzņēmuma finanšu analīze ir svarīga ne tikai uzņēmuma vadībai, bet arī uzņēmuma īpašniekiem, darījuma partneriem – piegādātājiem, pircējiem, uzņēmuma darbiniekiem, investoriem. Sabiedrības pamatā ir pētīt un analizēt savu darbību, lai tā varētu sekmīgi darboties. Autore nolēma veikt finanšu analīzi un izstrādāt priekšlikumus saimnieciskās darbības uzlabošanai sadzīves ķīmijas un kosmētikas ražošanas uzņēmumam SIA „Kvadro”, kurš savā jomā darbojas jau vairāk nekā desmit gadus.

Diplomdarba mērķis ir uz teorētisko un praktisko materiālu pamata veikt SIA „Kvadro” attīstības iespēju izvērtējumu, izdarīt secinājumus un izstrādāt priekšlikumus uzņēmuma saimnieciskās darbības uzlabošanai.

Pamatojoties uz diplomdarbā izvirzīto mērķi, tiek noteikti veicamie uzdevumi mērķa sasniegšanai:

1. Izpētīt, kādi ir finanšu pārskati un kas ir to lietotāji;
2. Apkopot jaunāko speciālo literatūru par finanšu analīzi, tās metodēm;
3. Izpētīt un raksturot uzņēmumu kopumā, tā darbību un organizatorisko struktūru;
4. Izpētīt grāmatvedības politiku gada pārskatu sastādīšanai;
5. Noteikt uzņēmuma stiprās un vājās puses, kā arī iespējas un draudus;
6. Veikt uzņēmuma un divu konkurējošo uzņēmumu horizontālo un vertikālo, ekonomiskās aktivitātes rādītāju, likviditātes, maksātspējas un rentabilitātes analīzi un novērtēšanu, kā arī bankrota prognozēšanu un novērtēšanu;
7. Uz finanšu analīzes pamata izdarīt secinājumus;
8. Uz izdarīto secinājumu pamata izstrādāt priekšlikumus uzņēmuma tālākai attīstībai un veiksmīgai saimnieciskai darbībai.

Diplomdarba uzbūve ir veidota tā, lai sākumā būtu apkopots teorētiskais apskats par finanšu analīzes metodēm, iespējamajiem finanšu analīzes koeficientiem, pēc tam veikta uzņēmuma saimnieciskās darbības izpēte, lai noskaidrotu, kādas finanšu metodes un koeficientus varētu piemērot konkrētajam uzņēmumam, ar šāda veida darba struktūru nodrošinot skaidru un saprotamu izpratni par SIA „Kvadro” saimniecisko darbību un finansiālo stāvokli.

Darbā tika izmantotas šādas metodes:

1. Statistiskās metodes – absolūto un relatīvo rādītāju lielumu aprēķināšana;
2. Ekonomiskās analīzes metodes – horizontālās, vertikālās un koeficientu analīzes metodes;
3. Grafiskās metodes – tabulas un attēli.

Diplomdarba pētījums tika veikts par SIA „Kvadro” un diviem konkurentu uzņēmumiem SIA „Litava” un SIA „Jūsma” par periodu no 2008.gada līdz 2010.gadam. Diplomdarbā tika izvēlēti pēdējo trīs pieejamo finanšu pārskatu dati, lai gūtu pēc iespējas jaunāku informāciju par uzņēmumu finansiālo stāvokli.

Diplomdarba izstrādei nepieciešamā literatūra un avoti:

1. Latvijas Republikas likumi un Ministru kabineta noteikumi;
2. Latvijas un ārvalstu zinātnieku speciālā literatūra ekonomikas nozarē;
3. Interneta resursi;
4. Uzņēmuma npublicētie materiāli;
5. Uzņēmumu reģistra sniegtā informācija.

Diplomdarbs sastāv no trim nodaļām – pirmajā nodaļā apskatīta finanšu analīze no teorētiskā viedokļa, otrajā nodaļā aprakstīta uzņēmuma saimnieciskā darbība un uzņēmuma struktūra, trešajā nodaļā veikta triju uzņēmumu - SIA „Kvadro”, SIA „Litava” SIA „Jūsma” finanšu analīze pēc horizontālās, vertikālās, ekonomiskās aktivitātes rādītāju, likviditātes, maksātspējas, rentabilitātes analīzes metodes un pēc bankrota prognozēšanas metodes, kā arī veikta uzņēmumu rādītāju savstarpēja salīdzināšana un novērtēšana.

1. FINANŠU ANALĪZES TEORĒTISKAIS ASPEKTS

1.1 Finanšu pārskati un to lietotāji

Gada pārskatu sastādīšanu regulē un nosaka Latvijas Republikas likumi - „Gada pārskatu likums”, „Par grāmatvedību”, „Par uzņēmumu ienākuma nodokli” -, kā arī saistošie Ministru Kabineta noteikumi.

Saskaņā ar iepriekš minētajiem normatīvajiem aktiem gada pārskats ir uzņēmuma grāmatvedības pārskats, kas atspoguļo uzņēmuma aktīvus, pasīvus, finanšu darbības rezultātus pārskata perioda beigās.¹ Latvijas Republikas likums „Gada pārskatu likums” nosaka obligātās finanšu pārskata kā kopuma sastāvdaļas: bilance, peļņas vai zaudējumu aprēķins, naudas plūsmas pārskats, pašu kapitāla izmaiņu pārskats un pielikums, kā arī jābūt vadības ziņojumam par sabiedrības turpmāko attīstību.² Pielikumā ietilpst bilances posteņu un peļņas vai zaudējumu posteņu atšifrējums, ilgtermiņa ieguldījumu pārskats, vispārīgā informācija (vidējais darbinieku skaits taksācijas periodā, samaksāto nodokļu sākuma atlikums, apgrozījums un beigu atlikums), gada pārskata sastādīšanas principi, dalībnieku protokols. Naudas plūsma, pašu kapitāla kustības pārskats un atliktā nodokļa aktīvu un saistību summas aprēķins nav jāveic, ja nepārsniedz divus no zemāk minētajiem kritērijiem:

- Sabiedrībā tiek nodarbināti 25 un vairāk darbinieku;
- Bilances kopsumma uz taksācijas gada beigām ir sākot no 250 000 latiem;
- Neto apgrozījums par taksācijas periodu pārsniedz 500 000 latus.³

Finanšu pārskata gadam jāaptver 12 mēneši, parasti tie sakrīt ar kalendāro gadu⁴, kaut gan kopš 2009.gada beigām daudzas sabiedrības mainīja pārskata gadu (no decembra līdz novembrim), jo gribēja paspēt aprēķināt dividendes, nemaksājot iedzīvotāju ienākuma nodokli par ienākumiem no dividendēm. Sākot ar 2010.gadu, par ienākumiem no dividendēm tika noteikts kapitāla nodoklis 10 procentu apmērā.⁵

Sabiedrību gada pārskati par noteiktu samaksu ir publiski pieejami jebkuram interesentam. Pārskati dod iespēju novērtēt pētāmās sabiedrības finansiālo stāvokli, rādītāju izmaiņas aktīvu un pasīvu struktūrā, bilances un peļņas vai zaudējumu posteņu pārmaiņas, iegūtie rādītāji sabiedrības vadībai ļauj pieņemt nozīmīgus lēmumus. Finanšu pārskatu lietotāji ir dažādu interešu pārstāvji – viss ir atkarīgs no tā, kādam mērķim nepieciešams (skat.1.1. tab.).

¹ Krēsliņš K., Brūvers I., u.c. *Ekonomikas un finanšu vārdnīca*. Rīga: Norden AB, 2003. 137.lpp.

² LR likums *Gada pārskatu likums*. 2006. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=66461#p54> (skatīts 23.01.2012.) – 4.p.1.d.

³ Turpat – 54.p.1.,2.d.

⁴ Turpat – 3.p.1.d

⁵ LR likums *Par iedzīvotāju ienākuma nodokli*. 1994. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=56880> (skatīts 23.01.2012.) – 15.p.3.¹d.

Uzņēmuma finanšu analizē ieinteresētās grupas⁶

Ieinteresēta grupa	Grupas iedalījums	Prasības	Finanšu analīzes objekts
<i>Īpašnieki</i>	Pašu kapitāls	Dividendes	Darbības finanšu rezultāti; finansiālā stabilitāte
<i>Investori, ieguldītāji</i>	Aizdevumu kapitāls	Procenti no ieguldītā kapitāla	Kredītspēja
<i>Uzņēmuma vadība</i>	Vadības prasmes, uzņēmējdarbības pārziņāšana	Samaksa par darbu, iespējamie procenti no peļņas	Visa uzņēmuma darbība
<i>Strādnieki</i>	Darbs	Atalgojums, sociālās garantijas	Uzņēmuma darbības finansiālie rezultāti
<i>Piegādātāji</i>	Nepārtraukta ražošanas procesa nodrošināšana	Produkcija/ pakalpojuma cena	Uzņēmuma darbības finansiālie rezultāti
<i>Klienti</i>	Produkcijas/ pakalpojumu rezultāti	Produkcijas/ pakalpojuma cena	Uzņēmuma darbības finansiālie rezultāti
<i>Valsts</i>	Sabiedrības pakalpojumi	Nodokļu maksājumi	Uzņēmuma darbības finansiālie rezultāti

Informācijas lietotājus var iedalīt:

- Iekšējie lietotāji:
 - Vadība – novērtē uzņēmuma saimnieciskās darbības rezultātus - vai uzņēmumam ir izdevies paaugstināt rentabilitātes rādītājus, vai likviditātes rādītāji saglabājušies tādā pašā līmenī, kā ir mainījušies bilances un peļņas vai zaudējumu aprēķina posteņu rādītāji;
 - Darbinieki – kāds ir uzņēmuma finansiālais stāvoklis, vai pastāv uzņēmumam bankrota varbūtība, vai darba vieta tiks saglabāta, kādas ir izaugsmes iespējas, kā varētu ietekmēt darba samaksu;
- Ārējie lietotāji:
 - Īpašnieki – akcionāri, kapitāla daļu turētāji – novērtē, kā ir strādājusi uzņēmuma vadība, vai uzticētās funkcijas ir izpildītas, vai uzņēmums ir rentabls, vai būs iespējams peļņu sadalīt dividendēs;
 - Darījuma partneri – vai sadarbības partneris ir stabils, kādi ir aprites rādītāji, maksātspējas koeficienti, likviditātes un realizācijas rentabilitātes rādītāji, vai pasūtījumi tiks izpildīti savlaicīgi un kvalitatīvi;

⁶ Dūdele A., Korsaka T. *Finansu vadības pamati*. Rīga: Banku augstskola, 2001. 68.lpp.

- Kreditori – kādi ir uzņēmuma maksāspējas rādītāji, vai uzņēmums spēs savlaicīgi norēķināties par pasūtīto produkciju vai pakalpojumu, vai uzņēmums ir maksāspējīgs, vai uzņēmums spēs samaksāt kredītprocentus;
- Valsts institūcijas – kādas ir uzņēmuma saistības ar Valsts ieņēmumu dienestu, vai tiek maksāti nodokļi, kāda ir maksāspēja, cik uzņēmums nodrošina darba vietas.

1.2 Finanšu pārskatu absolūto un relatīvo rādītāju izmaiņu analīze

Uzņēmuma finansiālā un ekonomiskā stāvokļa analīze jāsāk ar aktīva un pasīva struktūras vispārīgo raksturojumu.⁷ Finansiālā stāvokļa stabilitāte ielā mērā ir atkarīga no līdzekļu ieguldījumu vietas aktīvos. Vispārēju priekšstatu par līdzekļu ieguldījumu un naudas plūsmas pārmaiņām sniedz vertikālā un horizontālā analīze.

Bilances, naudas plūsmas un peļņas vai zaudējumu *posteņu pārmaiņu* jeb *horizontālo analīzi* veic, lai noskaidrotu posteņu izmaiņas absolūtā un arī relatīvā (procentu) izteiksmē. Pārskata perioda rādītāji tiek salīdzināti ar iepriekšējā perioda rādītājiem, lai būtu skaidrāks priekšstats par rādītāju attīstības tendencēm. Ir nepieciešams analizēt vairākus periodus pēc kārtas.⁸

Veicot horizontālo analīzi, jāpievērš uzmanība būtiskākajām posteņu pārmaiņām, jānoskaidro, ar ko ir izskaidrojamas pārmaiņas, kādas tam varbūt sekas. 1.2. tabulā ir atspoguļoti svarīgākie bilances posteņi, kuru būtiskas novirzes no iepriekšējā perioda, varētu ietekmēt sabiedrības finansiālo stabilitāti.

Bilances rādītāju izmaiņu analīze liecina, ka vislielākā ietekme uz uzņēmuma finansiālo stabilitāti ir pamatlīdzekļu, krājumu, debitoru, naudas līdzekļu, pašu kapitāla, ilgtermiņa un īstermiņa saistību izmaiņām. Rūpīgi analizējot un noskaidrojot iemeslus bilances rādītāju izmaiņām, var konstatēt finansiālās stabilitātes uzlabošanos vai pasliktināšanos.⁹

⁷ Januška M. *Finansu un grāmatvedības kontrole firmā*. Rīga: Merkūrijs LAT, 2002. 115.lpp

⁸ Kālis I. *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 146.lpp

⁹ Šneidere R. *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksāspējas prognozēšanai*. Rīga: Lietišķais informācijas dienests, 2009. 89.lpp

Bilances rādītāju izmaiņu ietekme uz finansiālo stabilitāti¹⁰

Rādītājs	Izmaiņu ietekme uz uzņēmuma finansiālo stāvokli
<i>Ilgtermiņa ieguldījumu samazināšanās</i>	Rada draudus uzņēmuma finansiālai stabilitātei, ja tiek pārdoti, lai samazinātu finansiālo līdzekļu trūkumu.
<i>Pamatlīdzekļu pieaugums</i>	Rada negatīvas izmaiņas uzņēmuma darbībā, ja tiek iegādāti pamatlīdzekļi, kas netiek izmantoti saimnieciskajā darbībā un nenodrošina saimnieciskās darbības attīstību.
<i>Nepabeigtās ražošanas pieaugums</i>	Norāda uz ražošanas procesa palēnināšanos saistībā ar ražošanas tehnoloģisko procesu trūkumiem, tehnikas bojājumiem, darbinieku zemo kvalifikāciju, vāju darba organizēšanu, kas rada nevienmērīgus produkcijas apjomus.
<i>Debitoru parādu pieaugums</i>	Norāda uz pircēju maksātnespēju, nepilnīgu debitoru uzskaiti un kontroli, vai norēķinu politikas maiņu. Norāda, ka pieaug realizācijas apjomi uz pēcapmaksu, ja vien tas nav saistīts ar lielāku uzticēšanos pircējiem un klientiem vai ar realizācijas apjoma pieaugumu.
<i>Naudas līdzekļu samazināšanās</i>	Straujš naudas samazinājums kontos var liecināt par: produkcijas vai pakalpojuma apjoma samazināšanos, debitoru apmaksas kavēšanos, vadības pasivitāti, kontrolējot pircēju maksātspēju; uzņēmuma darbības sašaurināšanos, ja tas nav saistīts ar pircēju vai klientu finansiālā stāvokļa uzlabošanu un pieaugošu uzticēšanos tiem; investīciju pieaugumu uzņēmumā, paplašinot to un izmantojot papildu finansēšanas avotus; pieaugot produkcijas pieprasījumam, vairāk naudas tiek izdots izejvielu, materiālu un citu vielu iegādei.
<i>Īstermiņa saistību pieaugums</i>	Liels īstermiņa saistību pieaugums liecina par nespēju laikus norēķināties ar darbiniekiem, budžetu, piegādātājiem, kredītiestādēm. Ja tas saistīts ar pozitīvām maksātspējas izmaiņām, kad piegādātāji, redzot labāku finansiālo stāvokli, palielina piegādes kredītus, tad tas nav vērtējams negatīvi.
<i>Pašu kapitāla samazināšanās</i>	Pašu kapitāla samazināšanās sakarā ar uzņēmuma peļņas samazināšanos un nespēju piesaistīt papildu investīcijas liecina par sliktu finansiālo stāvokli.
<i>Ilgtermiņa saistību pieaugums</i>	Ilgtermiņa saistību pieaugums liecina par uzņēmuma finansiālā stāvokļa pasliktināšanos, ja vien tas nav saistīts ar uzņēmuma darbības paplašināšanos.

Peļņas vai zaudējumu aprēķinam arī ir lietderīgi veikt posteņu pārmaiņu analīzi, lai noskaidrotu pārskata perioda rādītāju novirzes no iepriekšējā perioda. Galvenie pētāmie rādītāji peļņas vai zaudējumu aprēķinā ir neto apgrozījums un izmaksas (skat.1.3.tab.). Izmaksu samazināšanās lielākoties vērtējama pozitīvi, bet ne vienmēr, jo tas var būt saistīts ar neadekvātu vadības politiku resursu taupīšanā, kā rezultātā var samazināties pieprasījums pēc uzņēmumā ražotajām precēm vai sniegtajiem pakalpojumiem. Ja izmaksas palielinās (lielākoties tās varētu būt ražošanas un pārdošanas izmaksas), tad tas jāskatās kontekstā ar neto apgrozījumu - vai izmaksu palielinājums ir līdzsvarā ar neto apgrozījumu.

¹⁰ Šneidere R. *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai*. Rīga: Lietišķais informācijas dienests, 2009. 90.lpp

Peļņas vai zaudējuma aprēķina svarīgāko rādītāju izmaiņu ietekme uz finansiālo stabilitāti¹¹

Rādītājs	Izmaiņu ietekme uz uzņēmuma finansiālo stāvokli
<i>Neto apgrozījums</i>	Pārdošanas apjomu samazināšanās liecina par pieprasījuma samazināšanos, mārketinga trūkumu vai nepamatotu cenu politiku. Negatīvi uzņēmuma darbību var ietekmēt straujš pārdošanas apjomu pieaugums, kas liecina par produkcijas izpārdošanu pirms uzņēmuma likvidēšanas; ja pārdošanas palielināšanās nav saistīta ar pozitīviem procesiem, produktu pieprasījuma pieaugumu, labu cenu politiku un mārketingu.
<i>Izmaksas</i>	Patēriņa pozīciju pieaugums, kas nav saistīts ar ražošanas procesu pilnveidošanu, liecina par nesaimniecisku līdzekļu izlietošanu dārgiem pirkumiem, administratīvās pārvaldes personāla paplašināšanu, nepamatotu tā darbinieku atalgojuma paaugstināšanu, sliktu finanšu vadības organizāciju.

Naudas plūsmas pārskatu analīzē galvenā uzmanība tiek pievērsta izmaiņām saimnieciskās darbības naudas plūsmā (skat.1.4.tab.)¹²

Naudas plūsmas pārskata rādītāju izmaiņu ietekme uz finansiālo stabilitāti¹³

Rādītājs	Izmaiņu ietekme uz uzņēmuma finansiālo stabilitāti
<i>Naudas plūsma no saimnieciskās darbības</i>	Samazinājums liecina par finansiālā stāvokļa pasliktināšanos un nepietiekamiem naudas līdzekļiem, lai paplašinātu uzņēmuma ražošanas jaudu, atdotu parādus, izmaksātu dividendes un veiktu investīcijas bez ārējiem finansēšanas avotiem.
<i>Naudas plūsma no investīciju darbības</i>	Samazinājums liecina, ka mazinās investīcijas ilgtermiņa attīstībai. Samazinājums ilgtermiņa finanšu ieguldījumos norāda uz finansiālās stabilitātes samazināšanos, ja šie līdzekļi netiek ieguldīti uzņēmuma darbības paplašināšanai.
<i>Naudas plūsma no finanšu darbības</i>	Samazinājums liecina par nespēju izmantot ārējos finansēšanas avotus. Tam var būt dažādi iemesli, viens no tiem – kreditoru neuzticēšanās.

Strukturālā jeb vertikālā analīze paredz izteikt visus konkrētā finanšu pārskata rādītājus procentuālā izteiksmē, kā attiecību pret vienu no rādītājiem šajā finanšu pārskatā. Par bāzes rādītāju parasti tiek izvēlēts tāds rādītājs, kurš tiek uzskatīts par galveno rādītāju finanšu pārskatā, kā piemēram, apgrozījums peļņas vai zaudējumu pārskatā, ilgtermiņa ieguldījumi bilancē un pamatdarbības naudas plūsma naudas plūsmas pārskatā.¹⁴ Pārskata gada dati tiek salīdzināti ar iepriekšējā perioda datiem un šīs analīzes mērķis ir noteikt izmaiņu dinamiku analīzes periodā.

Strukturālās analīzes uzdevums ir, raksturot objekta struktūru un tā izmaiņas, noteikt analizējamā rādītāja īpatsvaru pētāmajā objektā, kā arī izmaiņu tendenču novērtēšana.

¹¹ Šneidere R. *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai*. Rīga: Lietišķais informācijas dienests, 2009. 91.lpp

¹² Turpat 91.lpp

¹³ Turpat 92.lpp

¹⁴ Atrill P., McLaney E. *Financial Accountin for Decision Markers*. United Kingdom: Pearson Education Limited, 2008. p.254.,255.

1.3 Finanšu pārskatu koeficientu analīze

1.3.1 Ekonomiskās aktivitātes rādītāji

Ekonomiskās aktivitātes rādītāji ir zināmi arī kā aktīvu izmantošanas rādītāji jeb operatīvās efektivitātes rādītāji. Šī kategorija ir paredzēta, lai aprēķinātu, cik labi uzņēmums pārvalda dažādas aktivitātes, konkrētāk, cik efektīvi uzņēmums pārvalda aktīvus. Aktivitātes rādītāji tiek analizēti, kā saimnieciskās darbības rezultātu indikatori (rādītāji) – cik efektīvi uzņēmums izmanto aktīvus. Šie rādītāji atspoguļo darba kapitāla un ilgtermiņa aktīvu pārvaldes efektivitāti. Kā jau minēts, efektivitātei ir tieša ietekme uz likviditāti (uzņēmuma spēja segt savas īstermiņa saistības), līdz ar to daži aktivitātes rādītāji ir noderīgi, veicot likviditātes novērtējumu.¹⁵ Aktivitātes rādītāju galvenais mērķis – noskaidrot, cik efektīvi neto apgrozījuma veidošanā tiek izmantoti uzņēmuma aktīvi.

Galvenās aktivitātes rādītāju aprēķinu metodes:

- Visu aktīvu aprīte;
 - Ilgtermiņa ieguldījumu aprīte;
 - Pamatlīdzekļu aprīte;
 - Apgrozāmo līdzekļu aprīte;
 - Krājumu aprīte;
 - Pircēju parādu aprīte;
- Saistību aprīte;
- Pašu līdzekļu aprīte.

Visu aktīvu aprītes koeficients rāda, cik efektīvi tiek izmantoti uzņēmuma ilgtermiņa un apgrozāmie līdzekļi. Rādītājs raksturo uzņēmuma saimnieciskās darbības un aktīvu pārvaldīšanas efektivitāti. Aprēķins parāda, cik reižu uzņēmuma aktīvi veic pilnu aprīti analizējamā periodā (mēnesis, ceturksnis, gads). Visu aktīvu aprīti aprēķina pēc [1.1.] formulas.

$$\text{Visu aktīvu aprīte} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Aktīvu bilances vērtība}} \quad [1.1.]^{16}$$

Visu aktīvu aprītes ātrums ir atkarīgs no nozares, kurā uzņēmums darbojas, no ražošanas tehnoloģijas procesa u.c. faktoriem.

Ilgtermiņa ieguldījumu aprītes koeficients raksturo ilgtermiņa ieguldījumu intensitāti neto apgrozījuma veidošanā. Koeficientu aprēķina neto apgrozījumu izdalot ar ilgtermiņa ieguldījumiem pēc [1.2.] formulas.

¹⁵ **Robinson T.R., Greuning van H., Henry E., Broihahn M.A.** *International financial statement analysis*. New Jersey: John Wiley & Sons, 2009. p. 278.

¹⁶ **Zariņa V., Strēle I.** *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 50.,51.lpp.

Zems koeficienta līmenis norāda, ka pārāk daudz līdzekļu investēts ilgtermiņa ieguldījumos salīdzinājumā ar saražoto un realizēto produkciju. Ja uzņēmumā gadu no gada koeficients samazinās, tad jālikvidē daļu no pamatlīdzekļiem, iegūtos līdzekļus var izmantot ražošanas paplašināšanai vai saistību segšanai.

$$\text{Ilgtermiņa ieguldījumu aprites koef.} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Ilgtermiņa ieguldījumi}} \quad [1.2.]^{17}$$

Pamatlīdzekļu aprites rādītājs rāda pamatlīdzekļu aprites ātrumu. Pamatlīdzekļu aprites koeficientu aprēķina pēc [1.3.] formulas.

$$\text{Pamatlīdzekļu aprites koef.} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Pamatlīdzekļi bilancē}} \quad [1.3.]^{18}$$

Ja šis koeficients ir ļoti augsts, tad vai nu uzņēmums veiksmīgi izmanto savus pamatlīdzekļus un tā darbība ir ļoti efektīva, vai uzņēmuma pamatlīdzekļi ir fiziski un morāli nolietojušies, tādēļ to bilances vērtība ir neliela. Rādītāja lielums ir atkarīgs no uzņēmuma darbības nozares un tā specifikas:

- Tirdzniecības un konsultāciju pakalpojumu uzņēmumiem šis koeficients parasti ir augsts, jo saimnieciskās darbības veikšanai nav nepieciešams liels pamatlīdzekļu daudzums;
- Ražošanas uzņēmumiem ar dārgām tehnoloģiskajām iekārtām pamatlīdzekļu aprites koeficients ir zemāks.¹⁹

Apgrozāmo līdzekļu aprites koeficients parāda uzņēmuma apgrozāmo līdzekļu aprites ātrumu. Aprites koeficientus var rēķināt katrai apgrozāmo līdzekļu grupai atsevišķi, lai noteiktu uzņēmuma efektivitātes palielinājuma potenciālu. Apgrozāmo līdzekļu koeficientu aprēķina pēc [1.4.] formulas.

$$\text{Apgrozāmo līdzekļu aprites rādītājs} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Apgrozāmo līdzekļu vērtība}} \quad [1.4.]^{20}$$

Svarīgs rādītājs šīs analīzes grupā ir *krājumu aprite*. Krājumu aprite rāda, cik reizes analizējamā periodā ir apritējis krājumos ieguldītais kapitāls, kā arī pie krājumu analīzes ir svarīgi noskaidrot, cik dienās notiek viens pilns aprites cikls.²¹ Krājumu aprites koeficientu aprēķina pēc [1.5.] formulas.

$$\text{Krājumu aprites koef.} = \frac{\text{Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas}}{\text{Krājumi bilancē}} \quad [1.5.]^{22}$$

¹⁷ Rurāne M. *Finansu pārvaldība*. Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001. 237.lpp.

¹⁸ Paupa V., Šneidere R. *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 8.lpp.

¹⁹ Zariņa V., Strēle I. *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 50.lpp.

²⁰ Turpat 51.lpp.

²¹ Kālis I. *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 162.lpp.

²² Paupa V., Šneidere R. *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 9.lpp.

Krājumu aprites periodu dienās aprēķina pēc [1.6.] formulas.

$$\text{Krājumu aprites periods (dienas)} = \frac{365}{\text{Krājumu aprites koeficients}} \quad [1.6.]^{23}$$

Krājumu aprites rādītājs atkarīgs no nozares – atšķirīgs rādītājs būs ražošanas uzņēmumiem un vairumtirdzniecības uzņēmumiem. Rādītāja vērtēšanā nosaka, vai rādītājs ir augsts vai zems. Ja rādītājs ir zems, tad var secināt, ka krājumos ieguldīts par daudz līdzekļu, savukārt, ja rādītājs ir augsts, tad var secināt, ka preču krājumi noliktavā ir maz. Tas draud ar pārdošanas vai ražošanas apjoma samazināšanos. Krājumu līmenim jābūt līdzsvarā ar neto apgrozījumu, lai varētu nodrošināt veiksmīgu ražošanu un tirdzniecību. Krājumu izmaiņas vienmēr vērtē kopā ar neto apgrozījuma izmaiņām. Krājumu aprite būtiski ietekmē likviditātes un maksāspējas rādītājus. Jo augstāks ir krājumu aprites koeficients, jo mazāk līdzekļu ir iesaldēti uzņēmuma krājumos, tas nozīmē, ka uzņēmums ir stabilāks. Krājumu aprites palielināšanās ir svarīga gadījumos, kad uzņēmumam ir liela aizņemtā kapitāla daļa.²⁴

Debitoru aprites koeficients parāda, cik reizes pircēju un pasūtītāju parāds aprit viena gada laikā. Koeficientu aprēķina pēc [1.7.] formulas. Tas raksturo uzņēmuma spēju laicīgi iekasēt parādus par debitoru parādiem uz pēcmaksu izsniegtajām precēm vai pakalpojumiem.

$$\text{Debitoru aprites koeficients} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Debitori bilancē}} \quad [1.7.]^{25}$$

Lietderīgi ir aprēķināt debitoru aprites koeficientu dienās, tas rāda, cik dienās tiek dzēsts parāds, tas ir, laika posmu no preču vai pakalpojumu sniegšanas brīža līdz naudas saņemšanai. Koeficientu aprēķina pēc [1.8.] formulas.

$$\text{Debitoru aprite dienās} = \frac{365}{\text{Debitoru aprites koeficients}} \quad [1.8.]^{26}$$

Aprites rādītāju lokā ietilpst arī kredītaistības, tās neietilpst apgrozāmo līdzekļu sastāvā, bet ir kā finansēšanas avots un tāss ir nepieciešamas, lai varētu noteikt, cik dienās ir iespējams iegūt zināmu naudas summu.²⁷ Lai precīzi varētu noteikt kāda ir debitoru aprite, ir jāaprēķina *kreditoru aprite*. Koeficients rāda, cik aprites uzņēmumam būs nepieciešamas, lai samaksātu savus rēķinus. Kreditoru aprites koeficientu aprēķina pēc [1.9.] formulas.

$$\text{Kreditoru aprites koeficients} = \frac{\text{Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas}}{\text{Kreditori bilancē}} \quad [1.9.]^{28}$$

²³ Paupa V., Šneidere R. *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 9.lpp.

²⁴ Rurāne M. *Finansu pārvaldība*. Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001. 236.-237. lpp.

²⁵ Paupa V., Šneidere R. *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 10.lpp

²⁶ Zariņa V., Strēle I. *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 52.lpp.

²⁷ Kālis I. *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 163.lpp.

²⁸ Paupa V., Šneidere R. *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 10.lpp.

Lai novērtētu, kāds ir kreditoru aprites koeficients, tāpat kā debitoru aprites koeficienta novērtēšanā, izmanto kreditoru aprites koeficientu dienās. To aprēķina pēc [1.10.] formulas

$$\text{Kreditoru aprite dienās} = \frac{365}{\text{Kreditoru aprites koeficients}} \quad [1.10.]$$

Analizējot debitoru un kreditoru aprites koeficientu dienās, var salīdzināt, vai debitoru parādu iekasēšanas periods nav garāks par kreditoru iekasēšanas periodu. Šādā gadījumā uzņēmumam varētu rasties finansiālas grūtības, jo nepietiek naudas līdzekļu, lai savlaicīgi segtu savas saistības.²⁹ Šādā gadījumā būtu jāsaīsina debitoru maksāšanas termiņš, bet tam jābūt samērīgam, lai nezaudētu klientus. Vai arī varētu klientiem piedāvāt dažādas atlaides, piemēram, Skonto atlaidi – apmaksājot noteiktā datumā, saņem konkrētu procentu atlaidi no pirkuma.

Pašu kapitāla aprites koeficients raksturo uzņēmuma finanšu līdzekļu izmantošanas aktivitāti. Koeficientu aprēķina pēc [1.11.] formulas.

$$\text{Pašu kapitāla aprites koeficients} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Pašu kapitāls}} \quad [1.11.]^{30}$$

Ja rādītājs ir pārāk augsts, tas nozīmē, ka realizācijas apjoms (apgrozījums) ir lielāks par pašu kapitālu, līdz ar to ir nepieciešama kredītresursu piesaiste. Zems šī koeficienta līmenis nozīmē, ka zināma daļa pašu līdzekļu tiek izmantoti neefektīvi.³¹

Darba ražīgumu aprēķina pēc [1.12.] formulas.

$$\text{Darba ražīguma rādītājs} = \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Vidējais darbinieku skaits (gadā)}} \quad [1.12.]^{32}$$

Atsevišķās valstīs aktivitātes rādītāju grupā ietver arī tādus ražošanas efektivitātes koeficientus, kurus attiecina uz vienu darbinieku.

1.3.2 Likviditātes rādītāji

Likviditāte ir uzņēmuma spēja laikus un pilnā mērā segt savas īstermiņa saistības. Šī spēja ir atkarīga no attiecības starp uzņēmuma rīcībā esošajiem maksāšanas līdzekļiem un finansiālajām saistībām.³³

Uzņēmuma likviditātes analīze nozīmē finansiālās stabilitātes noteikšanu. Ar šīs analīzes palīdzību vērtē uzņēmuma maksātspēju, dod slēdzienu par finansiālā līdzsvara un maksātspējas saglabāšanu nākotnē.³⁴

²⁹ **Rurāne M.** *Finansu pārvaldība*. Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001. 239.lpp.

³⁰ **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 163.lpp.

³¹ **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 163.lpp.

³² Turpat 163.lpp.

³³ **Krēsliņš K., Brūvers I., u.c.** *Ekonomikas un finanšu vārdnīca*. Rīga: Norden AB, 2003. 216.lpp.

³⁴ **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 155.-156.lpp.

Likviditātes analīze ļauj atbildēt uz svarīgiem jautājumiem:

- Cik lielā mērā uzņēmums ir spējīgs norēķināties par savām īstermiņa saistībām?
- Cik liels ir šā seguma līmenis?
- Vai uzņēmums var palielināt īstermiņa saistību apjomu, nepadarot tā likviditātes līmeni kritisku?

Likviditāti apskata divējādi:

- No uzņēmuma likvidācijas viedokļa – svarīgi noskaidrot, kādi maksāšanas līdzekļi ir uzņēmuma rīcībā un vai tos varēs novirzīt saistību dzēšanai;
- Uzņēmuma darbības turpināšanas viedokļa.³⁵

Uzņēmuma likviditātes izvērtēšanai izmanto šādus relatīvos (koeficienti) rādītājus – kopējās likviditātes koeficientu, likviditātes starpseguma koeficientu, absolūtās likviditātes koeficientu un darba kapitālu (skat.1.5.tab.)³⁶.

1.5.tabula

Likviditātes koeficienti, aprēķins un optimālā robeža*

Rādītāja nosaukums	Aprēķina formula ³⁷	Optimālā robeža
Kopējās likviditātes koeficients (L_1)	Apgrozāmie līdzekļi/Īstermiņa saistības	1-2
Likviditātes starpseguma koeficients (L_2)	(Apgrozāmie līdzekļi-(Krājumi + Nākamo periodu izmaksas))/Īstermiņa saistības	0,8-1
Absolūtās likviditātes koeficients (L_3)	(Naudas līdzekļi + Īstermiņa vērtspapīri)/ Īstermiņa saistības	0,1-0,7
Darba kapitāls (DK)	Apgrozāmie līdzekļi – Īstermiņa saistības	>0

*Darba autores veidota tabula.

Kopējās likviditātes rādītājs ir īstermiņa saistību un visu apgrozāmo līdzekļu attiecība (skat.1.5.tab.). Tas parāda uzņēmuma spēju segt īstermiņa saistības, izmantojot visus apgrozāmos līdzekļus. Kopējās likviditātes rādītājs novērtē uzņēmuma aktīvu un pasīvu termiņu struktūru jeb, cik precīzi uzņēmums ievēro aktīvu un kapitāla struktūras veidošanas pamatnosacījumu – apgrozāmo līdzekļu iegādei novirzīt īstermiņa saistības, bet ilgtermiņa ieguldījumiem izmantot ilgtermiņa kapitālu.³⁸

Vēlamās šī koeficienta robežas ir no viens līdz divi, tas ir, uzņēmuma apgrozāmo līdzekļu daudzumam jābūt tik lielam, lai segtu īstermiņa saistības. Ja šis koeficients ir zemāks

³⁵ **Zariņa V., Strēle I.** *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 47.lpp.

³⁶ **Paupa V., Šneidere R.** *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 5.-6.lpp.

³⁷ Visas 1.5. tabulā norādītās formulas izmantotas no **Paupa V., Šneidere R.** *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 5.-6.lpp.

³⁸ **Zariņa V., Strēle I.** *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 48.lpp.

par viens, tad uzņēmumam ir kritisks finansiālais stāvoklis, tas darbojas liela riska apstākļos.³⁹ Apgrozāmo līdzekļu pārsvars pār īstermiņa saistībām vairāk nekā divas (trīs) reizes arī ir nevēlams, jo tas var liecināt par neracionālu kapitāla struktūru. Šo koeficientu analizējot, jāņem vērā tā dinamika.⁴⁰

Likviditātes starpseguma koeficients ir saistīts ar uzņēmuma saimnieciskajā darbībā iesaistīto aktīvo kapitālu. Aktīvā kapitāla absolūtais un relatīvais pieaugums liecina par uzņēmuma finansiālā stāvokļa nostiprināšanos, tas ir, likviditātes starpseguma koeficients raksturo tekošo saistību daļu, kas var tikt dzēsta ne tikai ar naudas līdzekļiem, bet arī ar sagaidāmiem ienākumiem no izpildītajiem darbiem vai nosūtīto precī. Starpseguma likviditātes rādītājs vērtē uzņēmuma spēju atmaksāt īstermiņa parādus ar apgrozāmajiem līdzekļiem, kuru summa ir samazināta par krājumu un nākamo periodu izmaksu summu.⁴¹

Šī koeficienta zemākā robeža ir 0,8 – 1.⁴² Pēc starptautiskiem standartiem uzskata, ka šim rādītājam jābūt vismaz 1, jo tikai tādā gadījumā uzņēmums reāli spēj segt īstermiņa saistības. Savukārt pārāk augsts starpseguma likviditātes līmenis parasti nozīmē to, ka bankas kontos vai uzņēmuma kasē ir uzkrājies pārmērīgi daudz naudas līdzekļu.⁴³

Starpseguma likviditātes aprēķina formulu skatīt 1.5.tabulā.

Absolūtās likviditātes koeficientu aprēķina, naudas līdzekļus saskaitot ar īstermiņa vērtspapīriem un kopsummu izdalot ar īstermiņa saistībām (skat.1.5.tab.). Naudas līdzekļi un vērtspapīri ir vislikvidākie līdzekļi – visvieglāk pārvēršami naudā. Normālas saimniekošanas apstākļos šis rādītājs svārstās no 0,1 līdz 0,7 robežās.⁴⁴ Citos literatūras avotos šī rādītāja normas ir noteiktas no 0,03-0,08⁴⁵, citos norādīts, ka tam jābūt lielākam par 0,3⁴⁶ un citos literatūras avotos vispār nav minētas rādītāja robežas. Jo augstāks absolūtās likviditātes koeficients, jo uzņēmums ir stabilāks, bet ne vienmēr, jo dažkārt tas var norādīt, ka uzņēmums neracionāli izmanto rīcībā esošos naudas līdzekļus.⁴⁷

Darba kapitāls jeb *tīrie apgrozāmie līdzekļi* ir starpība starp apgrozāmajiem līdzekļiem un īstermiņa saistībām (skat.1.5.tab.). Darba kapitāls teorētiski rāda, kāda apgrozāmo līdzekļu daļa paliek uzņēmumā pēc visu īstermiņa saistību segšanas. Darba kapitāla pārvalde ir ļoti svarīgs uzdevums jebkurā uzņēmumā. Vadībai vienmēr jācenšas sasniegt ideāls līdzsvars starp apgrozāmajiem līdzekļiem un īstermiņa saistībām. Tomēr darba kapitāla informatīvā

³⁹ **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 155.-158.lpp.

⁴⁰ **Rurāne M.** *Finansu pārvaldība*. Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001. 219.lpp.

⁴¹ **Zariņa V., Strēle I.** *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 49.lpp.

⁴² **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 157.lpp.

⁴³ **Rurāne M.** *Finansu pārvaldība*. Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001. 220.lpp.

⁴⁴ **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 157.lpp.

⁴⁵ **Dūdele A., Korsaka T.** *Finansu vadības pamati*. Rīga: Banku augstskola, 2001. 80.lpp.

⁴⁶ **Zariņa V., Strēle I.** *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 49.lpp.

⁴⁷ **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 157.lpp.

vērtība ir ierobežota, piemēram, tā nesniedz nekādu informāciju par apgrozāmo līdzekļu struktūru. Kā arī faktiskais darba kapitāla apjoms nav izmantojams, lai salīdzinātu dažāda izmēra uzņēmumus vienas industrijas ietvaros.⁴⁸

Darba kapitāla optimālā summa ir atkarīga no šādiem apstākļiem:

- uzņēmuma darbības īpatnībām;
- uzņēmuma lieluma;
- pārdotās produkcijas apjoma;
- krājumu aprites ātruma;
- debitoru parādu lieluma;
- kredīta piešķiršanas noteikumiem;
- nozares specifikas.

Uzņēmuma finansiālo stāvokli negatīvi ietekmē gan tīro apgrozāmo līdzekļu trūkums, gan to pārmērīgs lielums. Nepietiekams lielums var izraisīt uzņēmuma bankrotu, jo liecina par uzņēmumu nespēju savlaicīgi segt īstermiņa saistības, bet pārmērīgs - par resursu neefektīvu izmantošanu.⁴⁹

1.3.3 Maksāspējas rādītāji

Maksāspēja attiecas uz uzņēmuma spēju segt ilgtermiņa parādsaistības. Lai novērtētu uzņēmuma spēju segt ilgtermiņa saistības (veikt procentu un pamatsummas maksājumus), nepieciešams veikt finanšu struktūras komponentu padziļinātu analīzi. Maksāspējas rādītāji sniedz informāciju par parādu relatīvo daudzumu uzņēmuma kapitāla struktūrā, kā arī ieņēmumu un naudas plūsmas pietiekamību, lai segtu procentu un citus fiksētos maksājumus (kā piemēram par līzingu vai nomas maksājumiem).⁵⁰

Uzņēmuma finansiālo stabilitāti var novērtēt ar vairākiem koeficientiem, kuri raksturo aktīvu un pasīvu posteņu strukturālās attiecības.

Kapitāla struktūras rādītāji raksturo kreditoru un investoru interešu aizsargāšanas pakāpi un uzņēmuma līdzekļu avotu struktūru. Novērtējot finansiālo stabilitāti, potenciālie investori un kreditori vēlas noskaidrot, cik lielā mērā analizējamais uzņēmums ir atkarīgs no aizņemtā kapitāla, vai arī, cik lielā mērā tas var paļauties uz pašu kapitāla pietiekamību.

Finansiālās stabilitātes rādītājus aprēķina šādam nolūkam:

- Lai noteiktu saistību attiecību pret pašu kapitālu vai aktīvu kopsummu;

⁴⁸ Porter G.A., Norton C.L. *Financial accounting the impact on decision markers*. United States of America: The Dryden Press, 1999. p.551

⁴⁹ Rurāne M. *Finansu pārvaldība*. Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001. 221.-222.lpp.

⁵⁰ Robinson T.R., Greuning van H., Henry E., Broihahn M.A. *International financial statement analysis*. New Jersey: John Wiley & Sons, 2009. p.288.

- Lai novērtētu uzņēmuma iespējas paaugstināt saistību summu;
- Lai palīdzētu novērtēt uzņēmuma spēju noteiktā termiņā nokārtot saistības.

Šo rādītāju lielums ir sevišķi svarīgs kreditoriem, lai noteiktu uzņēmuma kredībspēju. Ja saistību un tad arī maksājamo procentu summas ir pārmērīgas, uzņēmumam var draudēt maksātnespēja.⁵¹

Tā kā maksātnespējas prognozēšanai koeficientu ir samērā daudz, tad teorētiski un pēc tam arī praktiski tiks apskatīti šādi koeficienti:

- Uzņēmuma autonomijas koeficients;
- Aizņemtā kapitāla (saistību) īpatsvars bilancē;
- Saistību attiecība pret pašu kapitālu;
- Tīrā ienākuma koeficients (skat.1.6.tab.)

Koeficienti tika izvēlēti atbilstoši pētāmā uzņēmuma finanšu pārskatos norādītajai informācijai.

1.6.tabula

Maksāspējas koeficienti, aprēķins un optimālā robeža*

Rādītājs	Aprēķinu formula	Optimālā robeža
Uzņēmuma autonomija (neatkarība)	Pašu kapitāls/Aktīvu kopsumma	$\geq 0,5$
Saistību īpatsvars bilancē	Aizņemtais kapitāls/Aktīvu kopsumma	$\leq 0,5$
Finansiāla līdzsvara koeficients	Aizņemtais kapitāls/Pašu kapitāls	< 1
Tīrā ienākuma koeficients	(Tīrā peļņa + Amortizējamie atskaitījumi)/ Neto apgrozījums	-

*Darba autores veidota tabula.

Uzņēmuma autonomijas koeficients rāda, kāda daļa no uzņēmuma līdzekļiem tiek finansēta no pašu kapitāla, tai skaitā, no pamatkapitāla. Uzņēmuma autonomijas koeficientu aprēķina, pašu kapitālu izdalot ar aktīvu kopsummu, aprēķinātā koeficienta optimālā robeža – virs 0,5. Ja šis rādītājs ir pietiekami augsts, tas ir, apmēram 0,6, tad uzņēmums tiek uzskatīts kā stabils, šāda veida struktūrai kreditori dod priekšroku, pieņemot lēmumu par kredīta piešķiršanu. Pārāk augsts koeficients, tas ir, no 0,9-1, liecina, ka uzņēmums neprot strādāt ar piesaistītiem līdzekļiem.⁵²

Saistību īpatsvars bilancē raksturo aizņemtā kapitāla līdzdalības pakāpi aktīvu finansēšanā. Saistību rādītāja lielums ir atkarīgs gan no nozares, kurā strādā uzņēmums, gan

⁵¹ **Rurāne M.** *Finansu pārvaldība*. Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001. 227.-228.lpp.

⁵² **Rurāne M.** *Finansu pārvaldība*. Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001. 228.lpp.

no valsts, kurā uzņēmums darbojas.⁵³ Tas ir apgriezts lielums uzņēmuma autonomijas koeficientam. Visu saistību rādītājs raksturo uzņēmuma finansiālo atkarību no ārējiem aizņēmumiem, jo augstāks tas ir, jo vairāk parādu ir uzņēmumam, jo riskantāka ir situācija, kas var novest līdz bankrotam. Ja iepriekšējam koeficientam pēc kreditoru vēlmēm jābūt pēc iespējas augstākam, tad šim rādītājam jābūt pēc iespējas zemākam, jo tas parāda, ka uzņēmums spēs savlaicīgi samaksāt visus nepieciešamos maksājumus kreditoriem. Saskaitot kopā uzņēmuma autonomijas koeficientu un saistību īpatsvara koeficientu, kopsummai jābūt viens.⁵⁴

Finansiālā līdzsvara jeb saistību attiecība pret pašu kapitālu raksturo uzņēmuma ārējo līdzekļu īpatsvara attiecību pret pašu kapitālu. Aizņemtais kapitāls ir ilgtermiņa un īstermiņa saistību kopsumma.⁵⁵ Koeficienta optimāla robeža ir līdz viens, speciālisti uzskata, ka, ja šis rādītājs ir sasniedzis koeficientu viens, tad uzņēmuma stabilitāte ir pie kritiskās robežas. Koeficienta lieluma kritiskā robeža ir atkarīga no uzņēmuma saimnieciskās darbības rakstura un apgrozāmo līdzekļu aprites ātruma. Ja apgrozāmie līdzekļi aprit ātri, šī koeficienta kritiskā robeža var ievērojami pārsniegt viens, būtiski neietekmējot uzņēmuma finansiālo autonomiju. Ja rādītājs ir augsts, tas norāda, ka uzņēmums izmanto lielu daļu aizņemtā kapitāla, savukārt, ja ir zems, tas nozīmē, ka pašu kapitāla īpatsvars ir lielāks. Kreditori labprātāk izvēlās uzņēmumus ar zemāku koeficientu, jo ir lielāka garantija, ka uzņēmums spēs norēķināties par savām saistībām.⁵⁶

Tīrā ienākuma koeficients rāda, kāda ienākuma daļa pēc visu izdevumu (izmaksas, nodokļi, dividendes) segšanas paliek uzņēmuma rīcībā. Šo koeficientu aprēķina, tīrās peļņas un amortizācijas atskaitījumu kopsummu izdalot ar neto apgrozījumu.⁵⁷

1.3.4 Rentabilitātes rādītāji

Pēc definīcijas rentabilitāte ir uzņēmējdarbības efektivitātes rādītājs, kas raksturo peļņas un uzņēmuma līdzekļu proporciju.⁵⁸ Rentabilitātes rādītājus izsaka procentos.

Ar rentabilitāti saprot attiecību starp peļņu un kādu citu rādītāju, kurš saistīts ar attiecīgās peļņas lielumu.

Rentabilitāti raksturo un vērtē trīs aspektos (skat 1.7.tab.):

- Komerציālā – cik daudz peļņas uzņēmums ieguvis uz neto apgrozījuma vienību;
- Ekonomiskā – cik peļņas uzņēmums ieguvis uz uzņēmuma aktīvu vienību;

⁵³ Zariņa V., Strēle I. *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 53.lpp.

⁵⁴ Rurāne M. *Finanšu pārvaldība*. Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001. 229.lpp.

⁵⁵ Sinha G. *Financial Statement Analysis*. New Delhi: PHI Learning Private Limited, 2009. p.107.

⁵⁶ Rurāne M. *Finanšu pārvaldība*. Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001. 229.-230.lpp.

⁵⁷ Kālis I. *Finanšu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 158.lpp

⁵⁸ Krēsliņš K., Brūvers I., u.c. *Ekonomikas un finanšu vārdnīca*. Rīga: Norden AB, 2003. 151.lpp.

- Finansiālā – ko uzņēmuma īpašnieki ieguvuši uz uzņēmuma aktīvu vienību.

1.7.tabula

Rentabilitātes veidi un to aprēķins*

Vērtēšanas aspekts	Rentabilitātes veids	Aprēķina formula
Komerciālais	Realizācijas	Tīrā peļņa/Neto apgrozījums*100
	Operatīvās darbības	Peļņa pirms procentiem un nod./Neto apgrozījums*100
	Bruto peļņas	Bruto peļņa/Neto apgrozījums*100
Ekonomiskais	Investīciju	Peļņa pirms procentiem un nod./Aktīvi bilancē*100
Finansiālais	Kopkapitāla	(Tīrā peļņa + Procentu maksājumi)/Kopkapitāls*100
	Pašu kapitāla	Tīrā peļņa/Pašu kapitāls*100

*Darba autores veidota tabula.

Rentabilitātes līmeņa vērtēšanai nav absolūta kritērija. Tā augstums ir atkarīgs no uzņēmuma darbības veida, apgrozījuma struktūras un citiem faktoriem. Rentabilitātes līmeņa paaugstināšanās vienmēr tiek vērtēta pozitīvi.

Tā kā peļņa ir svarīgākais uzņēmuma darbības rezultāts, ilgstoši zems tās līmenis, vai rentabilitāte ar mīnuss zīmi atspoguļo uzņēmējdarbības neveiksmi. Ja šo neveiksmi laikus nenovērš, gaidāms uzņēmuma bankrots.

Komerciālā rentabilitāte rāda, cik liela peļņa iegūta uz vienu neto apgrozījuma vienību.

Komerciālo rentabilitāti iedala:

- Realizācijas rentabilitāte;
- Operatīvās darbības rentabilitāte;
- Bruto peļņas rentabilitāte

Komerciālās rentabilitātes raksturošanai visbiežāk izmanto realizācijas rentabilitātes rādītāju.⁵⁹

Šie rādītāji parāda ražošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, kā arī kopējo uzņēmuma darbības rentabilitāti. Analizējot rentabilitātes rādītājus pa posmiem, iespējams noteikt iemeslus, kas būtiski ietekmē uzņēmuma kopējās rentabilitātes pazemināšanos, iegūtie koeficienti ir savstarpēji jāsalīdzina un jānosaka izmaiņu faktori.

Realizācijas rentabilitāte rāda vispārēju informāciju par uzņēmuma saimnieciskās darbības efektivitāti. Realizācijas rentabilitāti aprēķina, tīro peļņu dalot ar neto apgrozījumu un iznākumu reizinot ar 100, jo rentabilitātes rādītāji jāizsaka procentos (skat.1.7.tab.)⁶⁰

Šis rādītājs vienlaikus atspoguļo gan produkcijas un pakalpojumu pārdošanas rezultātā iegūto peļņu, gan arī ar ražošanu un pakalpojumu sniegšanu tieši nesaistītās izmaksas un

⁵⁹ **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 168.lpp

⁶⁰ **Zariņa V., Strēle I.** *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 41.lpp.

ieņēmumus (piemēram, samaksātos un saņemtos procentus, aprēķinātos nodokļus, operāciju ar vērtspapīriem rezultātu, dažādus ārkārtas ieņēmumus un izmaksas u.c.).

Operatīvās darbības rentabilitāte raksturo pamatdarbības efektivitāti – nosaka uzņēmuma produkcijas ražošanas un realizācijas efektivitāti peļņas veidošanā. Operatīvās darbības rentabilitāti aprēķina, peļņu pirms procentu maksājumiem un nodokļiem dalot ar neto apgrozījumu un rezultātu reizinot ar 100 (skat.1.7.tab.).

Peļņā pirms nodokļiem netiek ietverti ieņēmumi un izmaksas, kas nav saistītas ar produkcijas ražošanu vai pārdošanu un pakalpojumu sniegšanu, piemēram, saņemtie vai samaksātie procenti, ārkārtas ieņēmumi, izmaksas u.c.⁶¹

Neatkarīgi no neto apgrozījuma līmeņa uzņēmums vienmēr ir ieinteresēts, lai operatīvās rentabilitātes līmenis būtu augstāks.⁶²

Bruto peļņas rentabilitāte atspoguļo daļu (procentos) no ieņēmumiem, kas pieejami saimnieciskās darbības izdevumu un ar saimniecisko darbību nesaistīto izdevumu segšanai. Augsta bruto peļņas rentabilitāte norāda uz kombināciju starp augstāku produkcijas cenu un zemākām produkcijas izmaksām. Spēja piemērot augstāku cenu ir ierobežota ar konkurenci, līdz ar to bruto peļņu ietekmē konkurence. Ja produkcijai ir konkurences priekšrocība (piemēram, preču zīme, augstāka kvalitāte vai ekskluzīva tehnoloģija), uzņēmums ir spējīgs šim produktam piemērot augstāku cenu. Izmaksu pusē augstāka bruto peļņas rentabilitāte var norādīt, ka uzņēmumam ir konkurences priekšrocība produkcijas izmaksās.⁶³

Bruto peļņa bieži vien tiek uzskatīta par peļņas vai zaudējumu aprēķina vissvarīgāko starprezultātu, tai jābūt tik lielai, lai nosegtu pārējās uzņēmuma izmaksas, procentu un nodokļu maksājumus.⁶⁴

Bruto peļņas rentabilitāti aprēķina - bruto peļņa dalīta ar neto apgrozījumu un iznākumu reizina ar 100 (skat.1.7.tab.).⁶⁵

Šajā analīzes posmā vadītājs iegūst vērtīgu informāciju par ražošanas rentabilitātes izmaiņām un pieņem lēmumu par turpmāku ieņēmumu un izmaksu politiku.⁶⁶

Bruto peļņas apjoma izmaiņas izraisa:

- Neto apgrozījuma pieaugums vai samazinājums;
- Pārdotās produkcijas ražošanas pieaugums vai samazinājums.

⁶¹ **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 169.-170.lpp

⁶² **Rurāne M.** *Finansu pārvaldība*. Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001. 232.lpp.

⁶³ **Robinson T.R., Greuning van H., Henry E., Broihahn M.A.** *International financial statement analysis*. New Jersey: John Wiley & Sons, 2009. p.292.

⁶⁴ **Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J.** *Finansu pārskatu analīze*. Rīga: Latvijas Universitāte, 1994. 36.lpp.

⁶⁵ **Robinson T.R., Greuning van H., Henry E., Broihahn M.A.** *International financial statement analysis*. New Jersey: John Wiley & Sons, 2009. p.292.

⁶⁶ **Zariņa V., Strēle I.** *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 42.lpp.

Šo rādītāju palielināšanās vai samazināšanās ir atkarīga no:

- Cenu izmaiņas:
 - Cenu noteikšanas politika;
 - Ražošanas izmaksu kontroles līmenis;
 - Krājumu uzskaites metodes.
- Realizētās produkcijas vienību skaita izmaiņām – kādu daudzumu uzņēmums realizē, kādu tirgus daļu aizņem.

Ja bruto peļņa pieaug produkcijas cenas paaugstināšanas rezultātā, uzņēmums var zaudēt konkurētspēju, jo var samazināties apgrozījums. Var izrādīties, ka uzņēmumam ir izdevīgāk pazemināt produkcijas cenu – līdz ar to varētu palielināties apgrozījums, kas attiecīgi palielinātu bruto peļņu.⁶⁷

Ekonomiskā jeb investīciju rentabilitāte, parāda, cik efektīvi peļņas radīšanā tiek izmantoti aktīvi. Rādītāju var aprēķināt divējādi - attiecinot tīro peļņu pret aktīviem bilancē, vai peļņu pirms procentu maksājumiem un nodokļiem attiecinot pret aktīviem bilancē, iznākumu reizinot ar 100 (skat.1.7.tab.).⁶⁸

Šis rādītājs ir visbiežāk lietotais ekonomiskais rādītājs, jo tas ir viens no konkurētspējas indikatoriem. Konkurētspējas līmeni nosaka, salīdzinot analizējamā uzņēmuma investīciju rentabilitātes rādītāju ar vidējo nozares rādītāju. Katrā nozarē šis rādītājs var atšķirties – ievērojami augstāks tajos uzņēmumos, kur tiek izmantots dzīvais darbaspēks, bet zemāks tajās nozarēs, kuras ir kapitālietilpīgas.⁶⁹

Investīciju jeb ekonomisko rentabilitāti ietekmē virkne faktoru. Precīzākai šī rādītāja faktoru ietekmes novērtēšanai izmanto tā dēvēto Du Pont modeli, kas parāda aktīvu rentabilitātes, realizācijas rentabilitātes un aprites ātruma savstarpējo sakarību pēc [1.13.] formulas.

$$\text{Aktīvu rentabilitātes izvērsta formula} = \frac{\text{Tīrā peļņa} \times 100}{\text{Neto apgrozījums}} \times \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Aktīvi}} \quad [1.3.]^{70}$$

Ekonomiskās rentabilitātes dalīšana divās sastāvdaļās ļauj noskaidrot, kāds iemesls ir šā rādītāja nepietiekami augstajam līmenim - realizācijas rentabilitāte, aprites ātrums vai abi kopā. Pēc analīzes rādītājiem uzņēmuma vadība var pieņemt lēmumus par šo rādītāju paaugstināšanu.⁷¹

⁶⁷ **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 169.,170.-171.lpp

⁶⁸ **Paupa V., Šneidere R.** *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 13.lpp.

⁶⁹ **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 171.lpp

⁷⁰ **Paupa V., Šneidere R.** *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 12.lpp.

⁷¹ **Zariņa V., Strēle I.** *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 44.lpp.

Lai paaugstinātu realizācijas rentabilitāti ir jāpēta:

- pārdošanas cenu paaugstināšanas, samazināšanas iespējas;
- iekļūšanas iespējas izdevīgākā tirgū;
- jaunu, rentablāku produkcijas veidu ražošana, pārdošana;
- jaunu iespēju meklēšana izmaksu samazināšanai

Savukārt visu aktīvu apriti var paātrināt:

- samazinot aktīvu summu, likvidējot nevajadzīgos pamatlīdzekļus, apgrozāmos līdzekļus, debitoru saistības;
- palielinot neto apgrozījumu.

Jo ātrāka ir visu aktīvu aprite, jo mazāk kapitāla nepieciešams, lai iegūtu noteiktu peļņas lielumu.

Finansiālā rentabilitāte raksturo kapitāla izmantošanas efektivitāti, cik peļņas ir iegūts uz vienu kapitāla vienību, raugoties no kapitāla piederības.

Finansiālās rentabilitātes raksturošanai izmanto:

- kopkapitāla rentabilitāti;
- pašu kapitāla rentabilitāti.

Kopkapitāla rentabilitāte rāda, kāda būtu bijusi peļņa, ja viss ieguldītais kapitāls būtu pašu.

Rādītāju aprēķina, tīro peļņu saskaitot ar procentu maksājumiem, kopsummu dala ar kopkapitālu bilancē un reizina ar 100 (skat.1.7.tab.)⁷². Koeficienta aprēķinā tiek izmantota peļņa pirms procentu maksājumiem, lai precīzāk atspoguļotu pašu un aizņemtā kapitāla atdevi.⁷³

Pašu kapitāla rentabilitāte parāda pašu kapitāla ienesīgumu, tas ir, cik peļņas iegūst īpašnieki uz vienu pašu kapitāla vienību. Tas ir viens no būtiskākajiem rādītājiem, kas atspoguļo uzņēmuma saimnieciskās darbības efektivitāti un optimālu kapitāla izmantošanu.⁷⁴ Uzņēmuma īpašniekiem šis ir pats svarīgākais rentabilitātes rādītājs, tas rāda, cik daudz peļņas iegūts uz katru īpašnieka ieguldīto latu.⁷⁵

Pašu kapitāla rentabilitātes rādītāju aprēķina, tīro peļņu dalot ar pašu kapitālu bilancē un rezultātu reizino ar 100 (skat.1.7.tab.).⁷⁶

⁷² **Paupa V., Šneidere R.** *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 13.lpp.

⁷³ **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 172.lpp

⁷⁴ **Zariņa V., Strēle I.** *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 44.lpp.

⁷⁵ **Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J.** *Finansu pārskatu analīze*. Rīga: Latvijas Universitāte, 1994. 41.lpp.

⁷⁶ **Paupa V., Šneidere R.** *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 13.lpp.

Pašu kapitāla rentabilitāte ļauj noteikt tā kapitāla izlietošanas efektivitāti, kuru ir investējuši uzņēmuma īpašnieki un salīdzināt šo rādītāju ar iespējamo ienākuma saņemšanu, ieguldot šos līdzekļus citos vērtspapīros.⁷⁷

Lai spriestu par uzņēmuma finansiālo stabilitāti, jābūt priekšstatam par optimālo attiecību starp pašu kapitālu un aizņemto kapitālu. Par to ir dažādi viedokļi – vieni autori uzskata, ka labākā kopkapitāla struktūra būtu 2:1, citi uzskata – 1:1 vai pat 1:3 un ir arī tādi, kuri uzskata, vislabākais variants, ja viss būtu tikai pašu kapitāls – viennozīmīgas atbildes nav. Pašu kapitāla un aizņemtā kapitāla attiecība ir atkarīga no uzņēmējdarbības rakstura, apgrozāmo līdzekļu aprites ātruma. Ja apgrozāmie līdzekļi aprit ātri, tad augsts aizņemtā kapitāla īpatsvars var būtiski neietekmēt uzņēmuma finansiālo autonomiju.⁷⁸

Precīzākai pašu kapitāla (PK) rentabilitātes rādītāja analīzei izmanto Du Pont formulu, lai noskaidrotu rādītāja ietekmējošos faktorus. Du Pont formulā ietilpst triju rādītāju reizinājums: realizācijas rentabilitāte reiz aktīvu aprite un reiz kapitāla struktūra (skat.1.14.formulu).

$$\text{PK rent., \%} = \frac{\text{Neto peļņa}}{\text{Neto apgrozījumu}} \times \frac{\text{Neto apgrozījums}}{\text{Aktīvi}} \times \frac{\text{Aktīvi}}{\text{Pašu kapitāls}} \times 100 \quad [1.14.]^{79}$$

1.3.5 Bankrota prognozēšanas metodes

Interese par iespējām prognozēt uzņēmuma varbūtējo maksātnespēju, izmantojot finanšu pārskatu datus, ir tik sena, cik sena ir pati maksātnespēja. Finanšu analītiķi dažādos laikos ir izveidojuši dažādus modeļus, ar kuru palīdzību ir iespējams ar zināmu varbūtību noteikt uzņēmuma finansiālās stabilitātes līmeni un arī prognozēt maksātnespējas varbūtību tuvākajā nākotnē. Visi modeļi tikuši izstrādāti, izmantojot statistikas metodes. Analizējot lielu uzņēmumu skaitu, vērojot uzņēmuma attīstības dinamiku un meklējot korelāciju starp dažādiem finanšu rādītājiem un maksātnespējas iestāšanās biežumu, ir atrasti rādītāju īpatsvari, kuri vislabāk palīdz nodalīt veiksmīgus uzņēmumus no neveiksmīgiem.⁸⁰ Bankrota prognozēšanas modeļos ietilpst likviditātes un maksātspējas rādītāji, kapitāla struktūras rādītāji, saistību dzēšanas periods, tīrais apgrozāmais kapitāls u.c. rādītāji.⁸¹

Darbā tiks apskatīti četri bankrota prognozēšanas modeļi:

- Altmans Z' ;
- Altmans Z'' ;

⁷⁷ **Rurāne M.** *Finansu pārvaldība*. Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001. 233.lpp.

⁷⁸ **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 173.lpp

⁷⁹ **Paupa V., Šneidere R.** *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 13.lpp.

⁸⁰ **Dūdele A., Korsaka T.** *Finansu vadības pamati*. Rīga: Banku augstskola, 2001. 93.lpp.

⁸¹ **Rurāne M.** *Finansu pārvaldība*. Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001. 272.lpp.

- Springeits Z;
- Šorins/Voronova Z_{2L}.

Modeļi tika izvēlēti pēc pētāmā uzņēmuma pamatdarbības, kas ir ražošana un, balstoties uz informāciju par to, kādi bankrota prognozēšanas modeļi ir vispiemērotākie apstrādes rūpniecībā strādājošiem uzņēmumiem.⁸² Fulmera H modelis netika apskatīts, jo pētāmajam uzņēmumam nav procentu maksājumi, tā vietā tika izvēlēts Springeita Z un Šorins/Voronova Z modelis, jo tie pēc modeļa vidējās precizitātes bija vistuvāk 80 procentiem (prognozes ticamībai).⁸³

E. Altmana bankrota prognozēšanas modelī katrs rādītājs raksturo uzņēmuma aktīvu saistību ar risku – īstermiņa maksāspēju, aktīvu ienesīgumu un rentabilitāti, ilgtermiņa maksāspēju un aktīvu racionālu izlietošanu, tādēļ šī autora modelis varētu būt ar augstu ticamības pakāpi. Viņš bija pirmais zinātnieks, kurš izstrādāja bankrota prognozēšanas modeli, izmantojot salikto diskriminanta analīzi.⁸⁴

E. Altmana Z' modelis ir paredzēts lieliem ražošanas uzņēmumiem dažādās nozarēs, kuru akcijas netiek kotētas fondu biržā, aprēķina pēc [1.15.] formulas.

$$Z' = 0,717 X1 + 0,847 X2 + 3,107 X3 + 0,420 X4 + 0,998 X5 \quad [1.15.],^{85}$$

kur Z' – prognozēšanas indekss;

X1 – darba kapitāls/aktīvi;

X2 – nesadalītā peļņa/aktīvi;

X3 – peļņa pirms procentiem un nodokļiem/aktīvi;

X4 – pašu kapitāls/saistības;

X5 – neto apgrozījums/aktīvi.

E. Altmana Z' modeļa vērtēšanas kritēriji:

- $Z' < 1,23$ – ļoti liela bankrota varbūtība;
- $Z' 1,23-2,90$ – pastāv iespējamība, ka bankrots iestāsies;
- $Z' > 2,90$ – ļoti zema bankrota varbūtība.⁸⁶

E. Altmana Z'' modelis ir paredzēts maziem uzņēmumiem dažādās nozarēs, aprēķina pēc [1.16.] formulas.

$$Z'' = 6,56 X1 + 3,26 X2 + 6,72 X3 + 1,05 X4 \quad [1.16.],^{87}$$

⁸² Šneidere R. *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksāspējas prognozēšanai*. Rīga: Lietišķais informācijas dienests, 2009. 182.lpp.

⁸³ Turpat 216.lpp.

⁸⁴ Turpat 112.-121.lpp.

⁸⁵ Paupa V., Šneidere R. *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 15.lpp.

⁸⁶ Šneidere R. *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksāspējas prognozēšanai*. Rīga: Lietišķais informācijas dienests, 2009. 119.-121.lpp.

- kur Z'' – prognozēšanas indekss;
- X1 – darba kapitāls/aktīvi;
 - X2 – nesadalītā peļņa/aktīvi;
 - X3 – peļņa pirms procentiem un nodokļiem/aktīvi;
 - X4 – pašu kapitāls/saistības.

E. Altmana Z'' modeļa vērtēšanas kritēriji:

- $Z'' < 1,10$ – ļoti liela bankrota varbūtība;
- $Z'' 1,10-2,59$ – pastāv iespējamība, ka bankrots iestāsies;
- $Z'' > 2,60$ – ļoti zema bankrota varbūtība.⁸⁸

E. Altmana Z modeļi ļauj noteikt uzņēmuma finansiālās stabilitātes līmeni ar precizitāti 95 procenti vienu gadu pirms bankrota,⁸⁹ bet gadu no gada šī precizitāte samazinās – piecus gadus pirms bankrota iestāšanās precizitātes pakāpe ir 36 procenti.⁹⁰

G. Springeita Z modelī ir iekļauts viens likviditātes rādītājs, divi rentabilitātes rādītāji un viens aktivitātes rādītājs. To aprēķina pēc [1.17.] formulas.

$$Z = 1,03 V2 + 3,07 V8 + 0,66 V9 + 0,40 V18 \quad [1.17.],$$

kur Z – prognozēšanas indekss;

- V2 – darba kapitāls/aktīvu kopsumma;
- V8 – peļņa pirms nodokļiem un procentu maksājumiem/aktīvu kopsumma;
- V9 – peļņa pirms nodokļiem/īstermiņa saistības;
- V18 – neto apgrozījums/aktīvu kopsumma.⁹¹

Pēc G. Springeita modeļa aprēķinātā Z lieluma interpretācija, ja $Z < 0,862$, tad pastāv liela bankrota varbūtība.⁹²

G. Springeita modeļa testēšanas rezultāti pēc ASV uzņēmumu datiem parāda, ka modeļa vidējā precizitātes pakāpe ir 83,3 procenti.⁹³

R. Šorina un I. Voronovas Z_{2L} jeb Latvijas koriģētais „nulle” bankrota prognozēšanas modelis (1998.) ir divu Rīgas Tehniskās universitātes zinātnieku izstrādāts modelis Latvijas uzņēmumiem, ņemot par pamatu E. Altmana Z oriģinālo bankrota prognozēšanas modeli (1968.). R. Šorins un I. Voronova izstrādāja modeli, pamatojoties uz finanšu pārskatu

⁸⁷ Paupa V., Šneidere R. *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 16.lpp.

⁸⁸ Šneidere R. *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai*. Rīga: Lietišķais informācijas dienests, 2009. 119.-121.lpp.

⁸⁹ Zariņa V., Strēle I. *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķais informācijas dienests, 2009. 54.lpp.

⁹⁰ Šneidere R. *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai*. Rīga: Lietišķais informācijas dienests, 2009. 116.lpp.

⁹¹ Turpat 147.-148.lpp.

⁹² Dūdele A., Korsaka T. *Finanšu vadības pamati*. Rīga: Banku augstskola, 2001. 95.lpp.

⁹³ Šneidere R. *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai*. Rīga: Lietišķais informācijas dienests, 2009. 149.lpp.

informāciju par 23 dažādu nozaru uzņēmumiem un izmantojot daudzfaktoru diskriminanta analīzes metodi. Šo bankrota prognozēšanas modeli aprēķina pēc [1.18.] formulas.

$$Z_{2L} = -2,4 + 2,5 X_1 + 3,5 X_2 + 4,4 X_3 + 0,45 X_4 + 0,7 X_5 \quad [1.18.],$$

kur Z_{2L} – Z – kritērijs (Latvijas koriģētais „nulles” modelis);

X_1 – tīrais apgrozāmais kapitāls/aktīvi;

X_2 – nesadalītā peļņa/aktīvi;

X_3 – peļņa pirms nodokļiem/aktīvi;

X_4 – pašu kapitāls/kopējais parāds;

X_5 – neto apgrozījums/aktīvi.⁹⁴

R. Šorina un I. Voronovas Z_{2L} bankrota prognozēšanas modeļa vērtēšanas kritērijs:

- $Z_{2L} < 0$ – pastāv liela bankrota varbūtība;
- $Z_{2L} > 0$ – bankrots nedraud.⁹⁵

⁹⁴ Šneidere R. *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai*. Rīga: Lietišķais informācijas dienests, 2009. 165.-167..lpp.

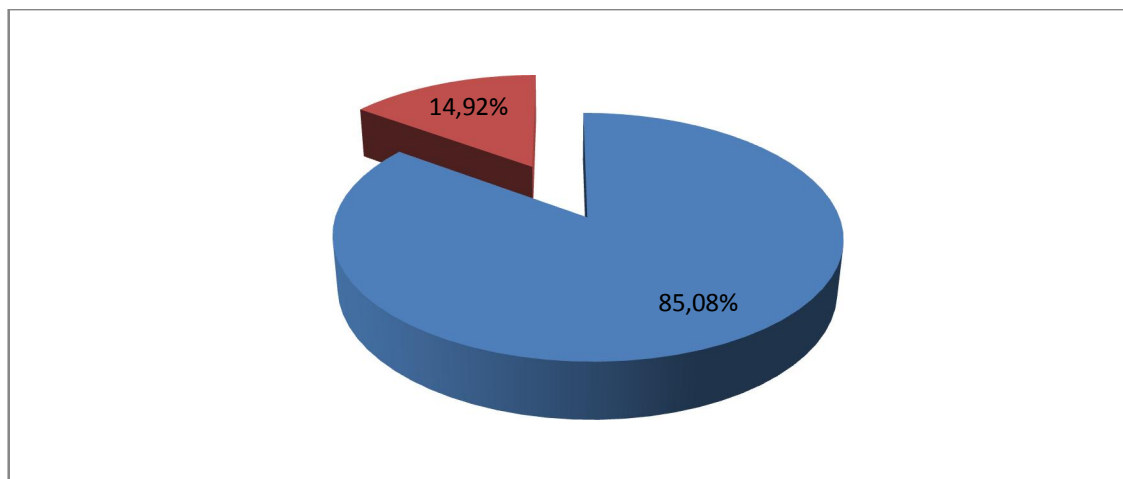
⁹⁵ Zariņa V., Strēle I. *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 55.lpp.

2. SIA „KVADRO” SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS RAKSTUROJUMS

2.1 Uzņēmuma saimnieciskās darbības raksturojums

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA) „Kvadro” dibināta Rīgā 1991.gada 17.oktobrī. Tās juridiskā un biroja adrese ir Viršu ielā 8-17, Rīgā. SIA „Kvadro” ir viena struktūrvienība – ražotne Lielā ielā 71, Rīgā.

SIA „Kvadro” pieder diviem Latvijas Republikas rezidentiem, to daļu sadalījums ir atspoguļots 2.1. attēlā.



2.1. att. SIA „Kvadro” dalībnieku struktūra 2011.gadā

SIA „Kvadro” nodarbojas ar sadzīves un dārza ķīmijas, autoķīmijas, tehnisko līdzekļu, kosmētikas un parfimērijas ražošanu aerosola un citos iepakojumos, kā arī veic kontraktpildīšanu, tas ir, iepilda dažādus produktus aerosola un citos iepakojumos ar klienta preču zīmi, izstrādā optimālas receptūras konkrētam produktam vai produktu sērijai un veic aerosolu balonu iepildīšanu un komplektēšanu. Lai veicinātu ātrāku saražotās produkcijas izlaidi, uzņēmums 2001.gadā uzstādīja jaunu, modernu, automātisku aerosolu pildīšanas līniju - „KP AEROFILL”, kas atbilst jaunākajām tehnoloģiju prasībām. Jaunu tehnoloģiju ieviešana ir palielinājusi uzņēmuma darba ražīgumu un produktivitāti. Uzņēmumā ir divas šāda veida uzpildīšanas līnijas. SIA „Kvadro” kopējā ražošanas jauda ir septiņi līdz astoņi miljoni aerosolu iepakojumi gadā. SIA „Kvadro” ir plašs saražotās produkcijas sortimentu klāsts:

- Sadzīves ķīmija:
 - antistatiķi;
 - gaisa atsvaidzinātāji
 - apavu kopšanas, gludināšanas un mēbeļu kopšanas līdzekļi;
 - dažādi tīrīšanas līdzekļi;
 - insekticīdi lidojošiem un rāpojošiem kukaiņiem;

- repelenti odiem un ērcēm;
- mākslīgais sniegs Ziemassvētku un Jaungada dekorācijām, u.c.
- Autoķīmija un industriālie līdzekļi:
 - paneļu tīrītāji;
 - silikons auto gumijām;
 - slēdzeņu, ledus atsaldētājs;
 - pretkorozijas un konservēšanas līdzekļi;
 - logu, salona un sēdekļu tīrītāji;
 - līdzeklis, kas atbrīvo no rūsas, u.c.
- Dārza ķīmija:
 - līdzeklis augļu koku rētu aizsardzībai;
 - līdzeklis kaitēkļu iznīcināšanai;
 - līdzeklis dārza un istabas augu sēnīšu un pelējuma iznīcināšanai;
 - skuju fungicīds;
 - augu lapu laka, u.c.
- Parfimērija un kosmētika:
 - nagu lakas noņēmējs;
 - skūšanās putas;
 - matu laka un putas;
 - saules aizsardzības un ādas kopšanas līdzekļi;
 - dezodoranti, u.c.⁹⁶

Savas darbības pirmsākumos SIA „Kvadro” ražoja gan matu lakas, gan dezodorantus, bet strauji mainoties tirgus situācijai un apsīkstot eksportam uz Baltkrieviju, ražošana tika apturēta. 2011.gada decembrī uzņēmums izlaida apgrozībā jaunu kosmētikas līniju LAIN aerosola iepakojumā. SIA „Kvadro” ir vienīgais uzņēmums Latvijā, kas ražo sadzīves ķīmiju un kosmētiku aerosolu iepakojumā, gada laikā saražojot 1,2 miljonus aerosolu baloniņu, no kuriem lielākā daļa ir pretodu līdzekļi. Uzņēmumam ir liela pieredze kosmētikas formulējumu izstrādē un aerosola produktu ražošanā. Paredzēts, ka jaunā kosmētikas līnija 2012.gadā varētu palielināt uzņēmuma apgrozījumu par 20 procentiem. SIA „Kvadro” darbības pamatā ir ievērot mērenību un pamatoti izplānotu rīcību.

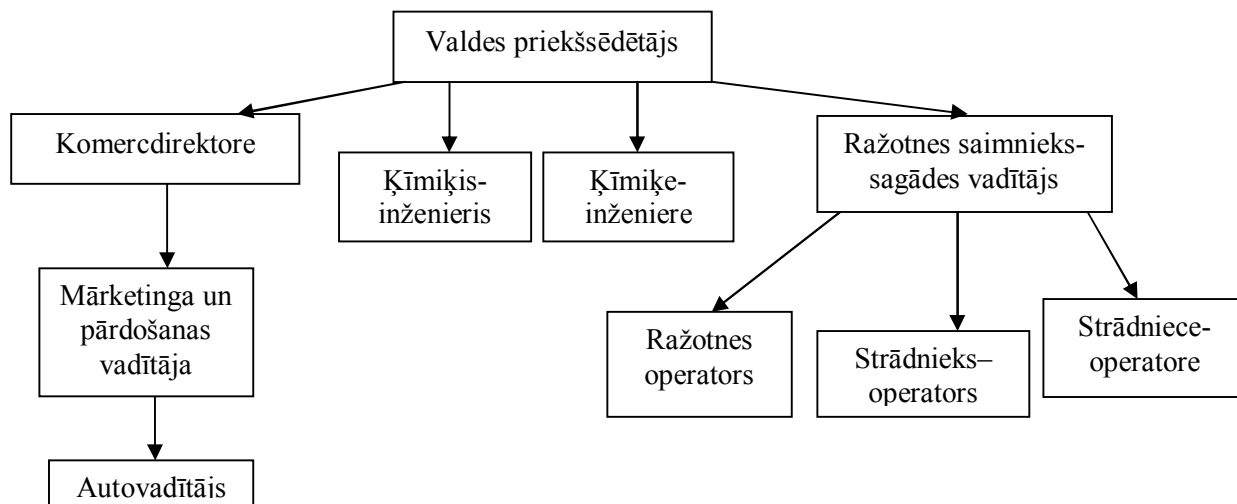
Uzņēmums savu produkciju eksportē uz Lietuvu un Igauniju. Produkcijas noiets uz šīm valstīm veido ap 30% no uzņēmuma apgrozījuma. Uzņēmums nodarbojas arī ar kontraktpasūtījumiem, kuri veido 10% no uzņēmuma apgrozījuma, un paredzēts, ka,

⁹⁶ SIA Kvadro *Saimnieciskās darbības apraksts*. Pieejams: <http://www.kvadro.lv/index.html> (skatīts 24.03.2012.)

pateicoties jaunajā kosmētikas līnijai, šis apjoms varētu pieaugt. Pārdošanas un mārketinga daļas vadītāja saka, ka: „Ar saviem produktiem ir grūti ieiet svešā tirgū. Mums kā ražotājiem ir izdevīgāk koncentrēt visu uzmanību uz ražošanu. Un attiecībā uz eksportu ir parocīgāk strādāt ar *private label* darījumiem, respektīvi, ražot kosmētiku citiem zem viņu zīmola.”⁹⁷

SIA „Kvadro” priekšrocība ir tā, ka uzņēmums ražo produkciju, kura nepieciešama patērētājiem visa gada laikā un tas ka ražošana notiek pēc Eiropas Parlamenta un Padomes regulām, tādā veidā kontrolējot piesārņotības līmeni vidē.

SIA „Kvadro” strādā desmit darbinieki (skat. 2.2.attēlā):



2.2. att. SIA „Kvadro” organizatoriskā struktūra 2011.gadā

- Sabiedrības valdes priekšsēdētājs – tiešā pakļautībā ir komercdirektore, ķīmiķe–inženiere, ķīmiķis–inženieris, ražotnes saimnieks–sagādes vadītājs. Uzņēmuma direktors pārvalda visu saimniecisko darbību kopumā, veic regulāras pārbaudes – komercdirektorei jāiesniedz ikmēneša atskaites par debitoru un kreditoru apgrozījumu, ražotnes saimniekam jāiesniedz ikmēneša saraksts par krājumu atlikumiem noliktavā.
- Komercedirektore - pārvalda mārketinga un pārdošanas vadītājas darbu,
- Ražotnes saimnieks un sagādes vadītājs - pārvalda ražotnes operatora un strādnieku–operatoru darbu,
- Autovadītājs - piegādā pasūtītās pasūtījumus Latvijas teritorijā,
- Ķīmiķe–inženiere un ķīmiķis–inženieris - nodarbojas ar jaunu produktu izstrādi ķīmijas laboratorijā,
- Divi strādnieki–operatori - iepakoj gatavo produkciju,

⁹⁷ Nekrīze.lv *Atgriežas pie pirmsākumiem*. Pieejams: <http://nekrize.lv/atgriezas-pie-pirmsakumiem/> (skatīts 24.03.2012.)

- Mārketinga un pārdošanas vadītāja - nodarbojas ar potenciālo klientu piesaisti, jaunu un esošu produktu popularizēšanu, kā arī nodrošina savlaicīgu produkcijas piegādi klientiem, mārketinga un pārdošanas vadītāja pārvalda autovadītāja darbu vai tiek veiktas savlaicīgas pasūtījumu piegādes klientiem,
- Ražošanas operators - uzrauga ražošanas līnijas darbu.

Uzņēmumā no desmit darbiniekiem četri ir administrācijas un pārdošanas daļas darbinieki – direktors, komercdirektore, mārketinga un pārdošanas daļas vadītāja un autovadītājs. Savukārt ražošanas daļā strādā seši darbinieki – ķīmiķe–inženiere, ķīmiķis–inženieris, ražotnes saimnieks un sagādes vadītājs, strādnieki–operatori, ražošanas operators.

Uzņēmumam nav nepieciešams liels ražošanas darbinieku skaits, jo SIA „Kvadro” ir iegādājies tādas ražošanas iekārtas, pie kurām ražošanas procesā nav nepieciešami lieli cilvēku resursi.

2.2 Grāmatvedības politikas novērtējums

Sabiedrības gada pārskats ir sabiedrības finansiālā stāvokļa un veikto darījumu strukturēts attēlojums. Gada pārskatu sastāda tā, lai nodrošinātu šī pārskata lietotājiem tādu informāciju par uzņēmuma finansiālo stāvokli, darbības rezultātiem un naudas plūsmu, kas ir noderīga saimnieciska rakstura lēmumu pieņemšanā. Gada pārskatā jāietver kvalitatīva informācija. Gada pārskata kvalitātes pazīmes ir saprotamība, atbilstība, ticamība un salīdzināmība.

Sabiedrības gada pārskats tiek sagatavots atbilstoši Latvijas Republikas likumam „Gada pārskatu likums”, likumam „Par grāmatvedību” un citiem saistošajiem normatīvajiem aktiem.

SIA „Kvadro” gada pārskats sastāv no bilances, peļņas vai zaudējumu aprēķina, naudas plūsmas, pašu kapitāla kustības pārskata, vadības ziņojuma un pielikumiem. Pārskata gads aptver divpadsmit mēnešus un tas sakrīt ar kalendāro gadu. Finanšu pārskatu sagatavo, pieņemot, ka uzņēmums turpinās savu darbību.

Uzņēmums finanšu pārskatu, izņemot naudas plūsmas pārskatu, sagatavo saskaņā ar uzkrāšanas principu, tas ir, darījumus un notikumus atzīst periodā, kad tie notiek, neatkarīgi no tā, kad veikti norēķini. Izdevumus atzīst peļņas vai zaudējumu aprēķina, pamatojoties uz tiešu saistību starp izmaksu rašanos un konkrētā ienākumu posteņa nopelnīšanu.

Posteņu uzrādīšanas un klasifikācijas veids finanšu pārskatos saglabājas nemainīgs no perioda periodā, izņemot, ja nozīmīgas pārmaiņas uzņēmuma darbības veidā vai uzņēmuma finanšu pārskata analīze parāda, ka, izmainot posteņu uzrādīšanas veidu, notikumi tiks atklāti pareizāk, vai arī izmaiņas pieprasa „Gada pārskatu likums” vai likums „Par grāmatvedību”, vai kāds cits saistošs normatīvais akts. Izmaiņas finanšu pārskatu sagatavošanas veidā veic

tikai tādā gadījumā, ja paredz, ka izmainītā struktūra saglabāsies ilgstoši un/vai tās priekšrocības ir skaidri redzamas.

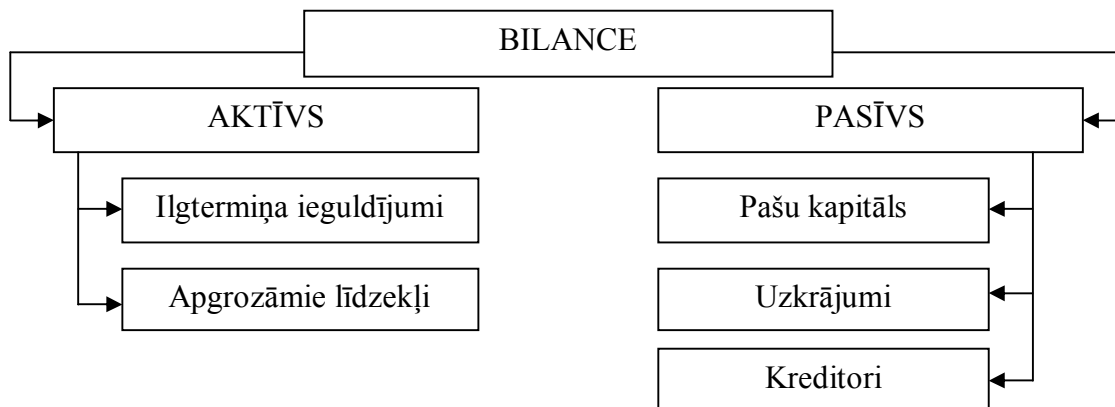
Informācija ir uzskatāma par būtisku, ja tās neatklāšana varētu ietekmēt finanšu pārskata lietotāju pieņemtus lēmumus. Būtiskums ir atkarīgs no attiecīgā posteņu lieluma un rakstura. Nosakot posteņa būtiskumu, posteņa raksturu un lielumu novērtē vienlaikus. Atkarībā no apstākļiem noteicošais faktors ir vai nu posteņa raksturs, vai lielums. Atsevišķus aktīvus ar līdzīgu raksturu un funkcijām apvieno arī tad, ja to summas ir lielas, bet naudas izteiksmē nelielus posteņus, kas atšķiras pēc rakstura vai funkcijas, uzrāda atsevišķi. Katru nozīmīgu posteni finanšu pārskatā uzrāda atsevišķi, bet nenozīmīgus posteņus apvieno ar līdzīga veida vai funkciju posteņiem.

Finanšu pārskatā uzrāda iepriekšējo periodu salīdzināmo informāciju. Salīdzināmo informāciju iekļauj izklāsta un aprakstošajā daļā, ja tas palīdz saprast kārtējā perioda finanšu pārskatu.

Katra pārskata gada beigās, lai sagatavotu gada pārskatu, ir jāveic inventarizācija, sastādot uzņēmuma īpašumā un lietošanā esošo līdzekļu – ilgtermiņa ieguldījumu, apgrozāmo līdzekļu, kā arī saistību sarakstu. Inventarizācijas komisijas personāla sastāvu, inventarizācijas uzsākšanas un pabeigšanas termiņus nosaka ar uzņēmuma vadības rakstisku rīkojumu. Inventarizācija izdarāma materiāli atbildīgās personas klātbūtnē. Ārkārtējos gadījumos inventarizācijas veikšanā var tikt pieaicināti uzņēmuma revīzijas komisijas locekļi vai zvērināts revidents, eksperti. Pārskata gada slēguma inventarizācija var tikt veikta trīs mēnešus pirms vai vienu mēnesi pēc pārskata gada pēdējās dienas. Inventarizācijas rezultāti jāiegrāmato ne vēlāk kā 20 dienu laikā pēc tā mēneša beigām, kurā notikusi inventarizācija. Inventarizācijas rezultātus atspoguļo inventarizācijas saraksts divos eksemplāros, no kuriem viens paliek pie materiāli atbildīgās personas, bet otrs tiek nodots grāmatvedībā.

Finanšu pārskatu struktūru nosaka „Gada pārskatu likums”.

Bilance ir gada pārskata sastāvdaļa, kurā norāda uzņēmuma līdzekļu jeb bilances aktīvu un to avotu jeb bilances pasīvu atlikumus uz bilances datumu. *Bilance* ir tabulas viedā, kuras divas daļas – aktīvs un pasīvs – ir līdzsvarā. Aktīvā atspoguļo saimnieciskos līdzekļus, bet pasīvā parāda saimniecisko līdzekļu avotus. *Bilance* ir veidlapa, kura aptver bilances atbildīgos posteņus (skat. 2.3.att.).



2.3. att. SIA „Kvadro” bilances struktūra 2011.gadā

Bilances aktīvā ietilpst ilgtermiņa ieguldījumi un aprozāmie līdzekļi. Sadaļā ilgtermiņa ieguldījumi tiek uzskaitīti nemateriālie ieguldījumi, pamatlīdzekļi, ilgtermiņa finanšu ieguldījumi – uzņēmuma līdzekļi, kas paredzēti ilgai lietošanai (ilgāk par vienu gadu) vai ieguldīti ilglietojamā īpašumā.

Par pamatlīdzekļiem tiek uzskatīti fiziski objekti, kuru derīgais lietošanas laiks ilgāks par 12 kalendāra mēnešiem un iegādes vērtība virs 300 latiem. Pamatlīdzekļi tiek novērtēti pēc to sākotnējās izmaksu vērtības vai pārvērtētās sākotnējās vērtības, atskaitot uzkrāto nolietojumu. Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījuma nolietojuma aprēķināšanai finanšu uzskaitē tiek pielietota lineārā metode. Pamatlīdzekļu amortizācija tiek aprēķināta reizi mēnesī, nolietojumu sāk rēķināt ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc to nodošanas ekspluatācijā un beidz ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc tā izslēgšanas no pamatlīdzekļu sastāva. Uzņēmumu ienākuma nodokļa vajadzībām pamatlīdzekļu nolietojums tiek aprēķināts vienreiz gadā pēc ģeometriski degresīvās metodes ar divkāršo nolietojuma normu pēc LR likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli” 13.panta prasībām un likmēm.

Aprozāmajos līdzekļos ietilpst krājumi, debitori, īstermiņa finanšu ieguldījumi un naudas līdzekļi – uzņēmuma līdzekļi, kurus paredzēts izlietot viena gada vai viena ražošanas cikla laikā.

Krājumi (izejvielas, materiāli un preces pārdošanai) gada pārskatā tiek novērtēti pēc vidējās svērtās metodes. Krājumi bilancē tiek uzrādīti pēc zemākās tirgus vērtības un pašizmaksas. Tirgus vērtību veido normālas uzņēmuma darbības gaitā noteiktā krājumu pārdošanas cena. Nepieciešamības gadījumā novecojušu, lēna apgrozījuma vai bojāto krājumu vērtība, ja tā ir būtiska, ir norakstīta, vai tai tiek izveidoti uzkrājumi vadības novērtētā apjomā. Krājumu uzskaitē tiek pielietota periodiskā inventarizācijas metode - gada beigās, pamatojoties uz inventarizācijas rezultātiem, nosaka krājumu atlikumus un izmaiņas.⁹⁸

⁹⁸ SIA „Kvadro” grāmatvedības politika.

Ražošanas uzņēmumiem būtu jāizvēlas otra krājumu uzskaites metode - nepārtrauktā inventarizācijas metode, tas ir, krājumu kustību iegrāmato bilances kontos, bet izsniedzot materiālus ražošanas vajadzībām, krājumu vērtība bilances kontā tiek norakstīta uz izmaksu uzskaites kontu „Izlietoto izejvielu un materiālu vērtība”. Pielietojot nepārtraukto inventarizācijas metodi, uzņēmums jebkurā brīdī var noskaidrot krājumu atlikumu, krājumu samazināšanās gadījumā ir iespējams identificēt iespējamus zudumus un gada inventarizācijai ir tikai kontroles nozīme, lai pārlicinātos, ka uzskaitē veikta pareizi.⁹⁹

Debitoru parādi novērtēti, ievērojot piesardzības principu, bilancē uzrādot tikai reālos debitorus. Debitoru inventarizācijas laikā tiek izsūtīti salīdzināšanās akti, lai salīdzinātu uzņēmumu savstarpējos atlikumus uz bilances datumu. Speciālie uzkrājumi šaubīgajiem parādiem tiek veidoti gadījumos, kad pēc vadības uzskatiem šo debitoru parādu atgūšana ir apšaubāma (kavējuma dienas vairāk par 90 pēc noteiktā apmaksas datuma). Bezcerīgie parādi, kuri atzīti ar tiesas spriedumu vai citiem dokumentiem, kuri apliecina, ka parāds nekad netiks atmaksāts, tiek norakstīti uzņēmuma zaudējumos.

Bilances postenī „Naudas līdzekļi” tiek uzrādīti gan skaidrā, gan bezskaidrā nauda uz bilances datumu. Ja skaidrā vai bezskaidrā nauda ir ārzemju valūtā, tad tā ir jāpārrēķina pēc Latvijas Bankas noteiktā kursa bilances datumā, jo gada pārskatā par naudas vienību un vērtības mēru ir noteikta Latvijas Republikas naudas vienība – lats. Naudas līdzekļu inventarizācija paredz skaidrās naudas atlikuma pārbaudi uzņēmuma kasē un bezskaidrās naudas atlikumu uzņēmuma bankas kontos.

Bilances pasīvā ietilpst pašu kapitāls, uzkrājumi un kreditori – uzņēmuma līdzekļu avoti.

Bilancē pašu kapitālu sadala posteņos, atsevišķi uzrādot dalībnieku ieguldītos līdzekļus, nesadalīto peļņu no peļņas veidotās rezerves un kapitāla korekciju jeb pārvērtēšanas rezerves. Šāds sadalījums nepieciešams, lai finanšu pārskata lietotāji varētu pieņemt lēmumus, jo tas parāda pašu kapitāla sadalīšanas iespējas vai iespējas citādi izmantot pašu kapitālu.

Uzkrājumi ir paredzēti, lai segtu noteikta veida saistības, kuras attiecas uz pārskata gadu vai iepriekšējiem gadiem un gada pārskata sastādīšanas laikā ir paredzamas vai zināmas, bet kuru apjoms vai konkrētu saistību rašanās vai segšanas datums nav skaidri zināms. Uzkrājumi nedrīkst pārsniegt nepieciešamās summas, un tos nedrīkst izmantot aktīvu vērtības koriģēšanai. Uzkrājumi šaubīgiem debitoriem un citi uzkrājumi nepieciešamības gadījumā tiek veidoti saskaņā ar vadības lēmumu.

⁹⁹ **Brūna I., Kaire L.** *Apgrozāmo līdzekļu uzskaitē*. Rīga: Latvijas Universitāte, 2004. 6.-10.lpp.

Bilances posteni „Kreditori” iedala ilgtermiņa un īstermiņa kreditoros. Saistības, par kurām jānorēķinās viena gada laikā jeb 12 mēnešos pēc bilances datuma, ir īstermiņa saistības, pārējās saistības ir klasificētas kā ilgtermiņa saistības. Uzņēmuma ilgtermiņa saistībās ieskaita arī tādas summas, kuru maksāšanas termiņš ir mazāks par vienu gadu, ja sākotnējais saistību termiņš bijis ilgāks par vienu gadu. Kreditoru parādu inventarizācija ietver sevī norēķinus ar bankām, ar preču un pakalpojumu piegādātājiem, budžetu, pircējiem – par saņemtajiem avansiem, ar darbiniekiem par darba algu un citiem kreditoriem. Kreditoru parādu inventarizācijas mērķis ir parāda esamības apstiprināšana ar salīdzināšanas aktu palīdzību.

Peļņas vai zaudējumu aprēķins sniedz informāciju par uzņēmuma saimnieciskās darbības rezultātu pārskata periodā. Visus ienākumu un izdevumu posteņus, kas atzīti pārskata periodā, iekļauj pārskata peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Peļņas vai zaudējumu aprēķins tiek sastādīts vertikālā formā (klasificēts pēc apgrozījuma izmaksu metodes) pēc likuma „Gada pārskatu likums” 12.panta. Saskaņā ar apgrozījuma izmaksu metodi izdevumus klasificē pēc to funkcijām – ražošanas, pārdošanas vai administratīvās darbības.

Neto apgrozījumā uzskaita uzņēmuma pamatdarbības ieņēmumus, atskaitot tirdzniecības atlaides un citas piešķirtās atlaides, kā arī pievienotās vērtības nodokli un citus nodokļus, kas tieši saistīti ar pārdošanu.

Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksās uzrāda neto apgrozījuma gūšanai izlietotās produkcijas, preču vai pakalpojumu izmaksas ražošanas vai iegādes pašizmaksā, piemēram, preču un materiālu iegādes izdevumi, krājumu vērtības izmaiņas, darbinieku alga un ar to saistītie nodokļi, kuri tieši piedalās preču ražošanā vai pakalpojumu sniegšanā, pamatlīdzekļu nolietojums, u.c.

Pārdošanas izmaksās iekļauj transporta izdevumus, iesaiņojuma materiālus un citus ar pārdošanu saistītos izdevumus.

Administrācijas izmaksās iekļauj sakaru, biroja izdevumus, naudas apgrozījuma blakus izdevumus, gada pārskata revīzijas izdevumus un citas ar tām saistītās izmaksas.

Posteņos „Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi” un „Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas” iekļauj attiecīgi sabiedrības saimnieciskās darbības ieņēmumus vai izmaksas, kas nav parādītas citos peļņas vai zaudējumu aprēķina posteņos un kas ir radušās saimnieciskās darbības rezultātā vai ir ar to saistītas, vai izriet tieši no tās.

Naudas plūsmas pārskats ir finanšu pārskata kopuma neatņemama sastāvdaļa, kas atspoguļo naudas un tās ekvivalentu plūsmu pārskata periodā, klasificējot to kā naudas plūsmu no pamatdarbības, ieguldījumu darbības un finanšu darbības. SIA „Kvadro” naudas plūsmas pārskatu sastāda pēc tiešās metodes saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem

Nr.481 „Noteikumi par naudas plūsmas pārskata un pašu kapitāla izmaiņu pārskata saturu un sagatavošanas kārtību”.

Pamatdarbības naudas plūsma ir tādi naudas ieņēmumi, maksājumi un izdevumi, kas nav radušies no ieguldīšanas darbības vai finansēšanas darbības – ieņēmumi no preču pārdošanas un pakalpojumu sniegšanas, maksājumi piegādātājiem par precēm un pakalpojumiem, maksājumi darbiniekiem un pārējie pamatdarbības izdevumi, ieņēmumi no pārējās saimnieciskās darbības, izdevumi nodokļu maksājumiem.

Ieguldīšanas darbības naudas plūsma ir tāda naudas plūsma, kas rodas saistībā ar ilgtermiņa ieguldījumu (piemēram, pamatlīdzekļi, ieguldījuma īpašumi, nemateriālie ieguldījumi, ilgtermiņa finanšu ieguldījumi) un citu ieguldījumu, kas nav naudas ekvivalenti, iegādi un atsavināšanu.

Finansēšanas darbības naudas plūsma ir tāda naudas plūsma, kas rada izmaiņas sabiedrības pašu kapitāla un aizņēmumu apmērā un sastāvā – izmaksātās dividendes, saņemtie aizņēmumi, izdevumi aizņēmuma atmaksāšanai.

Pašu kapitāla izmaiņu pārskats ir finanšu pārskata kopuma sastāvdaļa, kurā sniedz datus par sabiedrības pašu kapitāla un tā sastāvdaļu apjoma izmaiņām noteiktu saimniecisko darījumu ietekmē pārskata periodā, kā arī par šā perioda neto ienākumu vai zaudējumu kopsummu, tajā ietverot arī tieši pašu kapitālā ieskaitītās vai no tā norakstītās summas. SIA „Kvadro” pašu kapitāla izmaiņu pārskatu sagatavo tabulas veidā, par bilances iedaļu „Pašu kapitāls” kopumā un par katru tās posteni atsevišķi norādot, kādas izmaiņas ir notikušas pārskata un iepriekšējā gadā – iepriekšējā gada peļņas sadale, aprēķinātās dividendes, pārskata gada peļņa vai zaudējumi, rezervju palielinājums, samazinājumus. Pašu kapitāla izmaiņu pārskatu sagatavo saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.481 „Noteikumi par naudas plūsmas pārskata un pašu kapitāla izmaiņu pārskata saturu un sagatavošanas kārtību”.

Pielikumos sniedz informāciju:

- Par metodēm, kuras lietotas dažādu posteņu novērtēšanai gada pārskatā, kā arī par ilgtermiņa ieguldījumu nolietojuma, vērtības samazināšanas un vērtību norakstīšanas aprēķina metodēm.
- Par summām, kuras gada pārskatā no ārvalstu valūtas ir pārrēķinātas Latvijas Republikas naudas vienībās, šādu pārrēķinu pamato.
- Atsevišķi norāda atlīdzības kopsummu pārskata gadā sabiedrības zvērinātam revidentam vai zvērinātu revidentu komercsabiedrībai par gada pārskata pārbaudi.
- Peļņas vai zaudējumu aprēķinā norādīto neto apgrozījumu pielikumā parāda sadalījumā pa pamatdarbības veidiem un ģeogrāfiskajiem tirgiem, ja sabiedrības

pamatdarbības (produkcijas pārdošanas un pakalpojumu sniegšanas) veidi un ģeogrāfiskie tirgi būtiski atšķiras.

- Par pārskata gadā samaksātām nodokļu un nodevu summām sadalījumā pa nodokļu un nodevu veidiem un saņemtajiem nodokļu atvieglojumiem un piešķirtajām atmaidēm — par katru nodokli atsevišķi, norādot dokumentus, kas apstiprina tiesības uz šādiem atvieglojumiem un atmaidēm.
- Par nodarbināto personu vidējo skaitu pārskata gadā.
- Par sabiedrības savu akciju vai daļu skaitu un to nominālvērtības kopsummu, īpatsvaru pamatkapitālā, pārskata gadā atpirkto vai pārdoto akciju vai daļu skaits, to nominālvērtība un īpatsvars procentos pamatkapitālā, atpirkšanas vai pārdošanas kopsumma, iemesls sabiedrības savu akciju un daļu iegādei pārskata gadā.

Vadības ziņojumā sniedz skaidru informāciju par sabiedrības attīstību, darbības finansiālajiem rezultātiem un finansiālo stāvokli, kā arī informāciju par būtiskiem riskiem un neskaidriem apstākļiem, ar kuriem sabiedrība saskaras. Vadības ziņojumā sniedz arī norādījumus par jebkādiem svarīgiem notikumiem kopš pārskata gada beigām, priekšlikumus par sabiedrības peļņas izlietošanu.¹⁰⁰

2.3 SVID analīze

Veiksmīgai uzņēmuma saimnieciskai darbībai un attīstībai jānoskaidro, kādas ir uzņēmuma stiprās un vājās puses, kādas ir iespējas un draudi. Tiek apskatīts, kā pārvērst uzņēmuma vājumu par spēku, ņemot vērā ārējās iespējas un draudus. Vispirms ir jānosaka uzņēmuma stiprās un vājās puses attiecībā uz izvēlēto tirgus slāni. Tālāk jāiepazīst konkurenti un jānosaka, uz kādiem tirgus slāņiem viņi orientējas. Piedāvāto produkcijas un pakalpojumu, cenas un vietas priekšrocības un trūkumi ir jāveic atsevišķi.

Svarīgākie faktori, kas ietekmē uzņēmumu SIA „Kvadro”, ir aplūkoti 2.1. tabulā.

¹⁰⁰ SIA „Kvadro” grāmatvedības politika.

Stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze SIA „Kvadro”

<p style="text-align: center;">Stiprās puses (iekšējie aspekti, kas palīdz)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzņēmums atrodas ģeogrāfiski izdevīgās vietās; • Spējīgs konkurents tirgū; • Profesionāli darbinieki; • Rentabla saimnieciskā darbība; • Produkcijas sortimentu paplašināšana, jaunu produktu izstrāde. 	<p style="text-align: center;">Vājās puses (iekšējie aspekti, kas kavē)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Augstas izmaksas; • Liela konkurence; • Debitoru un kreditoru atlikumu krasās atšķirības; • Nav izveidota iespēja preču iegādei internetā.
<p style="text-align: center;">Iespējas (ārējie aspekti, kas palīdz)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vispārēja ekonomiskās situācijas uzlabošanās valstī; • Pieprasījums pēc saražotās produkcijas un sniegtajiem pakalpojumiem; • Nostiprināt savas pozīcijas tirgū; • Piesaistīt jaunus klientus; • ES fondu pieejamība; • Sezonas, laika apstākļu ietekme. 	<p style="text-align: center;">Draudi (ārējie aspekti, kas kavē)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nodokļu sistēmas nestabilitāte; • Pieprasījuma samazināšanās pēc piedāvātās produkcijas un pakalpojumiem; • Iedzīvotāju pirktspējas samazināšanās; • Inflācijas pieaugums; • Mainīgā politiskā situācija valstī; • Cenu karš; • Darbaspēka aizplūšana uz citām valstīm vai uzņēmumiem; • Dabas stihijas.

Liela nozīme ir uzņēmuma atrašanās vietai, ja uzņēmums atradīsies stratēģiski neizdevīgā vietā, tad potenciālie klienti labāk izvēlēsies uzņēmumus, kuriem ir vieglāk piekļūt. SIA „Kvadro” ir izvēlējis labas atrašanās vietas – produktu ražošana ir ārpus Rīgas centra, bet pārdošanas, mārketinga un biroja darbība ir Rīgas centrā.

Uzņēmums ir salīdzinoši mazs, bet ir spējīgs pastāvēt un radīt konkurences draudus citiem uzņēmumiem, kas darbojas šajā sfērā. SIA „Kvadro” darbinieku skaits nav liels 2011.gadā vidējais darbinieku skaits – desmit, bet katrs ir profesionālis savā jomā, kā

rezultātā tiek nodrošināta rentabla uzņēmuma saimnieciskā darbība, kā arī tiek paplašināts produkcijas sortiments ar jaunizveidotiem produktiem.

SIA „Kvadro” saimnieciskās darbības kavēkļi ir augstās izmaksas par produkcijas pārdošanu un izvietošanu mazumtirdzniecības tīklos, kā arī par transporta pakalpojumiem produkcijas nogādāšanai pie pircējiem, pastāv arī liela konkurence.

Kā vājais posms tiek minēts debitoru un kreditoru atlikumu krasās atšķirības – pircēju un pasūtītāju parādi ir apmēram divas ar pusi reizes lielāki nekā parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem, kā rezultātā SIA „Kvadro” nav iespējams savlaicīgi norēķināties par saņemto produkciju, pakalpojumiem, vai norēķināties par nodokļu maksājumiem u.c. saistībām.

Liela nozīme mūsdienās ir internetam un visam, ko tas spēj piedāvāt, piemēram, preču un pakalpojumu iegāde. Jebkuram ražojošam uzņēmumam, kas vēlas radīt maksimālu noietu savai produkcijai, ir jānodrošina iespēja iegādāties savu produkciju internetā, jo ir daļa pircēju, kuri iepērkas tikai interneta veikalos, jo uzskata, ka tādā veidā ir iespējams ietaupīt laiku.

Vispārēja ekonomiskā stāvokļa uzlabošanās valstī veicinātu pieprasījumu pēc SIA „Kvadro” piedāvātās produkcijas un pakalpojumiem. SIA „Kvadro” bija iespēja pierādīt, ka viņu produkcija ir kvalitatīva un spējīga aizstāt ārzemju produkciju, laikā, kad Latvijā bija ekonomiskās situācijas lejupslīde un tika veikti visi pasākumi, lai patērētāji izvēlētos iekšzemē ražoto produkciju un tādējādi veicinātu ekonomikas atlabšanu un izaugsmi. Šobrīd SIA „Kvadro” ir iespēja noturēt esošos klientus un piesaistīt jaunus.

Iespēju sevi pilnveidot un attīstīt jaunu produkciju uzņēmumiem piedāvā ES fondu līdzfinansējums. Piesaistot ES fondu līdzekļus, ir iespējams realizēt idejas, kuras palika novārtā pašu finansiālo līdzekļu nepietiekamības dēļ.

SIA „Kvadro” iespējas palielināt uzņēmuma apgrozījumu ir vasarā, kad ir sākusies odu sezona, jo vairāk odu, jo lielāks pieprasījums pēc pretodu līdzekļiem, kas ir viens no uzņēmuma galvenajiem produktiem.

SIA „Kvadro” draudi saimnieciskai darbībai ir nepastāvīgā nodokļu sistēma valstī, neskaidra nodokļu likumdošana, politiskā nestabilitāte – biežā normatīvo aktu mainība kavē uzņēmuma saimniecisko darbību, jo nav iespējams ilgākā laika termiņā plānot uzņēmējdarbību un uzņēmuma naudas plūsmu.

Jebkuram uzņēmumam vislielākais drauds ir negatīvās izmaiņas ekonomikā – inflācijas paaugstināšanās, bezdarba līmeņa paaugstināšanās, iedzīvotāju pirktspējas samazināšanās, kā arī piedāvātās produkcijas un pakalpojumu pieprasījuma samazināšanās. Ekonomiskās lejupslīdes situācijā pastāv draudi, ka citi konkurenti sāks samazināt cenas par piedāvāto

produkciju un pakalpojumiem, kā rezultātā uzņēmums būs spiests samazināt cenas līdz konkurentu līmenim un strādā ar zaudējumiem, lai noturētos tirgū un nezaudētu klientus.

Viens no aktuālākajiem mūsdienu uzņēmējdarbības draudiem ir kvalificēta darbaspēka aizplūšana uz citām valstīm.

Uzņēmuma darbību var apdraudēt arī dažādas dabas stihijas – plūdi, ugunsgrēki, vētru postījumi u.c.

3. SIA „KVADRO” FINANŠU PĀRSKATU ANALĪZE UN NOVĒRTĒJUMS

3.1 Finanšu pārskatu horizontālā un vertikālā analīze un novērtēšana

SIA „Kvadro” Latvijā ir vienīgais uzņēmums, kurš ražo sadzīves ķīmiju un kosmētiku aerosola iepakojumā.¹⁰¹ Starp Latvijas sadzīves ķīmijas un kosmētikas līdzekļu ražotājiem ir ļoti grūti atrast tiešu konkurentu, katram uzņēmuma ir sava specifiska niša. Sākotnējā iecere bija salīdzināt SIA „Kvadro” finanšu rādītājus ar Latvijas lielāko sadzīves ķīmijas ražotāju AS „Ķīmiskā rūpnīca „Spodrība””, bet tā kā AS „Ķīmiskā rūpnīca „Spodrība”” gada pārskatā peļņas vai zaudējumu aprēķinu sastāda pēc shēmas vertikālā formā – klasificēta pēc perioda izmaksu metodes, kurā netiek atspoguļots neto apgrozījums -, kā arī tajā nav postenis „Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas”, tad tika izvēlēti citi sadzīves ķīmijas un kosmētikas ražotāji - SIA „Litava” un SIA „Jūsma”. Šo uzņēmumu ražotā produkcija visvairāk līdzinājās SIA „Kvadro” ražotajai produkcijai. Uzņēmumi tika atlasīti pēc Uzņēmumu Reģistrā reģistrētajiem darbības veidiem, salīdzināti ar internetā ievietotajām uzņēmumu mājas lapām un gada pārskatu vadības ziņojumos norādītajiem pamatdarbības veidiem. Bieži vien Uzņēmumu Reģistrā norādītie darbības veidi nesakrīta ar uzņēmumu norādīto pamatdarbību vadības ziņojumā un uzņēmumu interneta mājas lapā ievietoto informāciju.

SIA „Litava” ir dibināta 1993.gadā, tās galvenais darbības veids ir dezinfekcijas un mazgāšanas līdzekļu ražošana un saimniecības preču vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība.¹⁰² Uzņēmums ražo mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus, ziepes un ķermeņa kopšanas līdzekļus, veļas mazgāšanas līdzekļus un auto ķīmiju. Lielākā daļa saražotās produkcijas ir koncentrāti, tas nozīmē, ka patērētājam iegādātais līdzeklis kalpo ilgāk nekā parastie līdzekļi, tādā veidā samazinot mazgāšanas un uzkopšanas izmaksas.¹⁰³

SIA „Jūsma” ir dibināta 1992.gadā, tās pamatdarbības veids ir dezinfekcijas, mazgāšanas un tīrīšanas līdzekļu, šķidro ziepju ražošana un realizācija.¹⁰⁴ Uzņēmums ražo tīrīšanas un dezinfekcijas, universālos līdzekļus, piemēram, mazgāšanas līdzekļus iekārtām, traukiem, linolejam u.c., trauku, taras, speciālos, sanitāro telpu, roku, grīdas, sārmainos,

¹⁰¹ Dienas Bizness.lv *Atgriežas pie pirmsākumiem*. Pieejams: <http://www.db.lv/sodien-laikraksta/atgriezas-pie-pirmsakumiem-251195> (skatīts 06.04.2012.)

¹⁰² Lursoft *SIA Litava*. Pieejams: <http://www.lursoft.lv/uznemuma-pamatdati/litava/40003168608> (skatīts 25.03.2012.)

¹⁰³ SIA Litava *Produkcija*. Pieejams: <http://www.litava.lv/index.php?id=21> (skatīts 25.03.2012.)

¹⁰⁴ Lursoft *SIA Jūsma*. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/uznemuma-pamatdati/jusma/40003080313> (skatīts 06.04.2012.)

piemēram, cepeškrāšņu, grila tīrīšanai, skābos, piemēram, piena, alus, dzērienu pārstrādes rūpniecībā, mazgāšanas līdzekļus.¹⁰⁵

Bilances, peļņas vai zaudējumu *posteņu pārmaiņu jeb horizontālo analīzi* veic, lai noskaidrotu posteņu izmaiņas absolūtā un relatīvā (procentu) izteiksmē.

SIA „Kvadro” bilances horizontālā analīze ir atspoguļota 7. pielikumā 7. tabulā. Pēc tabulas datiem SIA „Kvadro” pamatlīdzekļi 2009.gadā salīdzinājumā ar 2008.gadu ir samazinājušies par 31709 latiem jeb 8%. Lielākais samazinājums pamatlīdzekļu sastāvā ir posteņī „Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs”, tas liecina, ka 2009.gadā nav iepirkti jauni pamatlīdzekļi un esošie ir strauji nolietojušies, savukārt 2010.gadā ir iegādāti daudz jauni pamatlīdzekļi – 2010.gadā ir par 13670 latiem jeb par 301% lielāka bilances vērtība nekā 2009.gadā. Līdz ar to arī pamatlīdzekļu kopējā vērtības samazinājums 2010.gadā salīdzinājumā ar 2009.gadu ir mazāks – 11585 lati jeb 3%.

Pozitīvi vērtējams SIA „Kvadro” krājumu samazinājums - 2009.gadā. salīdzinot ar 2008.gadu, krājumi samazinājušies par 53989 latiem jeb 74%, bet 2010.gadu, salīdzinot ar 2009.gadu, krājumi ir palielinājušies par 37%, pozitīvi vērtējams gatavās produkcijas pieaugums par 52%, jo neto apgrozījums ir pieaudzis par 103% (skatīt 8.pielik. 8.tab.), bet negatīvi – avansa maksājumu par precēm pieaugums par 490%, tas nozīmē, ka piegādātāju uzticība klientiem ir zudusi un lai saņemtu nepieciešamo precī iepriekš ir jāveic pilnīga vai daļēja apmaksā.

SIA „Kvadro” debitoru atlikumi 2009.g., salīdzinot ar 2008.g., ir palielinājušies par 12685 latiem jeb 31%. Par 15944 latiem jeb 50% ir palielinājušies pircēju un pasūtītāju parādi, bet pārējos posteņos ir vērojams samazinājums. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. debitoru parādi ir palielinājušies par 23167 latiem jeb 44% - palielinājušies pircēju un pasūtītāju parādi par 17071 latiem jeb 36%, citi debitori par 5940 latiem jeb 122%, un nākamo periodu izmaksas par 156 latiem jeb 51%.

Naudas līdzekļi 2009.g.salīdzinājumā ar 2008.g. ir palielinājušies par 3270 latiem jeb 11%, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājušies par 110590 latiem jeb 330%. Tas ir saistīts ar savlaicīgām pircēju un pasūtītāju apmaksām par saņemto precī, kā arī uzņēmuma vadību, kontrolējot pircēju maksāspēju.

Kopumā SIA „Kvadro” apgrozāmie līdzekļi 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājušies par 38034 latiem jeb 26%, kas lielākoties ir saistīts ar krājumu samazināšanos, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. – palielinājušies par 140834 latiem jeb 133%, kas lielākoties ir saistīts ar naudas līdzekļu palielināšanos.

¹⁰⁵ SIA Jūsma *Produkcija*. Pieejams: <http://www.jusma.lv/index.php/site/index/cat/1/lang/1> (skatīts: 06.04.2012.)

SIA „Kvadro” pašu kapitāla kopējā vērtība 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.gadu ir samazinājusies par 79777 latiem jeb 17%, lielākais samazinājums vērojams postenī „Nesadalītā peļņa” – samazinājums par 69394 latiem jeb 94%, bet 2010.g. salīdzinot ar 2009.g. pašu kapitāls ir palielinājies par 115413 latiem jeb 31%, tas ir saistīts ar veiksmīgu uzņēmējdarbību 2010.g., jo nesadalītā peļņa ir palielinājusies par 126330 latiem jeb 2859%.

SIA „Kvadro” īstermiņa saistības 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir palielinājušās par 12369 latiem jeb 21%, tas ir saistīts ar posteņa „Citi aizņēmumi” parādīšanos – palielinājies par 23136 latiem, parādi piegādātājiem un darbuuzņēmējiem par 6067 latiem jeb 53%. Savukārt samazinājums ir vērojams nodokļu maksājumos par 2540% jeb 77%, neizmaksātajās dividendēs par 14981 latu jeb 35%. 2010.gadā SIA „Kvadro” īstermiņa saistības salīdzinājumā ar 2009.gadu ir palielinājušās par 13836 latiem jeb 19%, tas ir saistīts ar nodokļu maksājumu pieaugumu par 20870 latiem jeb 2824%, jo 2010.g. noslēdzās ar ievērojamu peļņu. Par 7811 latiem jeb 44% palielinājušies arī parādi piegādātājiem un darbuuzņēmējiem, kā arī uzkrātās saistības ir palielinājušās par 5986 latiem jeb 1735%. Pozitīvi vērtējams samazinājums postenī „Citi aizņēmumi” par 7200 latiem jeb 31%, kā arī postenī „Neizmaksātās dividendes” par 15716 latiem jeb 58%.

SIA „Kvadro” bilances vērtībā 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājusies par 69743 latiem jeb 13%, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājusies par 129249 latiem jeb 29%.

SIA „Litava” bilances horizontālā analīze atspoguļota 9. pielikumā 9. tabulā. Pēc tabulas datiem pamatlīdzekļu kopējā vērtība 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājusies par 25765 latiem jeb 36%. Visvairāk ir samazinājušies pārējie pamatlīdzekļi un inventārs - par 17187 latiem jeb 60%. Arī 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. pamatlīdzekļos vērojama samazināšanās par 15273 latiem jeb 33% un arī lielākais samazinājums ir pārējos pamatlīdzekļos un inventārā par 8859 latiem jeb 77%, tas ir saistīts ar to, ka netiek iegādāti jauni pamatlīdzekļi un tāpēc katru gadu pamatlīdzekļu vērtība samazinās.

SIA „Litava” 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. krājumi ir samazinājušies par 3180 latiem jeb 3%, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. krājumi ir palielinājušies par 17879 latiem jeb 20%. Lielākais palielinājums vērojams postenī „Gatavie ražojumi un preces pārdošanai” – par 15355 latiem jeb 64%, arī izejvielas un materiāli ir palielinājušies par 18591 latiem jeb 36%. Krājumu palielināšanās 2010.gadā ir saistīta ar neto apgrozījuma pieaugumu (skat. 4.pielikumā 4.tabulā).

2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. SIA „Litava” debitoru parādi ir palielinājušies par 25569 latiem jeb 44%, lielākais palielinājums vērojams postenī „Citi debitori” par 25929 latiem jeb 85%, kas ir saistīts ar pievienotās vērtības nodokļa pārmaksu, kā arī pārmaksām

kreditoriem. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. debitoru parādi ir samazinājušies par 41602 latiem jeb 50% - pircēju un pasūtītāju parādi ir palielinājušies par 11920 latiem jeb 43%, tas varētu būt saistīts ar pagarinātu apmaksas termiņu vai nepietiekošu parādu kontroli, samazinājušies ir citi debitori par 53407 latiem jeb 95% - samazinājušās pārmaksas kreditoriem un nodokļiem.

SIA „Litava” naudas līdzekļi 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir palielinājušies par 603 latiem jeb 33%, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājušies par 2594 latiem jeb 106%, tas varētu būt saistīts ar veiksmīgu 2010.g. saimniecisko darbību, jo gads noslēdzās ar peļņu 15152 lati (skat. 4.pielikumā 4.tabulā).

Apgrozāmie līdzekļi 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir palielinājušies par 22992 latiem jeb 15%, tas ir lielākoties saistīts ar debitoru parādu pieaugumu, savukārt 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. apgrozāmie līdzekļi ir samazinājušies par 21129 latiem jeb 12%, tas ir saistīts ar debitoru parādu samazināšanos.

SIA „Litava” pašu kapitāls 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājies par 11198 latiem jeb 15%, tas ir saistīts ar nesadalītās peļņas samazināšanos. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. pašu kapitāls ir palielinājies par 15152 latiem jeb 24%, tas ir saistīts ar to ka 2010.g. uzņēmums strādāja ar peļņu.

2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. SIA „Litava” īstermiņa parādi palielinājās par 8426 latiem jeb 7%, tas ir saistīts ar parādu pieaugumu piegādātājiem un darbuzņēmējiem par 25773 latiem jeb 47%. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. īstermiņa parādi ir samazinājušies par 25636 latiem jeb 20%, tas ir saistīts ar piegādātāju un darbuzņēmēju parādu samazināšanos par 22922 latiem jeb 28%.

SIA „Litava” kopējā bilances vērtība 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājusies par 2773 latiem jeb 1%, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. samazinājusies par 36402 latiem jeb 16%.

SIA „Jūsma” bilances horizontālā analīze atspoguļota 11. pielikumā 11. tabulā. Pēc tabulas datiem pamatlīdzekļi 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir palielinājušies par 2485 latiem jeb 252%, tas ir saistīts ar nepabeigto celtniecību, bet 2010.g. pamatlīdzekļi ir samazinājušies par 1016 latiem jeb 29% salīdzinājumā ar 2009.g.

Krājumi 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājušies par 5852 latiem jeb 59%, lielākais samazinājums absolūtos skaitļos vērojams izejvielās un materiālos - par 2947 latiem jeb 49%. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. krājumu atlikums ir nedaudz pieaudzis par 210 latiem jeb 5%, tas ir saistīts ar neto apgrozījuma pieaugumu (skat. 6.pielikumā 6.tabulā). Lielākais pieaugums vērojams postenī „Gatavie ražojumi un preces pārdošanai” par 902 latiem jeb 92%.

SIA „Jūsma” 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. debitoru parādi ir samazinājušies par 7188 latiem jeb 23%, tas ir saistīts ar pircēju un pasūtītāju parādu samazināšanos par 6916 latiem jeb 25%. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. debitoru parādi ir palielinājušies par 27494 latiem jeb 116%, tas ir saistīts ar posteņa „Citi debitori” palielināšanos par 18992 latiem jeb 779%. Veicot revīziju būtu nepieciešams pievērst uzmanību šim postenim, jo bilances pielikumos šī summa nav atšifrēta.

Naudas līdzekļi 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājušies par 511 latiem jeb 58%, bet 2010.g. palielinājušies par 500 latiem jeb 134%, tas varētu būt saistīts ar veiksmīgu uzņēmējdarbību 2010.g.

Kopumā SIA „Jūsma” apgrozāmie līdzekļi 2009.g. ir samazinājušies par 13551 latu jeb 33% salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājušies par 28204 latiem jeb 100%.

SIA „Jūsma” pašu kapitāls 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājies par 8745 latiem jeb 46%, tas ir saistīts ar rezervju norakstīšanu. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. pašu kapitāls ir palielinājies par 23478 latiem jeb 227%, tas ir saistīts ar 2010.gada peļņu.

SIA „Jūsma” īstermiņa saistības 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. samazinājušās par 2321 latu jeb 10%, lielākais samazinājums absolūtos skaitļos vērojams postenī „Parādi piegādātājiem un darbuuzņēmējiem” - 8321 lats, bet citi aizņēmumi ir palielinājušies par 2008 latiem jeb 227%, palielinājušies arī nodokļu maksājumi par 3988 latiem jeb 173%. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. īstermiņa saistības palielinājušās par 3710 latiem jeb 17%, tas lielākoties ir saistīts ar nodokļu maksājumu palielināšanos par 4788 latiem jeb 76%, jo 2010.g. tika noslēgts ar peļņu. Pozitīvi vērtējama citu aizņēmumu samazināšanās par 1852 latiem jeb 64%.

SIA „Jūsma” 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. bilances kopējā vērtība ir samazinājusies par 11066 latiem jeb 26%, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājusies par 27188 latiem jeb 86%.

SIA „Kvadro” peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālā analīze atspoguļota 8.pielikumā 8.tabulā. Pēc tabulas datiem var redzēt ka 2009.g. neto apgrozījums ir pieaudzis par 40559 latiem jeb 18% salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. neto apgrozījums ir pieaudzis par 277757 latiem jeb 103%.

Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir pieaugušas par 58886 latiem jeb 35%. 2009.g. ražošanas izmaksu pieaugums ir lielāks nekā neto apgrozījuma pieaugums. 2010.g. ražošanas izmaksas ir pieaugušas par 124092 latiem jeb 54%, šis rādītājs vērtējams pozitīvi, jo ražošanas izmaksām pieaugot par 54% neto apgrozījums ir pieaudzis par 103%.

SIA „Kvadro” bruto peļņa 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājusies par 18327 latiem jeb 30%, tas varētu būt saistīts ar to ka ražošanas izmaksas ir sadārdzinājušās un līdz ar to ražošanas izmaksu apjoms pieaug straujāk nekā neto apgrozījums. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. bruto peļņa ir palielinājusies par 153665 latiem jeb 364%.

2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. pārdošanas izmaksas ir pieaugušas par 19319 latiem jeb 85%, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājušās par 8129 latiem jeb 19%. Pārdošanas izmaksu pieauguma tempa samazinājums ir vērtējams pozitīvi.

SIA „Kvadro” administrācijas izmaksas 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājušās par 554 latiem jeb 15%, tas vērtējams pozitīvi, jo uzņēmuma vadība ir sekojusi līdzī izmaksu apjomam. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. administrācijas izmaksas ir pieaugušas par 660 latiem jeb 21%, tā kā ir pieaudzis neto apgrozījums par 103%, tad administrāciju izmaksu pieaugums ir pozitīvs rādītājs.

Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi 2009.g. ir samazinājušies par 15277 latiem jeb 54%, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. samazinājums ir par 1072 latiem jeb 8%.

Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas 2009.g. pieaugušas par 910 latiem jeb 118%, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. pieauguma temps ir samazinājies – izmaksas pieaugušas par 682 latiem jeb 41%.

SIA „Kvadro” peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājusies par 53279 latiem jeb 87%, tas ir izskaidrojams gan ar ražošanas un pārdošanas izmaksa pieaugumu, gan ar pārējo saimnieciskās darbības ieņēmumu samazināšanos. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. peļņa pirms nodokļiem ir palielinājusies par 143122 latiem jeb 1746%, tas ir saistīts gan ar bruto peļņas pieaugumu par 364%, gan ar mērenu izmaksu pieaugumu.

SIA „Kvadro” pārskata perioda peļņa 2009.g. ir samazinājusies par 52978 latiem jeb 92%, tas ir saistīts ar peļņas pirms nodokļiem samazināšanos. Līdz ar to arī uzņēmumu ienākuma nodoklis ir samazinājies par 255 latiem jeb 10%. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. pārskata perioda peļņa pēc nodokļiem ir palielinājusies par 121378 latiem jeb 2747%, tas ir saistīts ar uzņēmuma veiksmīgi nostrādātu 2010.gadu. Uzņēmumu ienākuma nodoklis 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. ir palielinājies par 21478 latiem jeb 904%, tas ir saistīts ar peļņu pirms nodokļiem palielināšanos.

SIA „Litava” peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālā analīze atspoguļota 10.pielikumā 10.tabulā. Pēc tabulas datiem var redzēt, ka 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. neto apgrozījums ir samazinājies par 142131 latiem jeb 33%, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. tas ir pieaudzis par 22920 latiem jeb 8%.

Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājušās par 105476 latiem jeb 35%, tas ir saistīts ar neto apgrozījuma samazināšanos, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. ražošanas izmaksas ir pieaugušas par 33749 latiem jeb 17%, tas ir saistīts ar neto apgrozījuma pieaugumu.

SIA „Litava” bruto peļņa 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājusies par 36655 latiem jeb 27%. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. bruto peļņa ir samazinājusies par 10829 latiem jeb 11%, lai arī neto apgrozījums ir pieaudzis.

Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājušās par 32737 latiem jeb 26%, 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. pārdotās produkcijas ražošanas izmaksu apjoms ir samazinājies par 31942 latiem jeb 34%.

Administrāciju izmaksas 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājušās par 8163 latiem jeb 44%, arī 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. vērojams samazinājums - par 2287 latiem jeb 22%.

Izmaksu samazināšanās vērtējami pozitīvi, tas nozīmē, ka vadība kontrolē uzņēmuma izmaksas, lai tās nebūtu pārmērīgi augstas.

SIA „Litava” 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. pārskata perioda zaudējumi ir samazinājušies par 4788 latiem jeb 30% un 2010.g. uzņēmums noslēdza ar peļņu. Pārskata perioda peļņa 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. ir palielinājusies par 26351 latu jeb 235%. Lai arī 2010.g. bruto peļņa bija mazāka nekā 2009.g. uzņēmums veiksmīgi kontrolēja savas izmaksas un gadu noslēdza ar peļņu.

SIA „Jūsma” peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālā analīze atspoguļota 12.pielikumā 12.tabulā. Pēc tabulas datiem var redzēt, ka 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. neto apgrozījums ir pieaudzis par 38079 latiem jeb 26%, kā arī 2010.g.salīdzinājumā ar 2009.g. ir pieaugums par 49539 latiem jeb 27%.

Ražošanas izmaksas 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir pieaugušas par 9384 latiem jeb 11%. 2010.g salīdzinājumā ar 2009.g. izmaksu apjoms ir pieaudzis par 19716 latiem jeb 21%, ražošanas izmaksas ir pieaugušas līdz ar neto apgrozījumu.

SIA „Jūsma” bruto peļņa 2009.g. ir palielinājusies par 28695 latiem jeb 46% salīdzinājumā ar 2008.g. Pieaugums vērojams arī 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. par 29823 latiem jeb 33%, tas ir saistīts ar neto apgrozījuma pieaugumu.

Pārdošanas izmaksas 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g ir pieaugušas par 20929 latiem jeb 39%., arī administrācijas izmaksas 2009.g. ir pieaugušas par 2769 latiem jeb 51%. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. vērojama pozitīva tendence – pārdošanas izmaksu pieauguma temps ir samazinājies - palielinājums par 5939 latiem jeb 8%, bet administrācijas izmaksas

samazinājušās par 1800 latiem jeb 22%. Tas skaidrojams ar faktu, ka uzņēmuma vadība ir kontrolējusi SIA „Jūsma” izmaksas.

2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. samazinājušies pārējās saimnieciskās darbības ieņēmumi par 10132 latiem jeb 100%, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājušies par 630 latiem.

Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. palielinājušās par 252 latiem jeb 8%, bet 2010.g. samazinājušās par 1409 latiem jeb 41% salīdzinājumā ar 2009.g.

Peļņa pirms nodokļiem 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. samazinājusies par 5387 latiem jeb 49%, lai arī peļņa ir samazinājusies uzņēmumu ienākumu nodoklis ir palielinājies par 953 latiem jeb 277%. Tā kā peļņa pirms nodokļiem ir samazinājusies un nodoklis ir palielinājies arī pārskata perioda peļņa 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. samazinājusies par 6340 latiem jeb 59%.

2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. peļņa pirms nodokļiem ir palielinājusies par 27511 latiem jeb 488%, tā kā peļņa ir palielinājusies arī uzņēmumu ienākuma nodoklis ir palielinājies par 4033 latiem jeb 311%. SIA „Jūsma” peļņa pēc nodokļiem 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. ir pieaugusi par 23478 latiem jeb 542%.

SIA „Kvadro” bilances vertikālā analīze atspoguļota 13.pielikumā 13.tabulā. Pēc tabulas datiem var redzēt, ka laika posmā no 2008.g. līdz 2010.g. bilances aktīvā lielāko daļu aizņem pamatlīdzekļi, tās ir iekārtas un mašīnas. 2008.g. no aktīva kopējās vērtības pamatlīdzekļi sastāta 72,28%, 2009.g. 76,44%, 2010.g. 57,35%. Šāds aktīvu sadalījums ir pieņemams ražošanas uzņēmumiem, jo lai nodrošinātu saimniecisko darbību uzņēmumam ir nepieciešamas ražošanas līnijas. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. pamatlīdzekļu vērtība ir nedaudz palielinājusies par 4,16 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. samazinājusies par 19,09 procentu punktiem.

SIA „Kvadro” krājumi bilances aktīvā 2008.g. aizņem 14,11%, 2009.g. 4,27, bet 2010.g. 4,54%. 2009.g. krājumu apjoms samazinājies par 9,84 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. nedaudz palielinājies par 0,27 procentu punktiem. Kopumā krājumu īpatsvaram bilancē ir pozitīva tendence. Negatīvais, kas parādās krājumu sastāvā, ir avansa maksājumi par precēm un pakalpojumiem, ja 2008.gadā šajā postenī atlikumu nav, tad 2009.gadā to sastāvs bilancē ir 0,26%, 2010.gadā - 1,19%. Lai arī īpatsvars bilancē ir neliels, tomēr tam ir tendence pieaugt – 2010.gadā salīdzinājumā ar 2009.gadu palielinājums par 0,93 procentu punktiem, tas nozīmē, ka piegādātāji pirms nosūta precī vai sniedz pakalpojumu vēlās saņemt pilnīgu vai daļēju preces vai pakalpojuma samaksu.

Negatīva tendence novērojama debitoru postenī – 2008.gadā to īpatsvars bilancē ir 7,79%, 2009.gadā 11,83%, 2010.gadā 13,19%. 2009.gadā debitoru īpatsvars ir palielinājies par 4,04 procentu punktiem salīdzinājumā ar 2008.gadu, bet 2010.gadā salīdzinājumā ar 2009.gadu - palielinājies par 1,36 procentu punktiem. Tas varētu būt saistīts ar pircēju un pasūtītāju maksāt nespēju vai pagarinātu apmaksas termiņu.

Naudas līdzekļu īpatsvars bilancē 2008.gadā ir 5,82%, 2009.gadā 7,46%, bet 2010.gadā 24,92%. 2009.gadā salīdzinājumā ar 2008.gadu palielinājums par 1,64 procentu punktiem, bet 2010.gadā salīdzinājumā ar 2009.gadu palielinājums par 17,46 procentu punktiem.

Apgrozāmo līdzekļu īpatsvars 2008.gadā ir 27,72%, 2009.gadā 23,56%, bet 2010.gadā 42,65%. 2009.gadā apgrozāmie līdzekļi ir samazinājušies par 4,16 procentu punktiem salīdzinājumā ar 2008.gadu, bet 2010.gadā salīdzinājumā ar 2009.gadu palielinājušies par 19,09 procentu punktiem.

SIA „Kvadro” pamatkapitāla īpatsvars bilancē 2008.g. ir 1,22%, 2009.g. 1,40, 2010.g. 1,09%, 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. palielinājies par 0,18 procentu punktiem, bet 2010.g. samazinājies par 0,31 procentu punktiem nekā 2009.gadā.

SIA „Kvadro” bilances pasīvā lielāko īpatsvaru aizņem rezerves - 2008.g. 72,70%, 2009.g. 81,69%, 2010.g. 61,54%. 2009.g. rezerves ir palielinājušās par 8,99 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. samazinājušās par 20,15 procentu punktiem.

Nesadalītā peļņa bilances pasīvā 2008.g. aizņem 14,23%, 2009.g. 0,98%, bet 2010.g. 21,76%. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. nesadalītā peļņa ir samazinājusies par 13,25 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājusies par 21,63 procentu punktiem. Liels nesadalītās peļņas atlikums skaidrojams gan ar pārskata gada peļņu, kura vēl nav sadalīta, gan 2009.gada peļņas nesadalīšanu, jo no 2010.gada jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis 10% apmērā no peļņas, kuru ar dalībnieku protokolu sadala un izmaksā īpašniekiem.

Pašu kapitāla īpatsvars bilancē 2008.g. ir 88,15%, 2009.g. 84,07%, 2010.g. 85,24%. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. pašu kapitāla īpatsvars bilancē ir samazinājies par 4,08 procentu punktiem, bet 2010.g. palielinājies par 1,17 procentu punktiem salīdzinājumā ar 2009.gadu. Kā jau iepriekš noskaidrots lielāko pašu kapitāla daļu veido rezerves (apmēram 62%), tām seko nesadalītā peļņa ar apmēram 23% un pamatkapitāls, kas 2010.gadā bilancē sastāda 1%.

SIA „Kvadro” īstermiņa kreditori bilancē 2008.g. aizņem 11,40%, 2009.g. 15,93%, bet 2010.g. 14,76%. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. īstermiņa kreditori palielinājušies par 4,53 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. samazinājušās par 1,17 procentu punktiem.

SIA „Litava” bilances vertikālā analīze atspoguļota 14.pielikumā 14.tabulā. Pēc tabulas datiem var redzēt, ka laika posmā no 2008.g. līdz 2010.g. bilances aktīva lielāko daļu aizņem apgrozāmie līdzekļi - 2008.g. 67,89%, 2009.g. 79,01% un 2010.g. 83,08%. Apgrozāmo līdzekļu īpatsvaram ir tendence palielināties – 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. palielinājums par 11,12 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājums par 4,07 procentu punktiem.

Lielāko daļu no apgrozāmajiem līdzekļiem aizņem krājumi – 2008.g. 41,29%, 2009.g. 40,38%, 2010.g. 57,77%. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. krājumi ir minimāli samazinājušies par 0,91 procentu punktu, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājušies par 17,39 procentu punktiem.

Arī debitoru īpatsvars ir liels – 2008.g. 25,79%, 2009.g. 37,53%, 2010.g. 22,62%. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. debitori palielinājušies par 11,74%, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. samazinājušies par 14,91 procentu punktu.

Ilgtermiņa ieguldījumi bilances aktīvā 2008.g. aizņem. 32,11%, 2009.g. 20,99%, 2010.g. 16,92%. Ilgtermiņa ieguldījumiem ir tendence samazināties – 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. samazinājums par 11,12 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. samazinājums par 4,07 procentu punktiem.

Šāda veida struktūra, kad apgrozāmo līdzekļu īpatsvars ir lielāks par ilgtermiņa ieguldījumu īpatsvaru ir novērojams pakalpojumu uzņēmumiem, kuriem nav nepieciešamas ražošanas iekārtas.

Pašu kapitāls 2008.g. sastādīja 32,36%, 2009.g. 27,76% un 2010.g. 41,24%. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. pašu kapitāls ir samazinājies par 4,60 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājies par 13,48 procentu punktiem. Lielāko pašu kapitāla daļu aizņem nesadalītā peļņa - 2008.g. 31,48%, 2009.g. 26,86%, 2010.g. 40,17%. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. nesadalītā peļņa ir samazinājusies par 4,62 procentu punktiem, bet 2010.g. palielinājusies par 13,31 procentu punktu, tas ir saistīts ar 2010.g. noslēgšanu ar peļņu.

SIA „Litava” aizņemtā kapitāla daļā lielāko daļu aizņem īstermiņa saistības – 2008.g. 52,81%, 2009.g. 57,23%, 2010.g. 54,67%. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. īstermiņa saistības palielinājušās par 4,42 procentu punktiem, bet 2010.g. samazinājušās par 2,56 procentu punktiem. Ilgtermiņa saistības aizņem 2008.g. 14,83%, 2009.g. 15,01%, 2010.g. 4,09%. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ilgtermiņa saistības ir nedaudz palielinājušās par 0,18 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. samazinājušās par 10,92 procentu punktiem.

SIA „Litava” bilances pasīva daļā lielāko daļu aizņem aizņemtais kapitāls (ilgtermiņa un īstermiņa saistības) – 2008.g. 67,64%, 2009.g. 72,24%, bet 2010.g. 58,76%. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. aizņemtais kapitāls palielinājies par 4,60 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. samazinājies par 13,48 procentu punktiem.

SIA „Jūsma” bilances vertikālā analīze atspoguļota 15.pielikumā 15.tabulā. Pēc tabulas datiem var redzēt, ka laika posmā no 2008.g. līdz 2010.g. bilances aktīva lielāko daļu aizņem apgrozāmie līdzekļi - 2008.g. 97,68%, 2009.g. 89,00%, 2010.g. 95,82%. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. apgrozāmie līdzekļi samazinājušies par 8,69 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājušie par 6,82 procentu punktiem

Lielāko apgrozāmo līdzekļu īpatsvaru aizņem debitori – 2008.g. 72,36%, 2009.g. 74,95% un 2010.g. 87,07%. Debitoru īpatsvaram ir tendence palielināties – 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. palielinājums par 2,60 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. par 12,11 procentu punktiem. Debitoru sastāvā lielākais īpatsvars ir pircēju un pasūtītāju parādiem – 2008.g. 65,24%, 2009.g. 66,20%, 2010.g. 49,97. 2009.g. pircēju parādi ir nedaudz palielinājušies par 0,96 procentu punktiem salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. samazinājušies par 16,23 procentu punktiem. Ievērojami ir pieaudzis posteņa „Citi debitori” īpatsvars – 2008.g. 6,61%, 2009.g. 7,73%, bet 2010.g. 36,48%, 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. pieaugums par 28,75 procentu punktiem.

Krājumu īpatsvars bilances aktīvā ir ar tendenci samazināties – 2008.g. 23,25%, 2009.g. 12,86%, 2010.g. 7,27%. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. krājumu atlikums ir samazinājies par 10,39 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. samazinājums ir par 5,59 procentu punktiem.

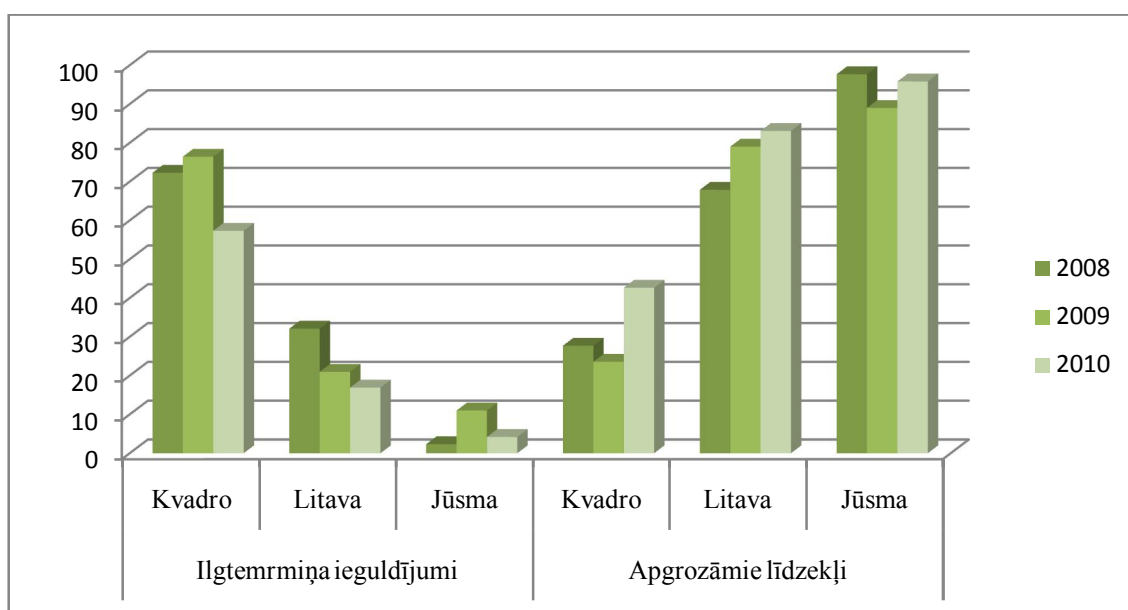
SIA „Jūsma” pamatlīdzekļu īpatsvars ir niecīgs ražošanas uzņēmumam – 2008.g. 2,32%, 2009.g. 11,00%, 2010.g. 4,18. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. pamatlīdzekļu īpatsvars ir palielinājies par 8,69 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. samazinājies par 6,55 procentu punktiem.

Šāda veida aktīva sadalījums norāda uz to, ka SIA „Jūsma” strādā ar pilnīgi nolietotiem pamatlīdzekļiem, kuri nav pārvērtēti un uzņēmuma vadībai būtu vairāk jākontrolē debitoru parādi.

SIA „Jūsma” pašu kapitāls īpatsvars bilancē 2008.g. ir 44,76%, 2009.g. 32,75%, 2010.g. 57,55%. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. pašu kapitāls ir samazinājies par 12,01 procentu punktu, tas ir saistīts ar rezervju samazinājumu par 27,55 procentu punktiem, bet 2010.g. pašu kapitāls ir palielinājies par 24,81 procentu punktu salīdzinājumā ar 2009.g. un tas ir saistīts ar nesadalītās peļņas palielināšanos par 33,61 procentu punktu.

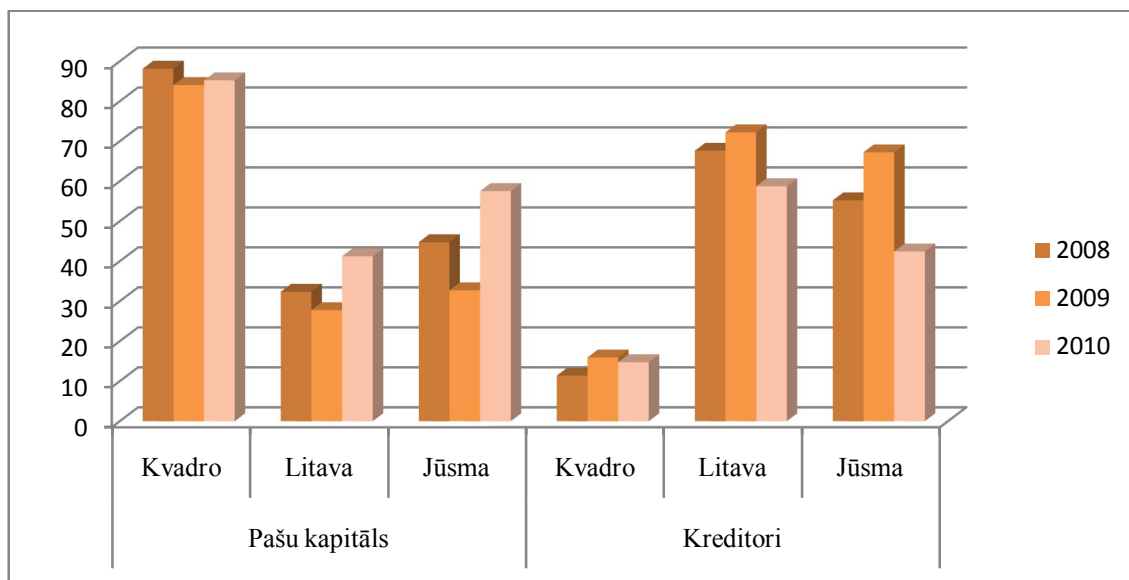
Īstermiņa kreditoru īpatsvars bilancē 2008.g. ir 55,24%, 2009.g. 67,25%, bet 2010.g. 42,45%. 2009.g. īstermiņa saistības ir palielinājušās par 12,01 procentu punktu salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. samazinājušās par 24,81 procentu punktu.

Pēc bilances strukturālās analīzes 3.1. attēlā ir uzskatāmi parādīts SIA „Kvadro”, SIA „Litava” un SIA „Jūsma” bilances aktīva procentuālais sadalījums laika posmā no 2008.g. līdz 2010.g. SIA „Kvadro” bilances aktīva lielāko daļu aizņem ilgtermiņa ieguldījumi, vidēji 70%, bet SIA „Litava” un SIA „Jūsma” lielāko daļu aizņem apgrozāmie līdzekļi – SIA „Jūsma” apmēram 90%, bet SIA „Litava” apmēram 70% un tikai nelielu daļu aizņem ilgtermiņa ieguldījumi – SIA „Litava” apmēram 20%, bet SIA „Jūsma” vidēji 6%. Ražošanas uzņēmumu bilances struktūrai visvairāk atbilst SIA „Kvadro”, jo ilgtermiņa ieguldījumiem jāsastāda lielākā daļa no bilances aktīva.



3.1. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” bilances aktīva struktūra 2008. – 2010.g., %

Apkopojot strukturālās analīzes datus 3.2. attēlā, var secināt, ka SIA „Kvadro” bilances pasīva lielāko daļu aizņem pašu kapitāls apmēram 85% un aizņemtais kapitāls apmēram 14%. SIA „Litava” un SIA „Jūsma” bilances pasīvā lielāko daļu aizņem aizņemtais kapitāls, lai arī SIA „Jūsma” 2010.g. pašu kapitāls pārsniedz 50%, vidēji pašu kapitāla īpatsvars ir 45%.



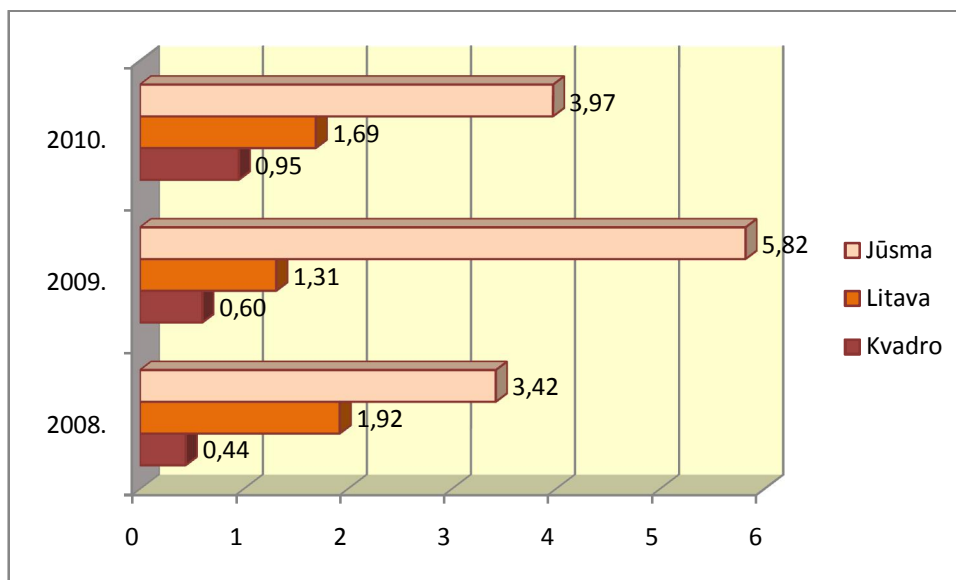
3.2. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” bilances pasīva struktūra 2008. – 2010.g., %

Grūti noteikt kāda ir SIA „Litava” un SIA „Jūsma” pašu kapitāla un aizņemtā kapitāla struktūras tendence, jo trīs gadu periodā nav vienmērīgas izmaiņas, būtu jāapskata vismaz piecu gadu periods.

3.2 Ekonomiskās aktivitātes rādītāju analīze un novērtēšana

SIA „Kvadro”, SIA „Litava” un SIA „Jūsma” ekonomiskās aktivitātes rādītāji par laika periodu no 2008.gada līdz 2010.gadam ir aprēķināti un koeficienti ir atspoguļoti 16. pielikumā 16. tabulā.”.

Pēc visu aktīvu aprites koeficienta aprēķināšanas (skat. 16.pielikumā 16.tabulā), visefektīvāk visus aktīvus izmanto SIA „Jūsma” (skat. 3.3. attēlā) – 2010. gadā neto apgrozījuma nodrošināšanai visi aktīvi veica 3,97 reižu apriti un vienam aktīvu aprites ciklam nepieciešamas 91,94 dienas, tad seko SIA „Litava” – 2010.g. visi aktīvi veica 1,69 reižu apriti, un vienam aprites ciklam nepieciešamas 215,98 dienas.

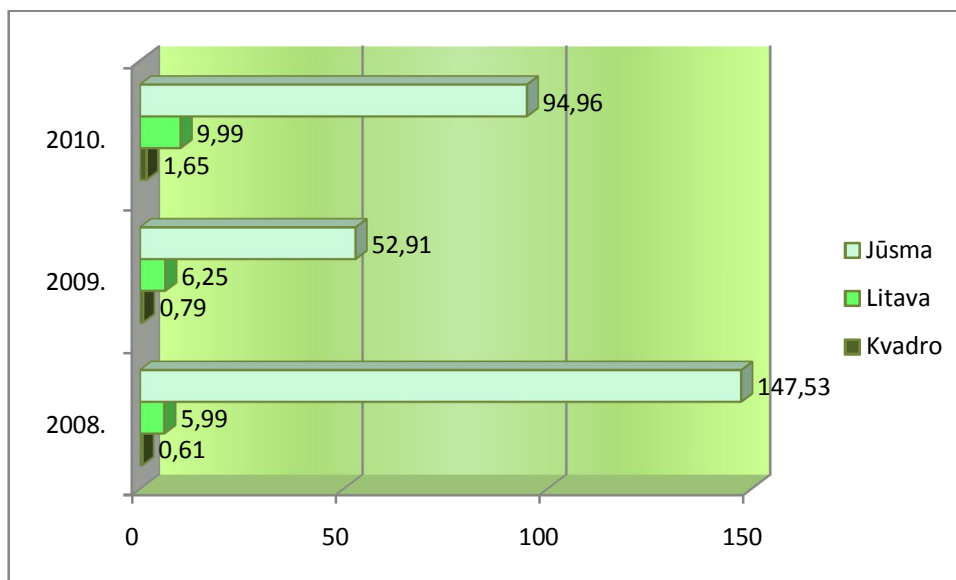


3.3. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” visu aktīvu aprites koeficients 2008. – 2010.g.

SIA „Kvadro” rādītāji ir viszemākie no pētāmajiem – 2010.g. visi aktīvi veica 0,95 reižu apriti, vienam aprites ciklam nepieciešamas 384,21 dienas. Pēc rādītāju izmaiņām trīs gadu periodā var secināt, ka SIA „Kvadro” visu aktīvu aprites koeficientam ir tendence palielināties tas nozīmē, ka uzņēmumā esošie līdzekļi tiek izlietoti efektīvāk uzņēmuma saimnieciskajā darbībā. SIA „Litava” visu aktīvu aprites koeficients 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. samazinājies par 0,61 reizēm, dienu skaits palielinājies par 88,53 dienām, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs ir palielinājies par 0,38 un dienu skaits ir samazinājies par 62,65 dienām. SIA „Jūsma” 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs palielinājies par 2,40 reizēm un dienu skaits samazinājies par 44,02 dienām, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs samazinājies par 1,85 reizēm un dienu skaits līdz ar to ir palielinājies par 29,23 dienām.

Pēc visu aktīvu aprites koeficientu apkopošanas starp trim uzņēmumiem trīs gadu periodā var secināt, ka SIA „Kvadro” vadībai, lai pārspētu savus konkurentus ir jāpievērš uzmanība mārketingam.

Pēc 16.pielikuma 16.tabulas datiem var redzēt, ka *ilgtermiņa ieguldījumi* visintensīvāk tiek izmantoti uzņēmumā SIA „Jūsma” – 2010.g. ilgtermiņa ieguldījumi veic 94,96 reižu apriti (skat. 3.4. attēlā) un vienam aprites ciklam nepieciešamas 3,84 dienas, SIA „Litava” ilgtermiņa ieguldījumi veic 9,99 reižu apriti 36,54 dienās, bet SIA „Kvadro” ilgtermiņa ieguldījumi veic 1,65 reižu apriti 221,21 dienā.



3.4. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients 2008. – 2010.g.

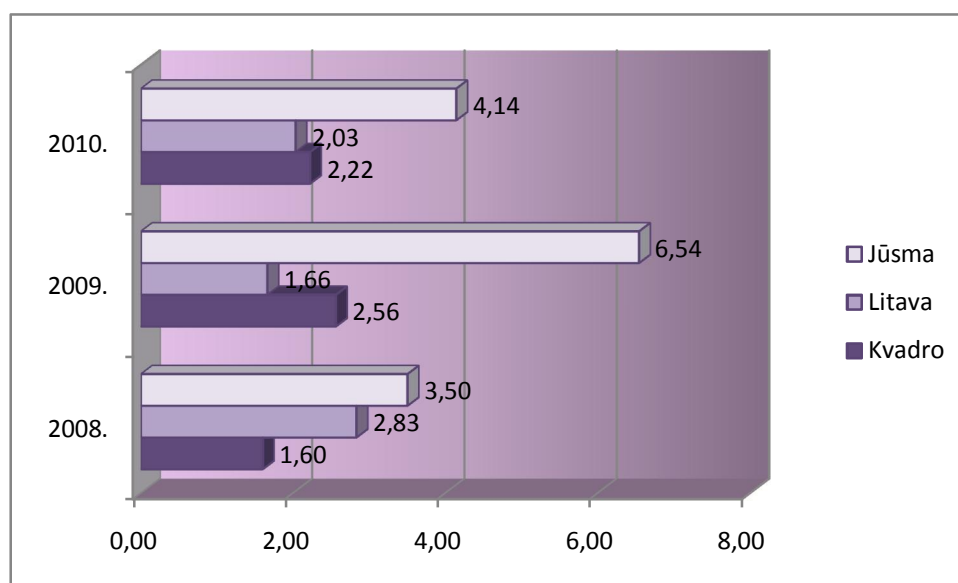
SIA „Kvadro” ilgtermiņa ieguldījumu koeficientam ir tendence pieaugt – 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs ir pieaudzis par 0,18 un dienu skaits ir samazinājies par 136,33 dienām un 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs ir palielinājies par 0,86 un dienu skaits ir samazinājies par 240,82 dienām. SIA „Litava” ilgtermiņa ieguldījumu apritei arī ir tendence pieaugt – 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs pieaudzis par 0,26 un dienu skaits samazinājies par 2,53, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs ir palielinājies par 3,74 un dienu skaits ir samazinājies par 21,86 dienām. SIA „Jūsma” 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients ir samazinājies par 94,62 un dienu skaits palielinājies par 4,43 dienām, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs palielinājies par 42,05 un dienu skaits samazinājies par 3,06 dienām.

SIA „Kvadro” ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients 2010.g. salīdzinājumā ar SIA „Litava” koeficientu ir mazāks par 8,34, bet salīdzinājumā ar SIA „Jūsma” rādītājs ir mazāks par 93,31 (skat. 3.4. attēlā). Tas nozīmē, ka SIA „Kvadro” ilgtermiņa ieguldījumu jauda nav pilnībā noslogota un ilgtermiņa ieguldījumu apjoms ir lielāks par neto apgrozījumu. Tikai 2010.g. neto apgrozījums ir nedaudz lielāks par ilgtermiņa ieguldījumiem. SIA „Kvadro” būtu nepieciešams izvērtēt ilgtermiņa ieguldījumu lietderību.

Tā kā SIA „Kvadro” un SIA „Jūsma” ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficienti ir vienādi ar pamatlīdzekļu aprites koeficientiem un SIA „Litava” koeficienti ir diezgan līdzīgi tad netiek atsevišķi apskatīti pamatlīdzekļu aprites koeficienti (skat.16.pielikumā 16.tabulā).

Pēc *apgrozāmo līdzekļu aprites koeficientu* aprēķiniem 16.pielikumā 16.tabulā var redzēt, ka 2010.g. SIA „Jūsma” ir visaugstākais rādītājs - 4,14 - tik reizes ir apritējis apgrozāmajos līdzekļos ieguldītais kapitāls un vienam apgrozāmo līdzekļu aprites ciklam ir

nepieciešamas 88,16 dienas. SIA „Kvadro” apgrozāmie līdzekļi 2010.g. veic 2,22 reižu apriņķi 164,41 dienās. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs uzlabojās par 0,96 un dienu skaits samazinājās par 85,55 dienām, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs nedaudz samazinājās par 0,34 un dienu skaits palielinājās par 21,83 dienām. SIA „Litava” apgrozāmie līdzekļi 2010.g. veic 2,03 reižu apriņķi 179,80 dienās. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs pazeminājās par 1,17, bet dienu skaits palielinājās par 90,90 dienām. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs palielinājies par 0,37 un dienu skaits samazinājās par 40,08 dienām. SIA „Jūsma” visos apskates gados ir lielākais apgrozāmo līdzekļu apriņķa koeficients (skat. 3.5. attēlā).

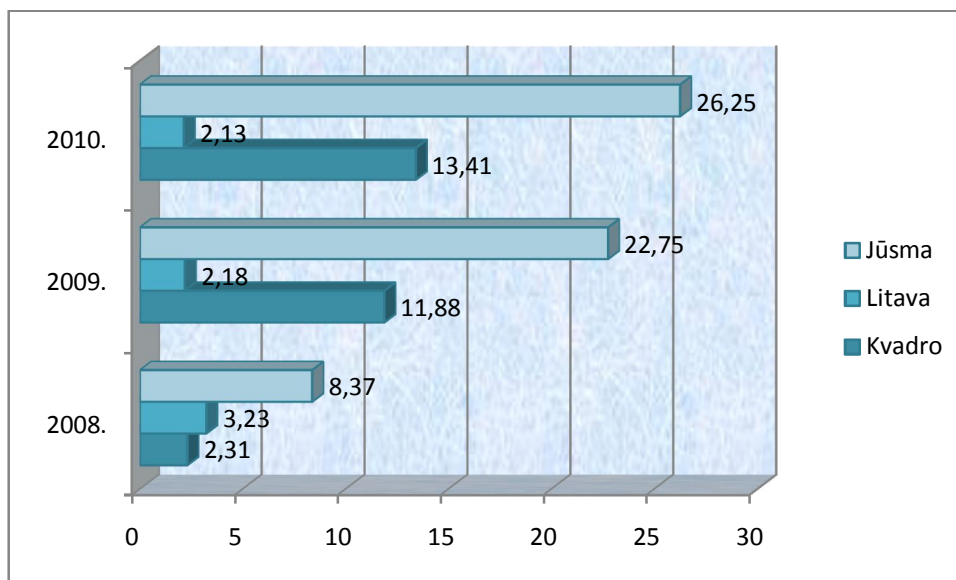


3.5. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” apgrozāmo līdzekļu apriņķa koeficients 2008. – 2010.g.

2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. SIA „Jūsma” apgrozāmo līdzekļu apriņķa rādītājs palielinājies par 3,04 un dienu skaits samazinājies par 48,48 dienām, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs samazinājies par 2,40 un dienu skaits palielinājies par 32,35 dienām.

SIA „Kvadro” 2010.g. lielāko daļu apgrozāmo līdzekļu aizņem naudas līdzekļi līdz ar to, lai uzņēmums pārspētu savus konkurentus, tam ir nepieciešams veikt ieguldījumus uzņēmuma attīstībā un mārketingā.

16.pielikuma 16.tabulā var redzēt, ka arī pēc *krājumu apriņķa koeficienta* SIA „Jūsma” ir vadošais uzņēmums no pētāmajiem – 2010.g. krājumi ir apriņķēti 26,25 reizes jeb vienam krājumu apriņķa ciklam nepieciešamas 13,90 dienas (skat. 3.6. attēlā).

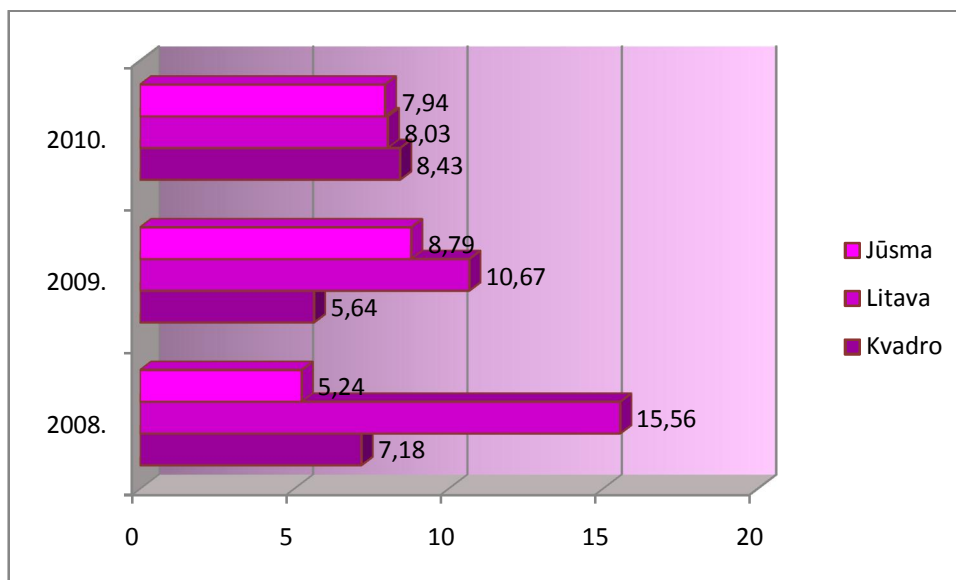


3.6. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” krājumu aprites koeficients 2008. – 2010.g.

SIA „Jūsma” un SIA „Kvadro” krājumu aprites koeficientam ir tendence pieaugt, bet SIA „Litava” ir viszemākie rādītāji, kuriem ir tendence samazināties. SIA „Kvadro” 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs ir palielinājies par 9,57 un dienu skaits ir samazinājies par 127,29 dienām, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs ir pieaudis par 1,53 un dienu skaits ir samazinājies par 3,49 dienām. SIA „Jūsma” krājumu aprites koeficients 2009.g. ir palielinājies par 14,38 salīdzinājumā ar 2008.g., dienu skaits samazinājies par 27,57 dienām, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājums par 3,50 un dienu skaits samazinājies par 2,14 dienām. SIA „Litava” krājumu aprite 2009.g. samazinājusies par 1,05 un dienu skaits ir palielinājies par 54,43 dienām salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. samazinājusies par 0,05 un dienu skaits palielinājies par 3,93 dienām.

Pēc rādītāju apkopošanas SIA „Kvadro” krājumu aprites rādītājs 2010.g. ir par 12,84 mazāks nekā SIA „Jūsma”, bet par 11,28 lielāks nekā SIA „Litava” (skat. 3.6. attēlā). Lai krājumos ieguldītais kapitāls būtu efektīvāks SIA „Kvadro” būtu nepieciešamas izvērtēt krājumu lielumu, vai tas nav pārāk augsts, nepieciešams norakstīt nederīgos krājumus.

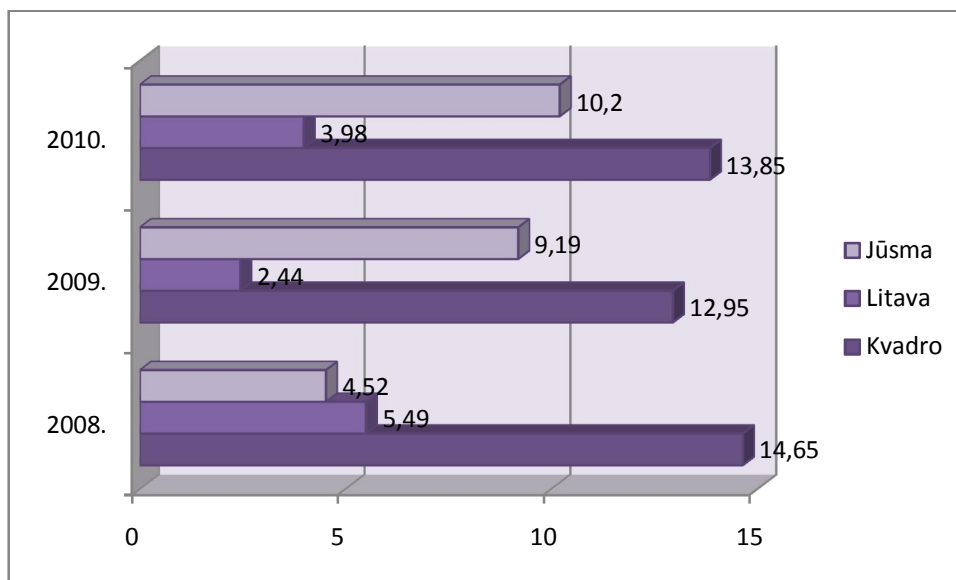
Debitoru parādu aprites koeficientus vienmēr skatās kontekstā ar kreditoru aprites koeficientu. Debitoru parādu un kreditoru aprites koeficienti apkopoti 16.pielikumā 16.tabulā, pēc tabulas datiem var redzēt, ka 2010.g. visintensīvākā debitoru aprite bijusi SIA „Kvadro” 8,43 jeb 43,30 dienās, bet daudz neatšķiras arī konkurējošiem uzņēmumiem – SIA „Litava” 8,03 jeb 45,45 dienās, SIA „Jūsma” 7,94 jeb 45,97 dienās (skat. 3.7. attēlā).



3.7. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” debitoru parādu aprites koeficients 2008. – 2010.g.

SIA „Kvadro” debitoru aprite 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. samazinājusies par 1,54, dienu skaits palielinājies par 13,88 dienām, 2010.g. rādītājs palielinājies par 2,79 un dienu skaits samazinājies par 21,42 dienām. SIA „Litava” debitoru parādu aprites koeficientam ir tendence samazināties, 2009.g. rādītājs samazinājies par 4,89, dienu skaits palielinājies par 10,75 dienām salīdzinājumā ar 2008.g., 2010.g. rādītājs vēl samazinājies par 2,64, dienu skaits palielinājies par 11,24 dienām salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Jūsma” debitoru aprites koeficients 2009.g. palielinājies par 3,55, dienu skaits samazinājies par 28,14 dienām salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. rādītājs nedaudz samazinājies par 0,85, dienu skaits palielinājies par 4,45 dienām salīdzinājumā ar 2009.g.

Analizējot kreditoru aprites koeficientus, visintensīvākā kreditoru aprite 2010.g. ir SIA „Kvadro” 13,85 jeb 26,35 dienās, bet vislēnākā – SIA „Litava” 3,98 jeb 91,71 dienā (skat. 3.8. attēlā).

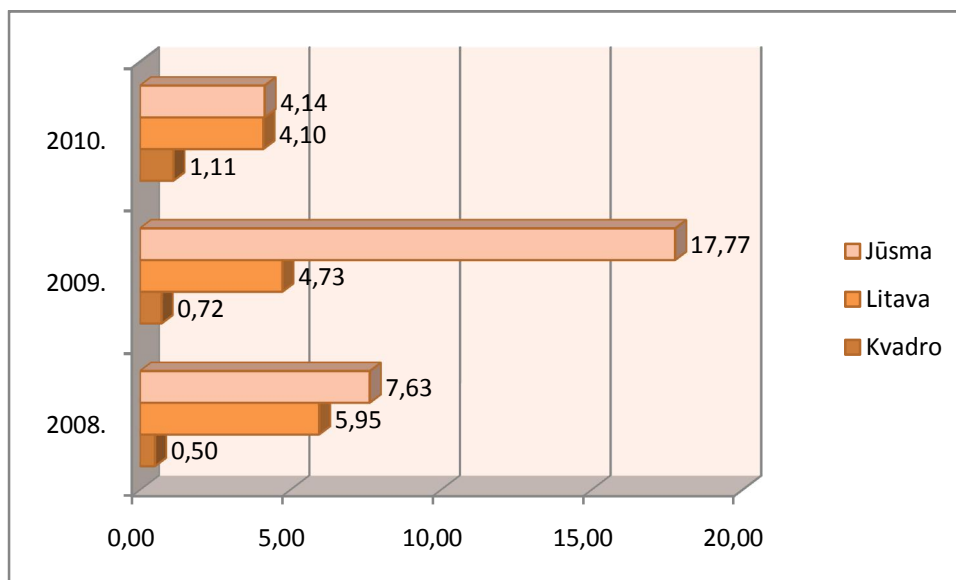


3.8. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” kreditoru aprites koeficients 2008. – 2010.gadam

Visveiksmīgākā pozīcijā ir SIA „Litava”, jo debitoru parādu aprite ir intensīvāka nekā kreditoru aprite, kā arī dienu skaits kreditoru parādu atgriešanai ir garāks nekā debitoru parādu iekasēšanai. 2010.g. debitoru parādu aprites intensitāte ir lielāka par 4,05 nekā kreditoru aprite, debitoru parāds tiek iekasēt par 46,26 dienām ātrāk nekā kreditoru atmaksas termiņš. Lai arī SIA „Litava” debitoru parādu aprites ātrums samazinās, tas nav zemāks par kreditoru aprites ātrumu. SIA „Kvadro un SIA „Jūsma” jāizvērtē debitoru parādu aprites ātrums, jo tas ir lēnāks nekā kreditoru aprite un kreditoru parādu atgriešanas termiņš ir īsāks nekā debitoru parādu iekasēšanas termiņš. SIA „Jūsma” kreditoru aprites koeficientam ir tendence palielināties, tas nozīmē ka parādi jāatgriež arvien ātrāk, 2010.g. koeficients ir 10,20 salīdzinājumā ar debitoru parādu aprites koeficientu 2010.g. tas ir lielāks par 2,26 jeb kreditoriem ir jāatgriež parāds par 10,19 dienām ātrāk nekā no debitoriem tiek iekasēt. SIA „Kvadro” kreditoru aprites koeficients 2010.g. ir 13,85 un tas ir 5,42 lielāks nekā debitoru aprites koeficients jeb kreditoriem parāds jāatgriež par 16,95 dienām ātrāk nekā no debitoriem tiek iekasēt.

Lai SIA „Kvadro” varētu uzlabot savu naudas plūsmu, ir jāizvērtē debitoru parādu aprites ātrums salīdzinājumā ar kreditoru apriti, tas ir, uzņēmumam ir jāpiedāvā saviem klientiem kādas atlaides par pirkumu, ja tiek samaksāts noteiktā termiņā par noteiktu apjomu, piemēram, Skonto atlaides, tādā veidā veicinot pircēju apmaksas paātrināšanos, kā arī jāizvērtē, vai būtu iespējams samazināt apmaksas termiņu, protams, jāzina vai klienti piekrīt šādām izmaiņām, vai tas neveicinās klientu aizplūšanu pie konkurentiem.

Pašu kapitāla aprīte atspoguļota 16.pielikumā 16.tabulā. SIA „Jūsma” 2010.g. ir visefektīvāk izmantots pašu kapitāls - 4,14 - salīdzinājumā ar 1,11 SIA „Kvadro” un 4,10 SIA „Litava” (skat. 3.9. attēlā).

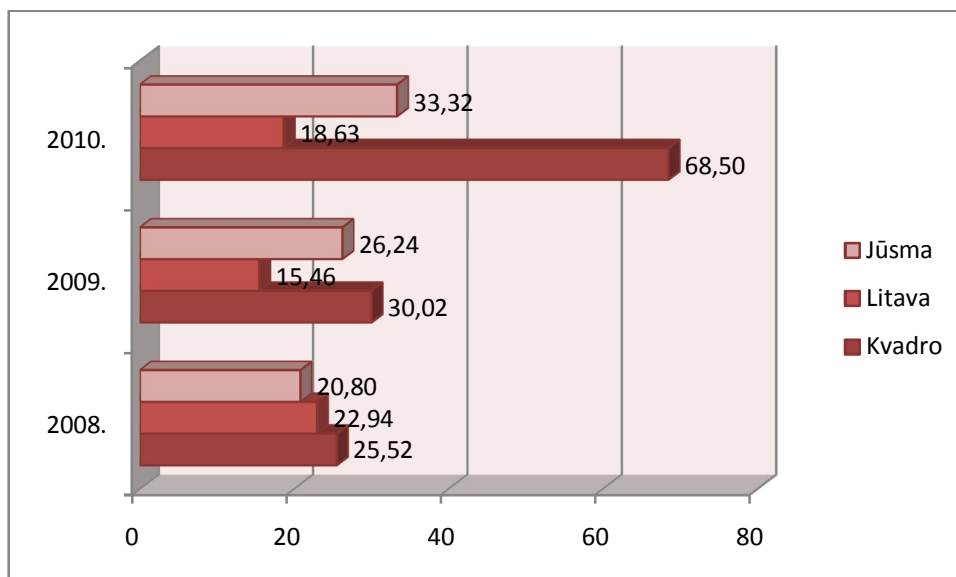


3.9. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” pašu kapitāla aprītes koeficients

2008. – 2010.g.

SIA „Kvadro” pašu kapitāla aprīte 2009.g. ir palielinājusies par 0,22 salīdzinājumā ar 2008.g., 2010.g. rādītājs ir palielinājies par 0,39 salīdzinājumā ar 2009.g. Lai arī rādītājam ir tendence palielināties, kas ir pozitīvs rādītājs, tas tomēr ir samēra mazs, tas nozīmē, ka zināma pašu kapitāla daļa netiek efektīvi izmantota. SIA „Litava” 2009.g. rādītājs ir samazinājies par 1,22 salīdzinājumā ar 2008.g., 2010.g. rādītājs ir vēl samazinājies par 0,63 salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Jūsma” pašu kapitāla aprītes koeficients 2009.g. ir palielinājies par 10,14 salīdzinājumā ar 2008.g. bet 2010.g. rādītājs ir samazinājies par 13,63 salīdzinājumā ar 2009.g.

Darba ražīguma koeficients. SIA „Kvadro” neto apgrozījums ir vislielākais uz vienu darbinieku - 2010.g. 68,50 tūkstoši Ls uz vienu darbinieku (skat. 3.10. attēlā), šim rādītājam ir tendence palielināties, tas ir pozitīvs rādītājs. 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs ir palielinājies par 38,48 tūkst. Ls, bet 2009.g. rādītājs palielinājies par 4,5 tūkst. Ls salīdzinājumā ar 2008.g. SIA „Litava” darba ražīguma rādītājs 2009.g. samazinājies par 7,48 tūkst. Ls uz vienu darbinieku salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. rādītājs palielinājies par 3,17 tūkst. Ls uz vienu darbinieku salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Jūsma” darba ražīguma koeficientam ir tendence palielināties, tas ir pozitīvs rādītājs, 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir palielinājies par 5,44 tūkst. Ls uz vienu darbinieku, 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs ir palielinājies par 7,08 tūkst. Ls uz vienu darbinieku.

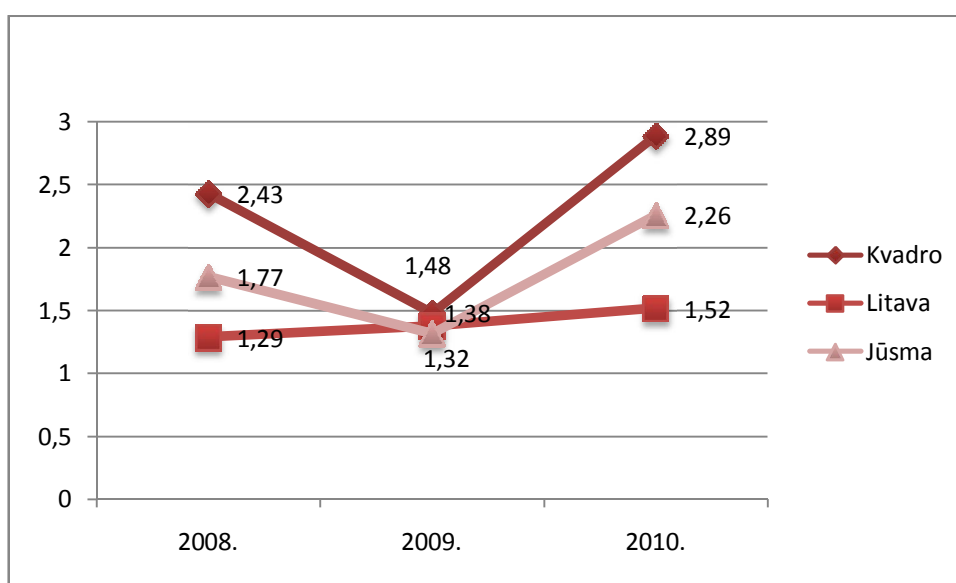


3.10. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” pašu līdzekļu aprites koeficients 2008. – 2010.g., tūkst. Ls/1 darbinieks

3.3 Likviditātes rādītāju analīze un novērtēšana

SIA „Kvadro”, SIA „Litava” un SIA „Jūsma” likviditātes rādītāji apkopoti 17.pielikumā 17.tabulā.

Kopējās likviditātes rādītājs. Trīs gadu periodā visiem pētāmajiem uzņēmumiem kopējās absolūtās likviditātes koeficients ir optimālajā robežā no 1 līdz 2, tas nozīmē, ka visiem pētāmajiem uzņēmumiem nav problēmas ar īstermiņa saistību segšanu ar visiem uzņēmumā esošajiem apgrozāmajiem līdzekļiem (skat 3.11. attēlā).

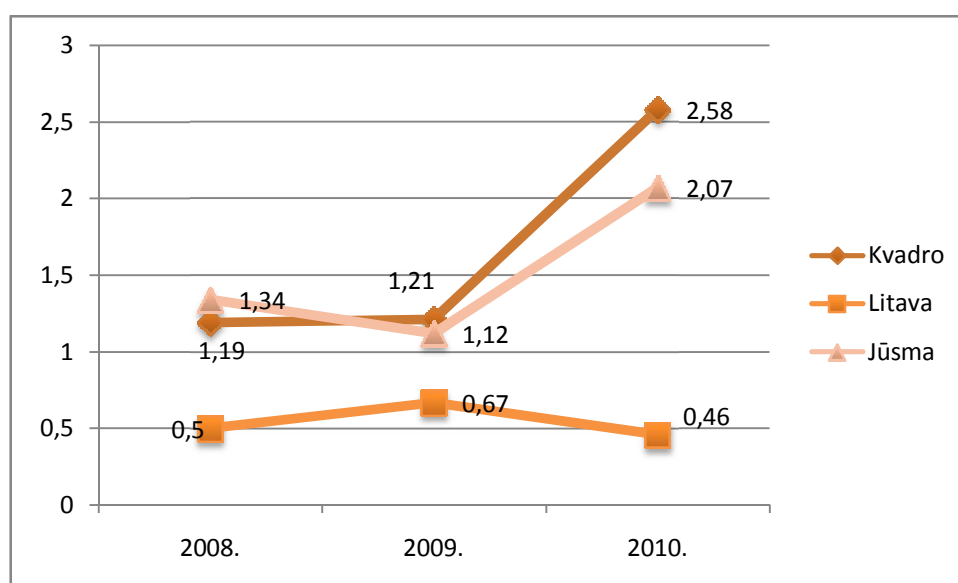


3.11. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” kopējās likviditātes koeficients 2008. – 2010.g.

SIA „Kvadro” 2010.g. ir visaugstākais rādītājs 2,89, SIA „Jūsma” 2,26, bet SIA „Litava” 1,52.

SIA „Kvadro” kopējās likviditātes koeficients 2009.g. ir samazinājies par 0,95 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājies par 1,41. SIA „Litava” kopējās likviditātes koeficientam ir tendence augt. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs ir pieaudzis par 0,09, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs ir pieaudzis par 0,14. SIA „Jūsma” kopējās likviditātes koeficients 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājies par 0,45, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs ir pieaudzis par 0,94.

Pēc *starpseguma likviditātes koeficientu* apkopošanas var secināt, ka SIA „Kvadro” un SIA „Jūsma” laika periodā no 2008.g. līdz 2010.g. spēj segt savas īstermiņa saistības ne tikai ar naudas līdzekļiem, bet arī ar sagaidāmiem ienākumiem no nosūtītās produkcijas vai sniegtajiem pakalpojumiem, jo iekļaujas optimālajā robežā no 0,8 - 1 (skat. 3.12. attēlā).

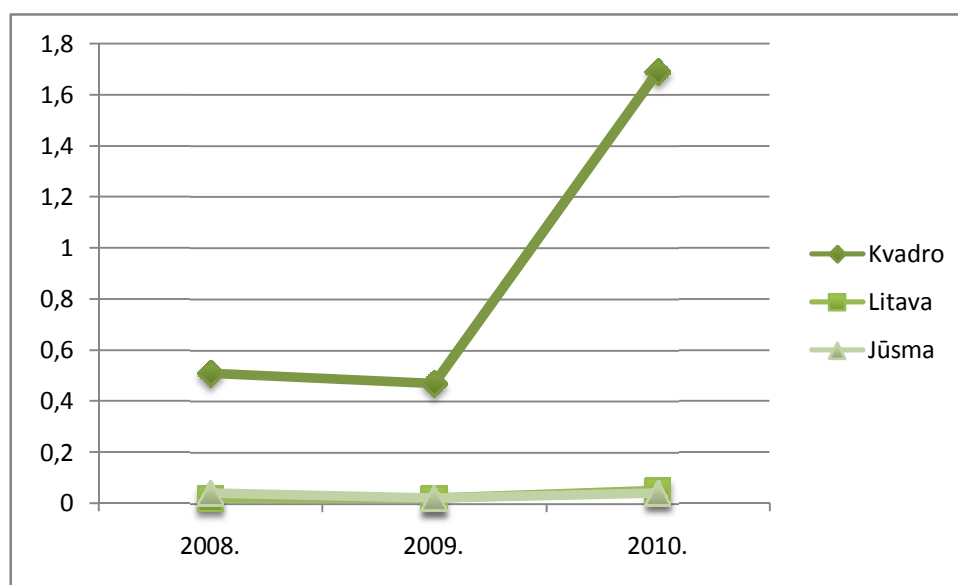


3.12. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” starpseguma likviditātes koeficients 2008. – 2010.g.

SIA „Litava” starpseguma likviditātes koeficients apskates periodā nerasniedz minimālo robežu, uzņēmumam ir problēmas ar īstermiņa saistību segšanu ar aktīvo kapitālu – 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs ir palielinājies par 0,17, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs ir pazeminājies par 0,21. SIA „Kvadro” starpseguma likviditātes koeficientam ir tendence pieaugt 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. koeficients pieaudzis par 0,02, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. pieaugums par 1,37. SIA „Jūsma” starpseguma likviditātes koeficients 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs ir samazinājies par 0,22, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs ir palielinājies par 0,95.

Absolūtās likviditātes koeficients. SIA „Litava” un SIA „Jūsma” laika periodā no 2008.g. - 2010.g. nerasniedz optimālo robežu no 0,1 – 0,7, tas nozīmē, ka šiem uzņēmumiem

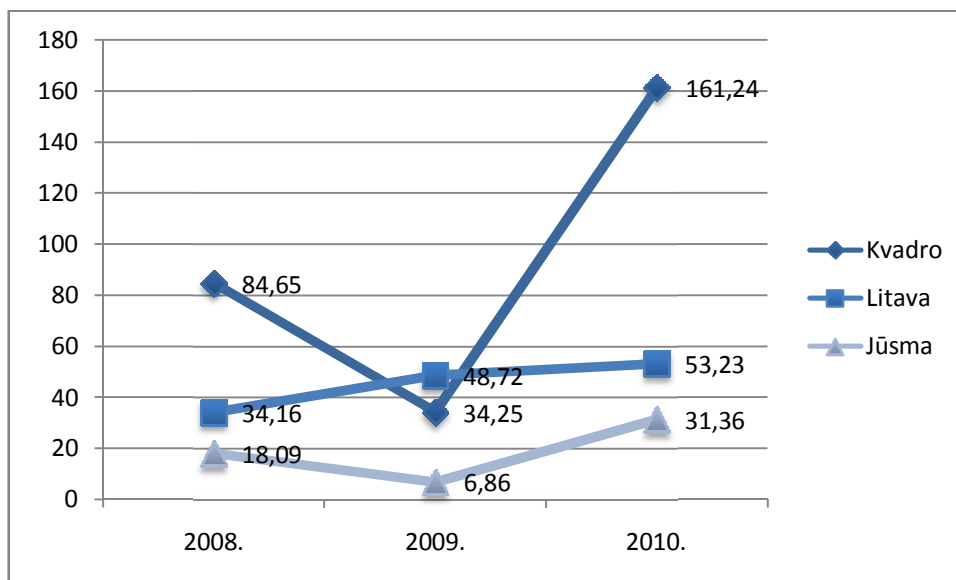
nav iespējams segt savas īstermiņa saistības nekavējoties ar uzņēmumā esošajiem naudas līdzekļiem (skat. 3.13. attēlā). SIA „Litava” 2008. un 2009.g. rādītājs ir nemainīgs 0,02, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājies par 0,03. SIA „Jūsma” rādītājs 2009.g. ir samazinājies par 0,02 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. par palielinājies par 0,02 salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Kvadro” visos gados iekļaujas optimālajā robežā – 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs nedaudz samazinājies par 0,04, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. palielinājies par 1,22. SIA „Kvadro” 2010.g. vairāk kā divas reizes pārsniedz maksimālo optimālās robežas punktu, procentuāli absolūtā likviditāte ir 169% - uzņēmumam būtu jāizmanto naudas līdzekļi racionālāk.



3.13. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” absolūtās likviditātes koeficients

2008. – 2010.g.

Darba kapitāls jeb tīrie apgrozāmie līdzekļi. Visos pētāmajos uzņēmumos laika periodā no 2008.g. līdz 2010.g. pastāv darba kapitāls, tas nozīmē, ka uzņēmumiem pietiek līdzekļu īstermiņa saistību segšanai, ir līdzekļi uzņēmuma darbības paplašināšanai, kā arī pozitīvs darba kapitāls piesaista investorus (skat. 3.14. attēlā). SIA „Kvadro” 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. darba kapitāls ir samazinājies par 50,40 tūkstošiem latu, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. darba kapitāls ir palielinājies par 126,99 tūkst.Ls. SIA „Litava” darba kapitāls 2009.g. ir palielinājies par 14,56 tūkst. Ls salīdzinājumā ar 2008.g., 2010.g. palielinājies par 4,51 tūkst. Ls un tam ir tendence pieaugt. SIA „Jūsma” darba kapitāls 2009.g. samazinājās par 11,23 tūkst. Ls salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. palielinājās par 24,50 tūkst. Ls salīdzinājumā ar 2009.g.



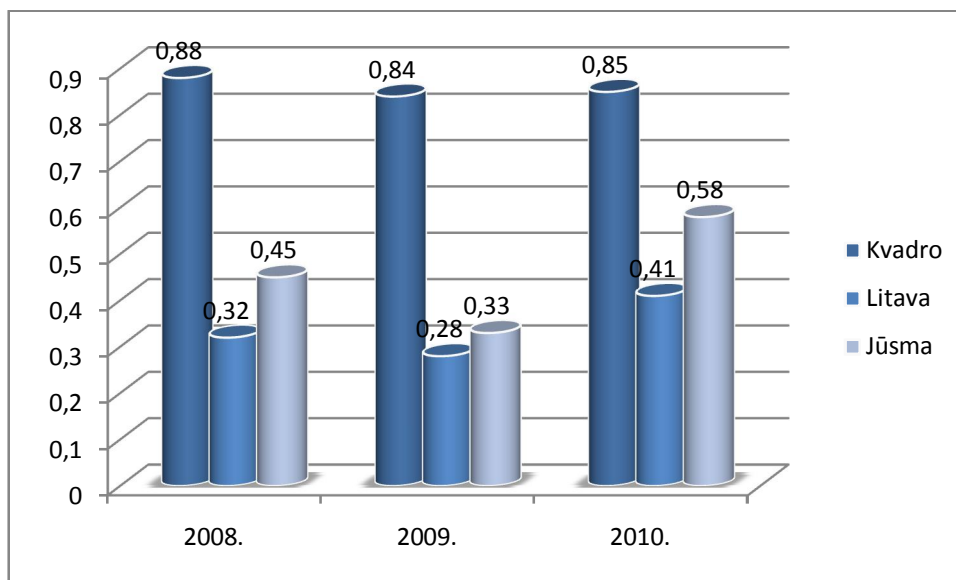
3.14. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” darba kapitāls 2008. – 2010.g., tūkst.

Ls

3.4 Maksāspējas rādītāju analīze un novērtēšana

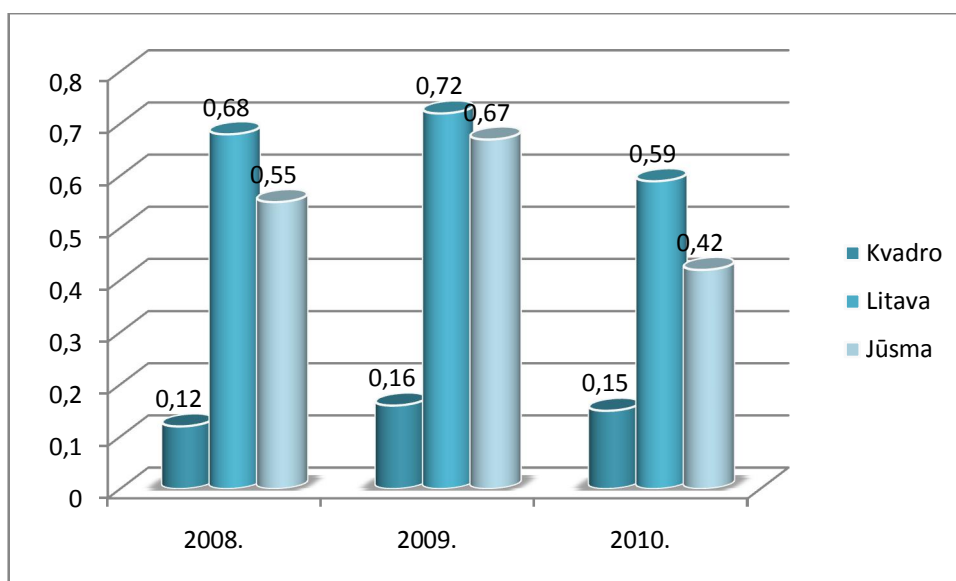
Uzņēmuma finansiālo stabilitāti nosaka ar vairākiem rādītājiem, kuri raksturo aktīvu un pasīvu posteņu strukturālās attiecības. SIA „Kvadro”, SIA „Litava” un SIA „Jūsma” maksāspējas rādītāji – uzņēmuma autonomija, saistību īpatsvars bilancē, finansiālais līdzsvars, tīrā ienākuma koeficients - ir atspoguļoti 18.pielikumā 18.tabulā par laika periodu no 2008.g. līdz 2010.g.

Uzņēmuma autonomijas koeficients. Pēc 3.15. attēla var redzēt, ka SIA „Kvadro” lielākā daļa no uzņēmuma līdzekļiem tiek finansēta no pašu kapitāla, bet SIA „Litava” un SIA „Jūsma” lielāko daļu uzņēmuma līdzekļus finansē no aizņemtā kapitāla un nenasniedz optimālo robežu - lielāks vai vienāds par 0,5. Tikai 2010.g. SIA „Jūsma” pašu kapitāls bija par 0,08 vairāk iesaistīts līdzekļu finansēšanā nekā aizņemtais kapitāls. SIA „Kvadro” 2009.g. uzņēmuma autonomijas koeficients salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājies par 0,04, bet 2010.g. palielinājies par 0,01 salīdzinājumā ar 2009.g. – visos gados uzņēmums ir iekļāvies optimālajā robežā. SIA „Litava” 2009.g. rādītājs ir samazinājies par 0,04 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. palielinājies par 0,13 salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Jūsma” 2009.g. rādītājs ir samazinājies par 0,12 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. rādītājs ir palielinājies par 0,25 salīdzinājumā ar 2009.g. – 2010.g. uzņēmums sasniedz rādītāja optimālo robežu.



3.15. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” uzņēmuma autonomijas koeficients 2008. – 2010.g.

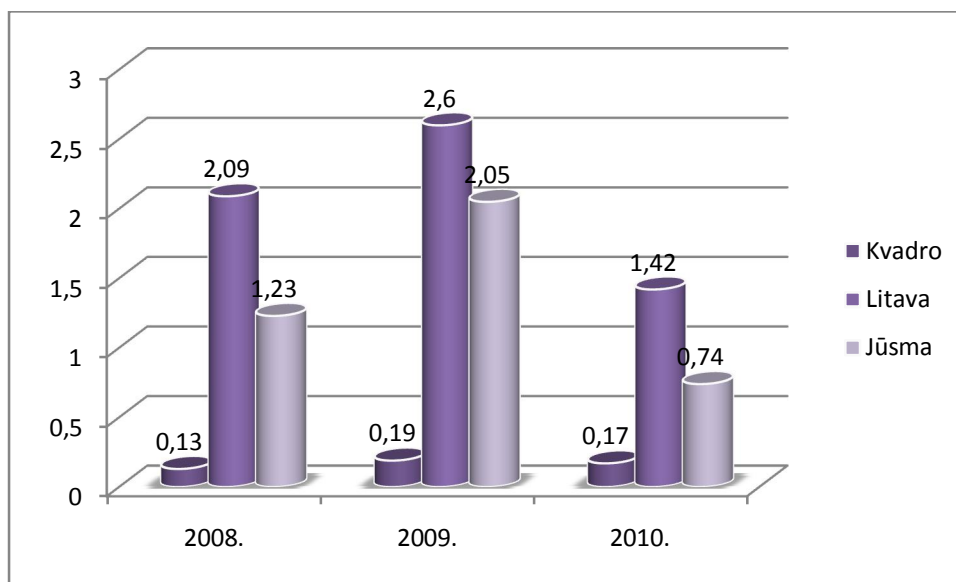
3.16. attēlā ir parādīts uzņēmumu *saistību īpatsvars bilancē*, pēc attēla var redzēt, ka SIA „Kvadro” ir minimāli atkarīgs no aizņemtā kapitāla - 2010.g. 0,15. Salīdzinot SIA „Kvadro” rādītājus pa gadiem var secināt, ka 2009.g. rādītājs ir palielinājies par 0,04 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. rādītājs ir minimāli samazinājies par 0,01 salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Litava” lielāko daļu no uzņēmuma līdzekļiem finansē no aizņemtā kapitāla. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs ir pieaudzis par 0,04, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. samazinājies par 0,13.



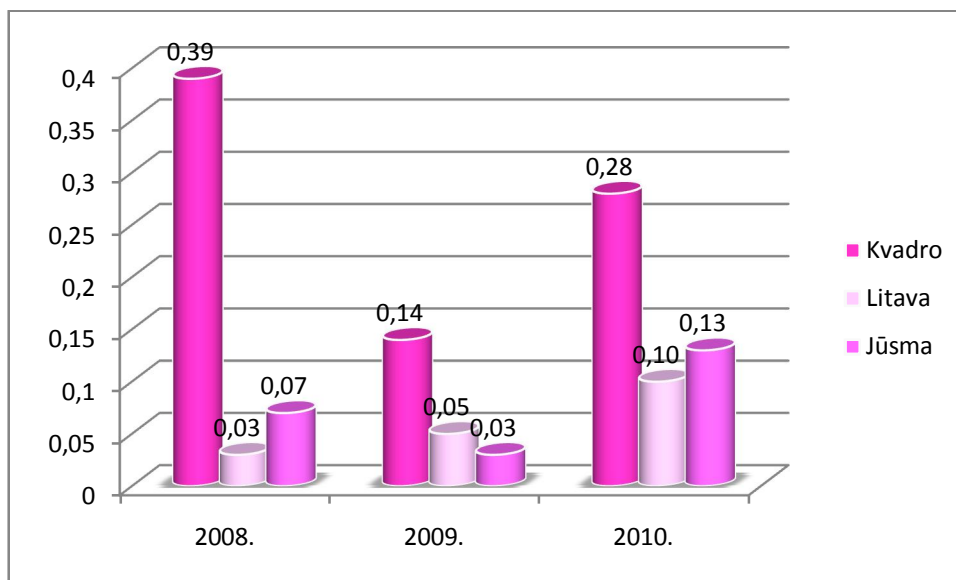
3.16. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” saistību īpatsvars bilancē koeficients 2008. – 2010.g.

SIA „Jūsma” rādītājs 2009.g. ir pieaudzis par 0,12 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. rādītājs ir samazinājies par 0,25 salīdzinājumā ar 2009.g. 2010.g. SIA „Jūsma” iekļāvās optimālajā robežā.

SIA „Kvadro”, SIA „Litava” un SIA „Jūsma” *finansiālā līdzsvara koeficients* par laika periodu no 2008.g. līdz 2010.g. ir attēlots 3.17. attēlā. SIA „Kvadro” finansiālā situācija ir stabila, jo uzņēmuma rādītāji svārstās no 0,13 līdz 0,19. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs ir palielinājies par 0,06, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs ir nedaudz pazeminājies par 0,02. SIA „Litava” būtu jāuztraucas par finansiālo stabilitāti, jo finansiālā līdzsvara koeficients visos apskates gados ir virs viens un arī apgrozāmo līdzekļu aprīte nav ātra. SIA „Litava” finansiālā līdzsvara koeficients 2009.g. palielinājies par 0,51 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. samazinājies par 1,31 salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Jūsma” finansiālā līdzsvara rādītājs 2010.g. ir 0,74. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs palielinājies par 0,82, bet 2010.g. rādītājs samazinājies par 1,31 salīdzinājumā ar 2009.g. un sasniedz optimālo robežu viens.



3.17. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” finansiālā līdzsvara koeficients 2008. – 2010.g.



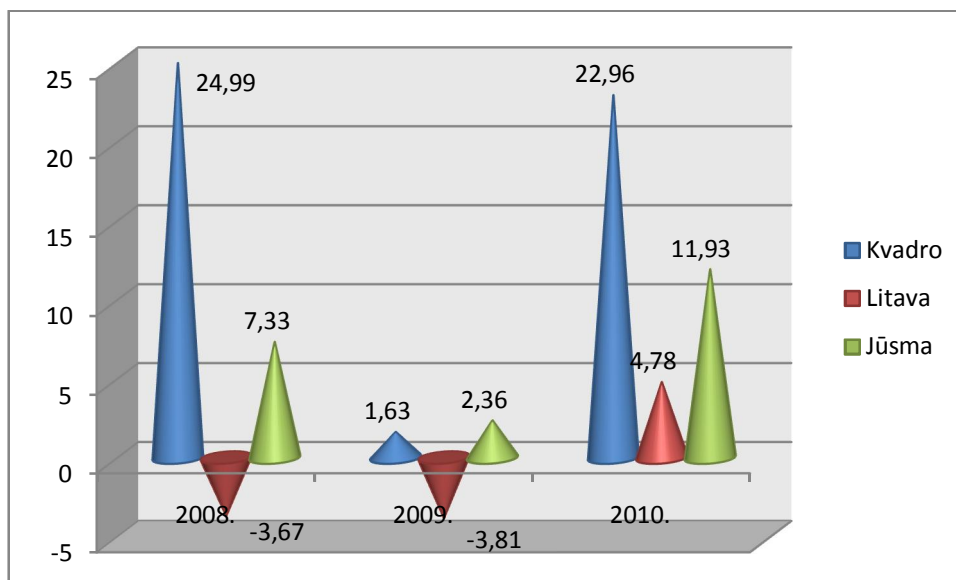
3.18. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” tīrā ienākuma koeficients 2008. – 2010.g.

Tīrā ienākuma koeficients. Pēc 3.18. attēla var redzēt, ka SIA „Kvadro” ir visaugstākie rādītāji no pētāmajiem uzņēmumiem.

SIA „Kvadro” 2009.g. rādītājs samazinājies par 0,25 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. palielinājies par 0,14, tas nozīmē, ka 2010.g. finansiālā situācija uzlabojusies. SIA „Litava” tīrā ienākuma koeficientam ir tendence palielināties, tas ir pozitīvs rādītājs. 2009.g. rādītājs nedaudz palielinājies par 0,02 salīdzinājumā ar 2008.g. un 2010.g. rādītājs vēl palielinājies par 0,05 salīdzinājumā ar 2009.g., tas nozīmē, ka finansiālā situācija nedaudz uzlabojusies. SIA „Jūsma” 2009.g. rādītājs samazinājies par 0,04 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. rādītājs palielinājies par 0,10 salīdzinājumā ar 2009.g., arī SIA „Jūsma” 2010.g. finansiālā situācija uzlabojusies.

3.5 Rentabilitātes rādītāju analīze un novērtēšana

Rentabilitātes rādītāji atspoguļoti 19.pielikumā 19.tabulā. *Komerčiālo rentabilitāti* iedala realizācijas, operatīvās darbības un bruto peļņas rentabilitātē. *Realizācijas rentabilitātes* rādītāji atspoguļoti 3.19. attēlā. Pēc rezultātiem var redzēt, ka SIA „Kvadro” 2008.g. (24,99%) un 2010.g. (22,96%) ir visaugstākie realizācijas rentabilitātes rādītāji salīdzinājumā ar konkurentiem, bet SIA „Jūsma” 2009.g. (2,36%) ir augstākais rādītājs. SIA „Kvadro” 2009.g. realizācijas rentabilitāte ir pazeminājusies par 23,36 procentu punktiem salīdzinājumā ar 2008.g., 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rentabilitāte paaugstinājusies par 21,33 procentu punktiem.

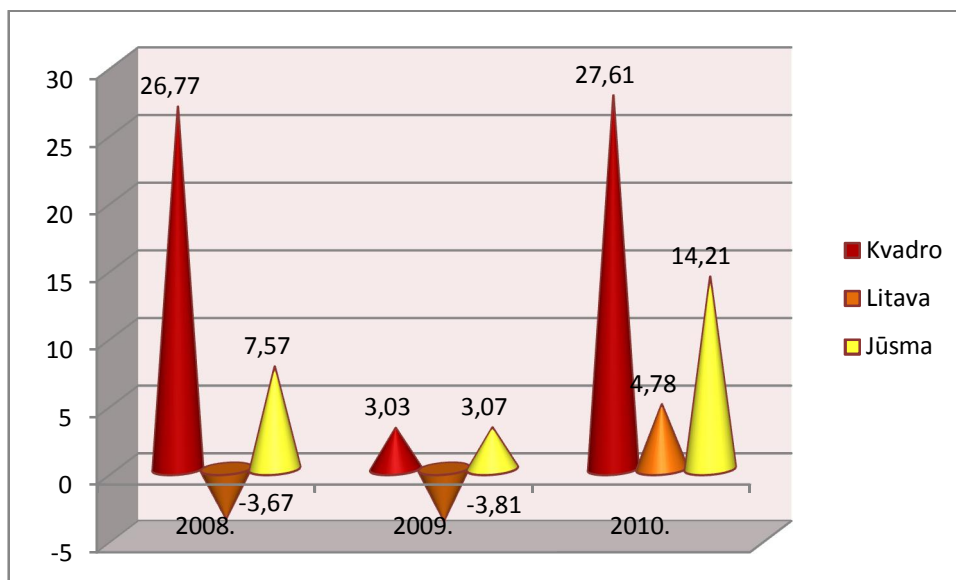


3.19. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” realizācijas rentabilitāte 2008. – 2010.g., %

SIA „Litava” 2008.g. un 2009.g. ir nerentabls, bet 2010.g. realizācijas rentabilitātes rādītājs ir 4,78%. Salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs ir paaugstinājies par 8,59 procentu punktiem. SIA „Jūsma” realizācijas rentabilitātes rādītājs 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir minimāli samazinājies par 0,14 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. paaugstinājies par 9,57 procentu punktiem. SIA „Kvadro” realizācijas rentabilitātes palielināšanās rezultāts saistīts ar vadības politikas uzlabošanos.

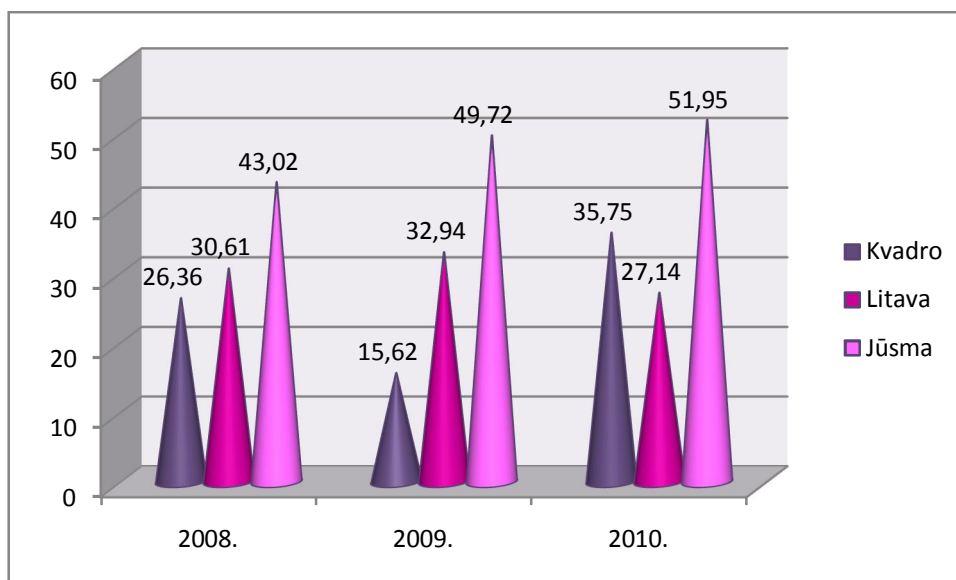
SIA „Kvadro” *operatīvās darbības rentabilitātes* rādītājs periodā no 2008.g. līdz 2010.g. ir augstākais starp pētāmajiem uzņēmumiem, izņemot 2009.g., kad SIA „Jūsma” nedaudz pārsniedz SIA „Kvadro” rādītāju par 0,04 procentu punktiem (skat. 3.20. attēlā). SIA „Kvadro” *operatīvās darbības rentabilitāte* 2009.g. samazinājusies par 23,74 procentu punktiem salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs paaugstinājies par 24,58 procentu punktiem. SIA „Litava” 2008., 2009.g. ir negatīvs rādītājs, bet 2010.g. *operatīvās darbības rentabilitātes* rādītājs ir 4,78% un tas ir paaugstinājies par 8,59 procentu punktiem. SIA „Jūsma” 2009.g. *operatīvās darbības rentabilitātes* rādītājs ir samazinājies par 4,50 procentu punktiem salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. rādītājs palielinājies par 11,14 procentu punktiem.

SIA „Kvadro” ir izvēlējis pareizu cenu politiku un *operatīvās darbības izmaksu* apjomu. Neatkarīgi no neto apgrozījuma uzņēmums vienmēr ir ieinteresēts, lai *operatīvās darbības rentabilitātes* līmenis būtu augstāks.



3.20. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” operatīvas darbības rentabilitāte 2008. – 2010.g., %

Bruto peļņas rentabilitātes rādītāji atspoguļoti 3.21. attēlā.



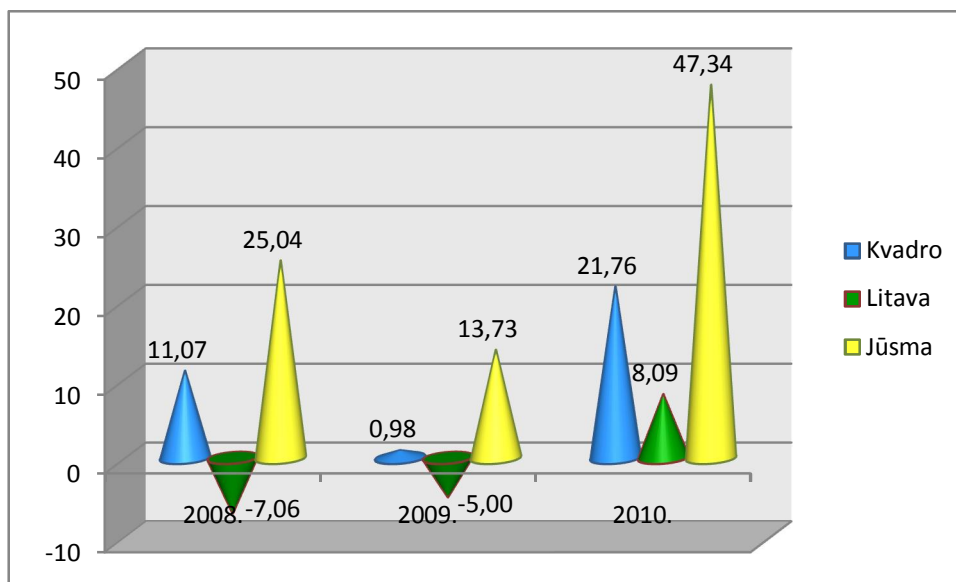
3.21. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” bruto peļņas rentabilitāte 2008. – 2010.g., %

Visaugstākie bruto peļņas rentabilitātes rādītāji laika posmā no 2008.g. līdz 2010.g. ir SIA „Jūsma”, rādītājiem ir tendence pieaugt, tas ir pozitīvs rādītājs. SIA „Kvadro” rādītāji 2010.g. pārsniedz SIA „Litava” rādītāju par 8,61 procentu punktu, bet 2008.g. un 2009.g. rādītāja apjoms ir mazāks nekā konkurentiem. SIA „Kvadro” bruto peļņas rentabilitātes rādītājs 2009.g. ir samazinājies par 10,74 procentu punktiem salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. rādītājs palielinājies par 20,13 procentu punktiem, pozitīvi vērtējams rādītājs – uzņēmums kontrolē krājumus noliktavā, kā arī pārējo ražošanas izmaksu apjomu. SIA „Litava” rādītājs 2009.g. ir palielinājies par 2,33 procentu punktiem salīdzinājumā ar 2008.g.,

bet 2010.g. rādītājs ir samazinājies par 5,80 procentu punktiem salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Jūsma” rādītājs 2009.g. palielinājies par 6,70 procentu punktiem salīdzinājumā ar 2008.g., 2010.g. rādītājs palielinājies par 2,23 procentu punktiem salīdzinājumā ar 2009.g.

Apkopojot komerciālās rentabilitātes rādītājus, var secināt, ka SIA „Kvadro” visefektīvāk kontrolē savas izmaksas, lai nodrošinātu pēc iespējas lielāku peļņu. SIA „Litava” salīdzinājumā ar SIA „Kvadro” ir augsta bruto peļņas rentabilitāte, bet realizācijas rentabilitāte 2008., 2009.g. ir ar mīnuss zīmi un tikai 2010.g. ir rentabls, tas nozīmē, ka SIA „Litava” neveic pietiekami lielu kontroli tieši ar saimniecisko darbību nesaistītajos izdevumos. SIA „Jūsma” ir visaugstākie bruto peļņas rādītāji, bet realizācijas rentabilitātes rādītāji visaugstākie ir SIA „Kvadro”. Arī SIA „Jūsma” neveic pietiekami lielu izmaksu kontroli, kā rezultātā 2010.g. realizācijas rentabilitātes rādītājs ir par 40,02 procentu punktiem mazāks nekā bruto peļņas rentabilitātes rādītājs.

Ekonomiskā jeb investīciju rentabilitāte. SIA „Jūsma” ir visaugstākie investīciju rentabilitātes rādītāji (skatīt 3.22. attēlu).



3.22. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” investīciju rentabilitāte 2008. – 2010.g., %

Pēc 3.22. attēla var redzēt, ka SIA „Jūsma” ir visaugstākais investīciju rādītājs, 2010.g. (47,34%). 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs ir samazinājies par 11,31 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. paaugstinājies par 33,61 procentu punktu. SIA „Kvadro” 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs ir samazinājies par 10,09 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. paaugstinājies par 20,78 procentu punktiem. SIA „Litava” 2008.g. un 2009.g. ir negatīva investīciju rentabilitāte, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. paaugstinājusies par 13,09 procentu punktiem.

Investīciju rentabilitāti ietekmē vairāki faktori, tāpēc precīzākai šī rādītāja analīzei izmanto Du Pont modeli, tas ļauj noskaidrot, kāds iemesls ir šī rādītāja nepietiekami augstajam līmenim. Pēc 3.1. tabulas var redzēt, ka SIA „Kvadro” investīciju rentabilitātes ietekmējošais faktors ir realizācijas rentabilitāte, jo visu aktīvu aprīte ir samērā lēna. SIA „Litava” un SIA „Jūsma” investīciju rentabilitātes ietekmējošais faktors arī ir realizācijas rentabilitāte, kaut arī nav tik liela atšķirība starp realizācijas rentabilitātes rādītāju un visu aktīvu aprītes rādītāju kā SIA „Kvadro”. SIA „Kvadro” nepieciešams paātrināt visu aktīvu aprīti, lai paaugstinātu investīciju rentabilitāti, to var izdarīt, samazinot aktīvu summu, likvidējot nevajadzīgos pamatlīdzekļus, apgrozāmos līdzekļus, kā arī debitoru saistības.

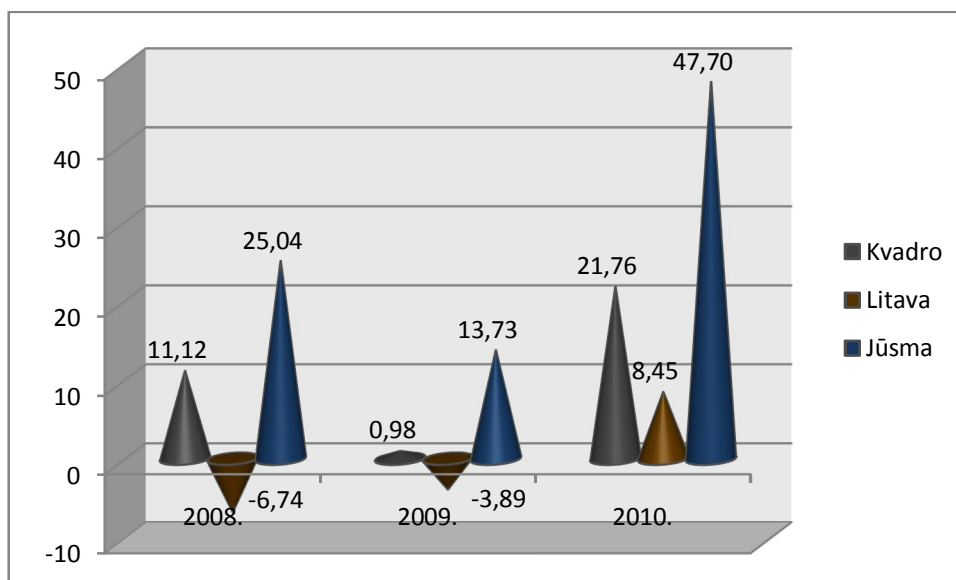
3.1.tabula

SIA „Kvadro”, SIA „Litava” un SIA „Jūsma” investīciju rentabilitātes pēc Du Pont formulas 2008. – 2010.g.

Uzņēmums	Rādītājs				
	Realizācijas rentabilitāte, %		Visu aktīvu aprīte, koef.	Investīciju rentabilitāte, %	
2008.gads					
Kvadro	24,99	X	0,44	=	11,00
Litava	-3,67		1,92		-7,06
Jūsma	7,33		3,42		25,04
2009.gads					
Kvadro	1,63	X	0,60	=	0,98
Litava	-3,81		1,31		-5,00
Jūsma	2,36		5,82		13,73
2010.gads					
Kvadro	22,96	X	0,95	=	21,76
Litava	4,78		1,69		8,09
Jūsma	11,93		3,97		47,34

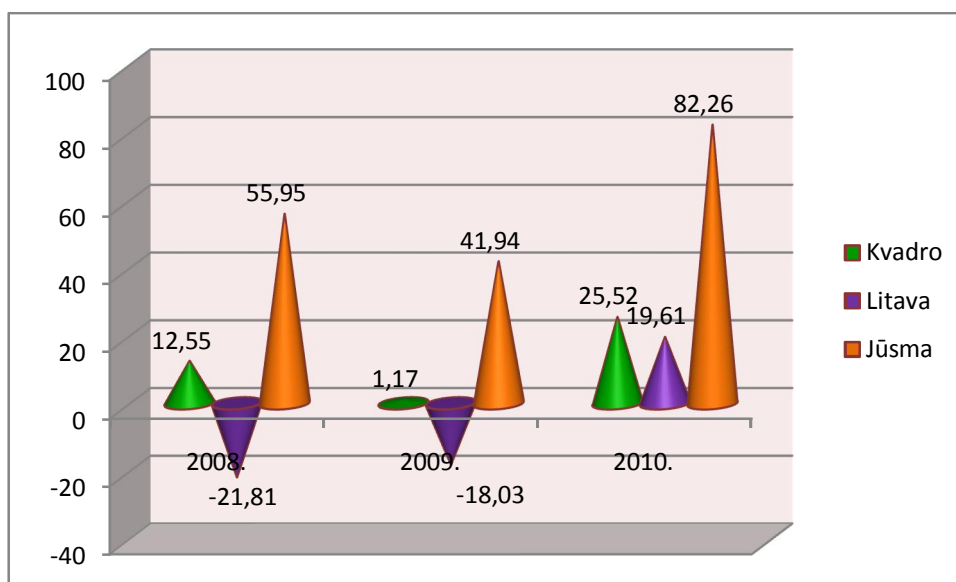
Finansiālās rentabilitātes raksturošanai izmanto kopkapitāla un pašu kapitāla rentabilitāti. Pēc 3.22. attēla var redzēt, ka visos apskates gados augstākie *kopkapitāla rentabilitātes* rādītāji ir SIA „Jūsma”. SIA „Kvadro” kopkapitāla rentabilitāte 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājusies par 10,14 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. paaugstinājusies par 20,78 procentu punktiem. SIA „Litava” kopkapitāla rentabilitāte 2008.g. un 2009.g. ir negatīva, bet 2010.g. ir pozitīvs rādītājs un salīdzinājumā ar 2009.g. paaugstinājies par 12,34 procentu punktiem. SIA „Jūsma” 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs ir samazinājies par 11,31 procentu punktu, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs ir paaugstinājies par 33,97 procentu punktiem, tas nozīmē,

ka SIA „Jūsma” uz vienu latu ieguldītā kopkapitāla gūst vislielāko peļņu, 2010.g. 0,48 latu peļņu, SIA „Kvadro” – 0,22 latu peļņu, bet SIA „Litava” – 0,08 latu peļņu.



3.23. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” kopkapitāla rentabilitāte no 2008. – 2010.g., %

Pašu kapitāla rentabilitāte. Pēc 3.23. attēla var redzēt, ka SIA „Jūsma” īpašnieki iegūst vislielāko peļņu no katra pašu kapitāla ieguldītā lata. SIA „Kvadro” 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. pašu kapitāla rentabilitāte samazinājies par 11,38 procentu punktiem, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs palielinājies par 24,35 procentu punktiem.



3.24. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” pašu kapitāla rentabilitāte no 2008. – 2010.g., %

SIA „Litava” 2008.g. un 2009.g. negūst peļņu, tāpēc pašu kapitāla rentabilitātes rādītājs ir negatīvs, 2010.g. rādītājs ir 19,61% un tas ir paaugstinājies par 37,64 procentu punktiem salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Jūsma” rādītājs 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir

samazinājies par 14,01 procentu punktu, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. paaugstinājies par 40,32 procentu punktiem.

Tāpat kā investīciju rentabilitāti, arī pašu kapitāla rentabilitāti ietekmē vairāki faktori, tāpēc precīzākai šī rādītāja analīzei izmanto Du Pont modeli, aprēķinam izmanto realizācijas rentabilitāti, visu aktīvu aprites koeficientu un kapitāla struktūru. Pēc 3.2. tabulas datiem var secināt, ka visos pētāmajos uzņēmumos laika posmā no 2008.g. līdz 2010.g. galvenais ietekmējošais faktors ir realizācijas rentabilitāte.

3.2.tabula

SIA „Kvadro”, SIA „Litava” un SIA „Jūsma” pašu kapitāla rentabilitāte pēc Du Pont formulas 2008. – 2010.g.

Uzņēmums	Rādītājs						
	Realizācijas rentabilitāte, %		Visu aktīvu aprite, koef.		Kapitāla struktūra		Pašu kapitāla rentabilitāte, %
2008.gads							
Kvadro	24,99		0,44		1,13		12,55
Litava	-3,67	X	1,92	X	3,09	=	-21,81
Jūsma	7,33		3,42		2,23		55,95
2009.gads							
Kvadro	1,63		0,60		1,19		1,17
Litava	-3,81	X	1,31	X	3,60	=	-18,03
Jūsma	2,36		5,82		3,05		41,94
2010.gads							
Kvadro	22,96		0,95		1,17		25,52
Litava	4,78	X	1,69	X	2,42	=	19,61
Jūsma	11,93		3,97		1,74		82,26

3.6 Bankrota prognozēšana un novērtēšana

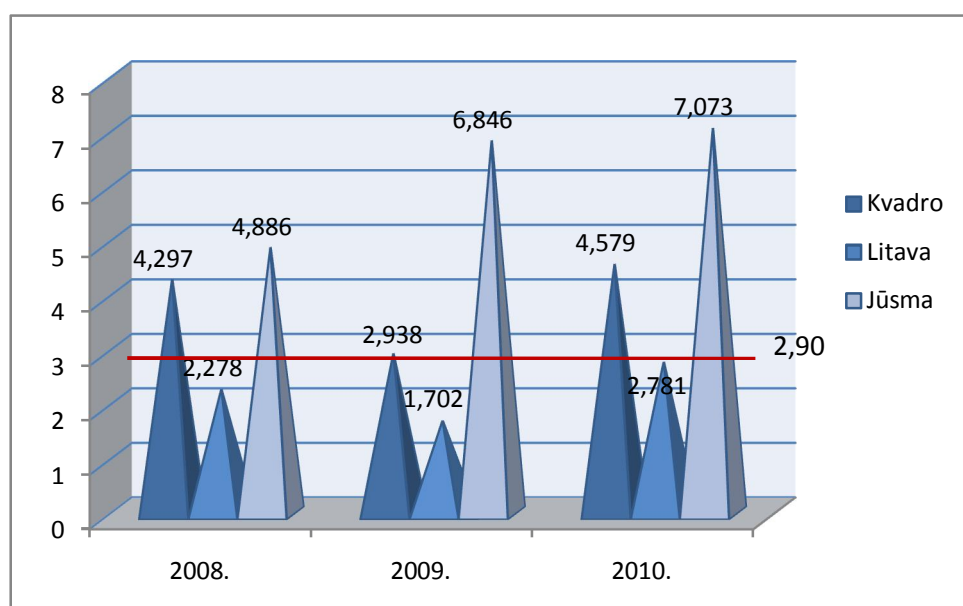
Bankrota prognozēšanai tika izvēlēti četri modeļi: Altmana Z' un Z'' modelis, Springeita Z modelis, R. Šorina un I. Voronovas Z_{2L} modelis. Rādītāji apkopoti 3.3. tabulā, bet detalizēts aprēķins ir 20., 21., 22. pielikumā 20., 21., 22. tabulā.

3.3.tabula

SIA „Kvadro”, SIA „Litava” un SIA „Jūsma” bankrota prognozēšanas indeksi 2008. – 2010.g.

Modeļa nosaukums	Uzņēmums	Bankrota prognozēšanas indekss		
		2008.	2009.	2010.
Altmana Z' modelis	Kvadro	4,297	2,938	4,579
	Litava	2,278	1,702	2,781
	Jūsma	4,886	6,846	7,073
Altmana Z'' modelis	Kvadro	10,45	6,195	10,391
	Litava	2,042	2,374	4,455
	Jūsma	5,467	3,578	10,259
Springeits Z modelis	Kvadro	1,397	0,450	2,641
	Litava	0,619	0,539	1,315
	Jūsma	2,904	3,273	4,747
R.Šorins/I.Voronova Z _{2L} modelis	Kvadro	2,818	0,701	3,504
	Litava	0,330	-0,042	1,573
	Jūsma	2,659	3,698	6,461

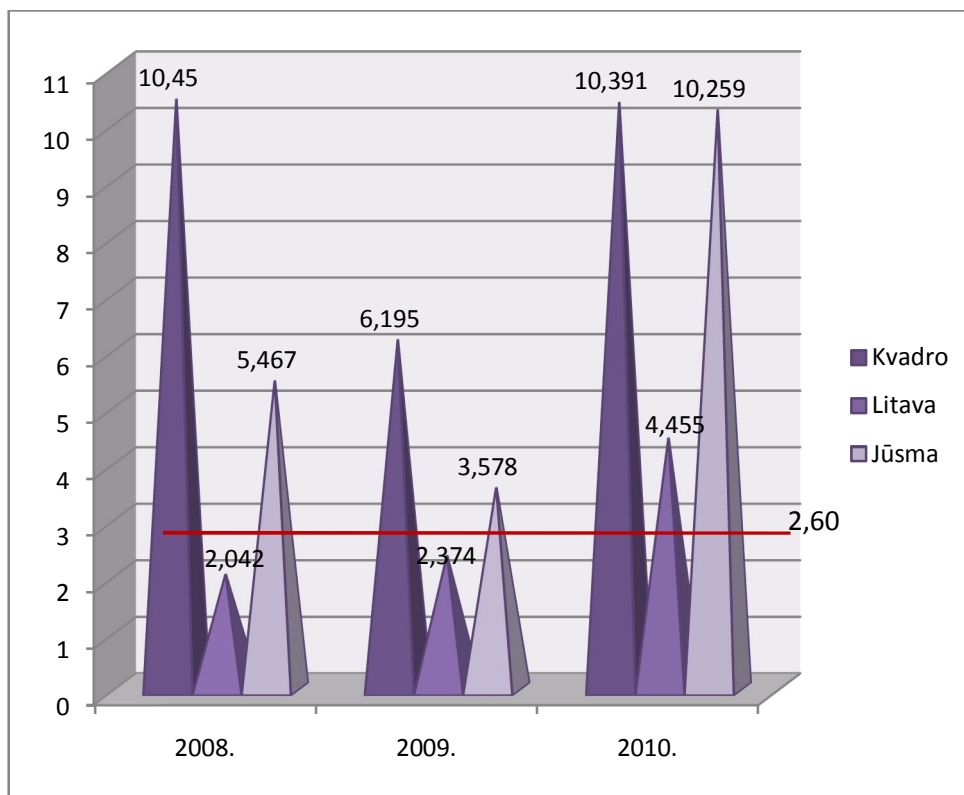
Pēc Altmana Z' modeļa SIA „Kvadro” laika posmā no 2008.g. līdz 2010.g. ir ļoti zema bankrota varbūtība, jo visi aprēķinātie indeksi ir lielāki par 2,90 (skat.3.24. attēlā).



3.25. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” Altmana Z' bankrota prognozēšanas indeksi 2008. – 2010.g.

SIA „Kvadro” rādītājs 2009.g. (2,938) ir samazinājies par 1,359 salīdzinājumā ar 2008.g., 2010.g. rādītājs ir palielinājies par 1,641 salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Litava” pēc Altmana Z’ modeļa vērtēšanas kritērijiem laika posmā no 2008.g. līdz 2010.g. iekļaujas kategorijā, kur pastāv iespējamība, ka bankrots iestāsies, tas ir, rādītāji ir no 1,23 – 2,90. 2009.g. rādītājs ir samazinājies par 0,576 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. (2,781) rādītājs palielinājies par 1,079 salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Litava” zemā rādītāja iemesls ir 2008.g. un 2009.g. ir noslēdzies ar zaudējumiem un 2010.g. peļņa nav pietiekami liela (skat. 21.pielikumā 21.tabulā Altmana Z’ modeļa peļņa pirms procentiem un nodokļiem attiecību ar aktīviem). SIA „Jūsma” pēc Altmana Z’ bankrota prognozēšanas modeļa vērtēšanas kritērijiem laika posmā no 2008.g. līdz 2010.g. nepastāv bankrota varbūtība jo visos gados pārsniedz 2,90. 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs ir palielinājies par 1,960 un 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. rādītājs vēl ir palielinājies par 0,227.

Pēc *Altmana Z’ modeļa* SIA „Kvadro” un SIA „Jūsma” nepastāv bankrota varbūtība, jo visos pētāmajos gados rādītāji ir pārsnieguši 2,60, kas norāda uz zemu bankrota varbūtību (skat. 3.25. attēlā).

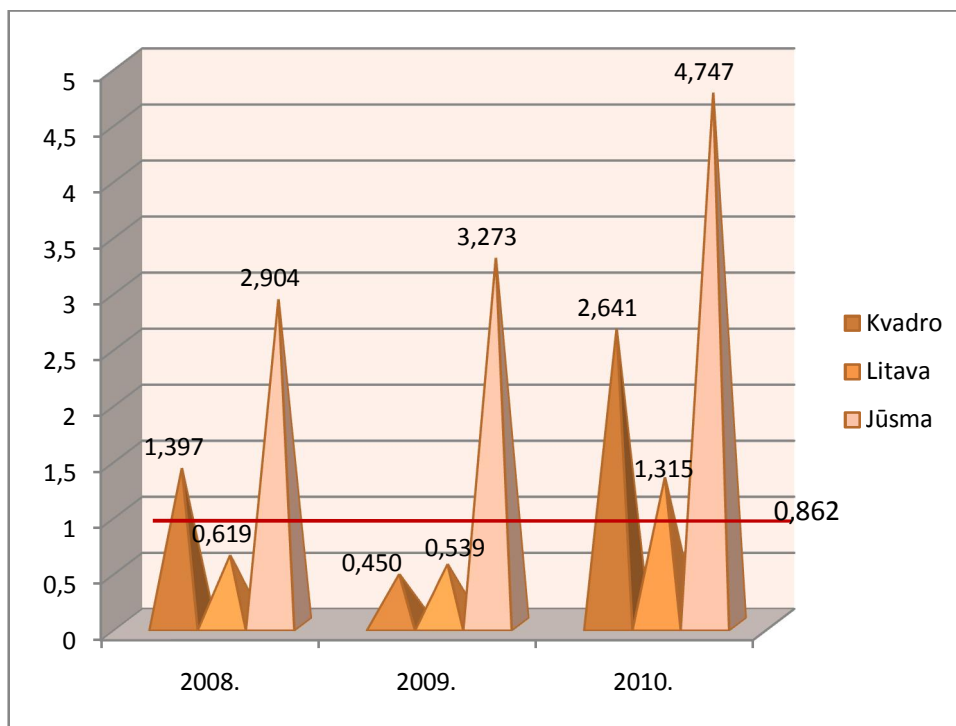


3.26. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” Altmana Z’ bankrota prognozēšanas indeksi 2008. – 2010.g.

SIA „Kvadro” 2009.g. rādītājs samazinājies par 4,255 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. palielinājies par 4,196 salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Jūsma” rādītājs 2009.g. samazinājies par 1,889 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. palielinājies par 6,681

salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Litava” 2008.g. un 2009.g. pastāv iespējamība, ka bankrots iestāsies, jo rādītāji ietilpst vērtēšanas kategorijā no 1,10-2,59, bet 2010.g. situācija ir uzlabojusies, rādītājs ir 4,455, tas nozīmē, ka uzņēmumā pastāv zema bankrota varbūtība, jo pārsniedz 2,60. SIA „Litava” rādītāji ir pakāpeniski pieauguši – 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs pieaudzis par 0,332, bet 2010.g. salīdzinājumā ar 2009.g. pieaugums par 2,081.

Pēc *Springeita Z modeļa* SIA „Jūsma” no 2008.g. līdz 2010.g. nepastāv bankrota varbūtība, jo rādītāji ir lielāki par 0,862, kas ir *Springeita Z modeļa* vērtēšanas kritērijs, kurš nosaka, ja rādītājs ir zemāks par 0,862, tad uzņēmumā pastāv liela bankrota varbūtība (skat. 3.26. attēlā).

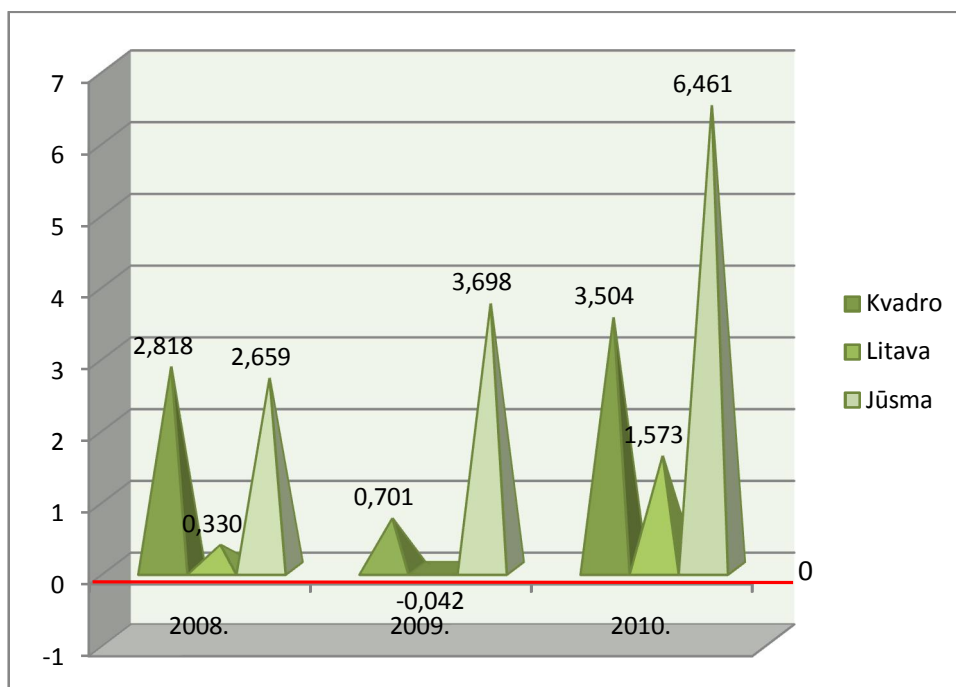


3.27. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” *Springeita Z* bankrota prognozēšanas indeksi 2008. – 2010.g.

SIA „Jūsma” 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. rādītājs ir palielinājies par 0,369, 2010.g. rādītājs ir palielinājies par 1,474 salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Kvadro” 2008.g. (1,397) un 2010.g. (2,641) nepastāv bankrota varbūtība, bet 2009.g. rādītājs ir 0,450, tas nozīmē, ka pastāv bankrota varbūtība. SIA „Kvadro” rādītājs 2009.g. salīdzinājumā ar 2008.g. ir samazinājies par 0,947, bet 2010.g. paaugstinājies par 2,191. SIA „Litava” 2008.g. un 2009.g. pastāv bankrota varbūtība, bet 2010.g. rādītājs ir 1,315, tas nozīmē, ka uzņēmumā nepastāv bankrota varbūtība.

Pēc *R. Šorina un I. Voronovas Z_{2L} modeļa* SIA „Kvadro” un SIA „Jūsma” laika posmā no 2008.g. līdz 2010.g. nepastāv bankrota varbūtība, jo visi rādītāji ir virs 0, kas ir, šī

bankrota modeļa vērtēšanas kritērijs (skat. 3.27. attēlā). SIA „Litava” 2008.g. un 2010.g. nepastāv bankrota varbūtība, bet 2009.g. pastāv liela bankrota varbūtība, jo rādītājs ir -0,042.



3.28. att. SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” R.Šorina/I.Voronovas Z_{2L} bankrota prognozēšanas indeksi 2008. – 2010.g.

SIA „Kvadro” rādītājs 2009.g. samazinājies par 2,117 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. pieaudzis par 2,803. SIA „Litava” rādītājs 2009.g. samazinājies par 0,372 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. rādītājs pieaudzis par 1,615 salīdzinājumā ar 2009.g. SIA „Jūsma” vērojams šī rādītāja augoša dinamika – 2009.g. pieaugums par 1,039 salīdzinājumā ar 2008.g., bet 2010.g. rādītājs pieaudzis par 2,763 salīdzinājumā ar 2009.g.

Pēc visu četru bankrota prognozēšanas modeļu analīzes var secināt, ka SIA „Jūsma” nepastāv bankrota varbūtība, tas nozīmē, ka visos apskates gados uzņēmumā ir stabila finansiālā situācija. SIA „Kvadro” arī nepastāv bankrota varbūtība pētāmajā laika posmā, izņemot 2009.g. pēc Springeita modeļa uzrāda bankrota varbūtību, bet tā kā pārējos trijos modeļos rādītāji iekļaujas kritērijā, kurš parāda zemu bankrota varbūtību, tad var secināt, ka uzņēmuma finansiālā situācija ir stabila. SIA „Litava” rādītāji ir uzlabojušies 2010.g., 2008.g. un 2009.g. lielākoties aprēķināto rādītāju uzrāda bankrota varbūtību, tas ir saistīts ar zaudējumiem 2008.g. un 2009.g., kā arī ar lielāko daļu rādītāju samazināšanos – neto apgrozījuma samazināšanās, aizņemtā kapitāla īpatsvara palielināšanās, nepietiekams apgrozāmo līdzekļu īpatsvars, negatīvs finanšu rezultāts 2008., 2009.gadā (skat. 21.pielikumā 21.tabulā).

SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

Pēc SIA „Kvadro” attīstības iespēju izvērtējuma, autorei radās šādi galvenie secinājumi:

1. SIA „Kvadro” pozitīvā puse ir tā, ka uzņēmums ražo tādu produkciju, kura nepieciešama patērētājiem visa gada laikā un ka ražošana notiek pēc Eiropas Parlamenta un Padomes regulām, tādā veidā kontrolējot piesārņotības līmeni vidē.
2. Uzņēmumam nav nepieciešams liels ražošanas darbinieku skaits, jo SIA „Kvadro” ir iegādājies tādas ražošanas iekārtas, pie kurām ražošanas procesā nav nepieciešami lieli cilvēku resursi.
3. Stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze:
 - 3.1. SIA „Kvadro” ir izvēlējis labas atrašanās vietas – produktu ražošana ir ārpus Rīgas centra, bet pārdošanas, mārketinga un biroja darbība ir Rīgas centrā.
 - 3.2. SIA „Kvadro” strādā neliels skaits profesionālu darbinieku, kuri nodrošina rentablu uzņēmuma saimniecisko darbību.
 - 3.3. SIA „Kvadro” saimnieciskās darbības kavēkļi ir augstās izmaksas par produkcijas pārdošanu un izvietošanu mazumtirdzniecības tīklos, kā arī par transporta pakalpojumiem produkcijas nogādāšanai pie pircējiem, pastāv arī liela konkurence.
 - 3.4. Vājais posms - debitoru un kreditoru atlikumu krasās atšķirības – pircēju un pasūtītāju parādi ir apmēram divas ar pusi reizes lielāki nekā parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem, nav nodrošināta iespēja iegādāties precis internetā.
 - 3.5. Vispārēja ekonomiskā stāvokļa uzlabošanās valstī veicinātu pieprasījumu pēc SIA „Kvadro” piedāvātās produkcijas un pakalpojumiem.
 - 3.6. Uzņēmumiem iespēju sevi pilnveidot, attīstīt jaunu produkciju piedāvā ES fondu līdzfinansējums.
 - 3.7. SIA „Kvadro” iespējas palielināt uzņēmuma apgrozījumu ir vasarā, kad ir sākusies odu sezona, jo vairāk odu, jo lielāks pieprasījums pēc pretodu līdzekļiem, kas ir viens no uzņēmuma galvenajiem produktiem.
 - 3.8. Vislielākais drauds ir negatīvās izmaiņas ekonomikā – inflācijas paaugstināšanās, bezdarba līmeņa paaugstināšanās, iedzīvotāju pirktspējas samazināšanās, pieprasījuma pēc piedāvātās produkcijas un

pakalpojumiem samazināšanās. Viens no aktuālākajiem mūsdienų uzņēmējdarbības draudiem ir kvalificēta darbaspēka aizplūšana uz citām valstīm.

4. Pēc bilances strukturālās analīzes SIA „Kvadro” bilances aktīva lielāko daļu aizņem ilgtermiņa ieguldījumi, vidēji 70%, bet SIA „Litava” un SIA „Jūsma” - apgrozāmie līdzekļi – SIA „Jūsma” apmēram 90%, bet SIA „Litava” apmēram 70%. Ražošanas uzņēmumu bilances struktūrai visvairāk atbilst SIA „Kvadro”, jo ilgtermiņa ieguldījumiem jāsastāda lielākā daļa no bilances aktīva. SIA „Kvadro” bilances pasīva lielāko daļu aizņem pašu kapitāls apmēram 85%. SIA „Litava” un SIA „Jūsma” bilances pasīvā lielāko daļu aizņem aizņemtais kapitāls, lai arī SIA „Jūsma” 2010.g. pašu kapitāls pārsniedz 50%, vidēji pašu kapitāla īpatsvars ir 45%.
5. Pēc aprites koeficientu apkopošanas visveiksmīgākā uzņēmējdarbība laika posmā no 2008.g. līdz 2010.g. ir SIA „Jūsma”, izņemot debitoru parādu, kreditoru un darba ražīguma koeficientus. Debitoru parādu un kreditoru aprite ir visveiksmīgākā SIA „Litava”, bet SIA „Kvadro” visaugstākie rādītāji ir darba ražīgumā.
6. Pēc likviditātes rādītāju apkopošanas tika konstatēts, ka trīs gadu periodā visiem pētāmajiem uzņēmumiem nav problēmas ar īstermiņa saistību segšanu ar visiem uzņēmumā esošajiem apgrozāmajiem līdzekļiem. SIA „Litava” ir problēmas ar īstermiņa saistību segšanu ar aktīvo kapitālu. SIA „Litava” un SIA „Jūsma” nav iespējams segt savas īstermiņa saistības nekavējoties ar uzņēmumā esošajiem naudas līdzekļiem, bet SIA „Kvadro” naudas līdzekļu apjoms ir pietiekams, lai spētu nekavējoties segt savas īstermiņa saistības. Visos pētāmajos uzņēmumos pastāv darba kapitāls - uzņēmumiem pietiek līdzekļu īstermiņa saistību segšanai.
7. Pēc maksātspējas koeficientu analīzes var secināt, ka SIA „Kvadro” finansiālā situācija ir stabila, SIA „Jūsma” un SIA „Litava” 2010.g. finansiālā situācija ir uzlabojusies salīdzinājumā ar 2009.g. gadu.
8. Pēc rentabilitātes rādītāju apkopošanas tika secināts, ka SIA „Litava” rentabilitātes rādītāji 2008. un 2009.g. ir negatīvi jo iepriekš minētie gadi noslēdzās ar zaudējumiem. SIA „Jūsma” ir visaugstākie visi rentabilitātes rādītāji, izņemot realizācijas un operatīvās darbības rentabilitātes rādītājus. SIA „Kvadro” visefektīvāk kontrolē savas izmaksas, SIA „Litava” un SIA „Jūsma”

neveic pietiekami lielu kontroli tieši ar saimniecisko darbību nesaistītajos izdevumos.

9. Pēc visu četru bankrota prognozēšanas modeļu analīzes var secināt, ka SIA „Jūsma” un SIA „Kvadro” nepastāv bankrota varbūtība, tas nozīmē, ka visos apskates gados uzņēmumā ir stabila finansiālā situācija. SIA „Litava” rādītāji ir uzlabojušies 2010.g. 2008.g. un 2009.g. lielākā daļa aprēķināto rādītāju uzrāda bankrota varbūtību, tas ir saistīts ar zaudējumiem 2008.g. un 2009.g., kā arī ar to, ka samazinājušies lielākā daļa rādītāju, piemēram, neto apgrozījuma samazināšanās, aizņemtā kapitāla īpatsvara palielināšanās, nepietiekams apgrozāmo līdzekļu īpatsvars un negatīvs finanšu rezultāts 2008., 2009.gadā.

Pēc SIA „Kvadro” veiktās analīzes un izdarītajiem secinājumiem autore izsaka priekšlikumus uzņēmuma tālākai attīstībai un iespējai pārspēt konkurentus:

1. Jāizveido iespēja iegādāties saražoto produkciju internetā, jo jebkuram ražojošam uzņēmumam, kas vēlas radīt maksimālu noietu savai produkcijai, ir jānodrošina iespēja iegādāties savu produkciju internetā, jo ir daļa pircēju, kuri iepērkas tikai interneta veikalos, jo uzskata, ka tādā veidā ir iespējams ietaupīt laiku.
2. Jāizveido vietne klientu atsauksmēm, piemēram, interneta mājas lapā vai pa bezmaksas tālruni, tā būtu lieliska iespēja noskaidrot pēc iespējas lielākas pircēju daļas viedokli par konkrēto produkciju, kā arī var izveidot aptaujas anketas.
3. Jāveic pastāvīga konkurentu, tirgus analīze un novērošana, lai sekotu līdzi jaunākajām konkurentu idejām, pircēju patēriņa tendencēm.
4. SIA „Kvadro” jāveic dažādi reklāmas, mārketinga pasākumi, lai pēc iespējas vairāk popularizētu savu produkciju, tas veicinātu visu aktīvu aprites koeficientu palielināšanos, jo palielinātos produkcijas noiets.
5. SIA „Kvadro” ilgtermiņa ieguldījumu aprites koeficients ir mazākais starp konkurentiem, tas nozīmē, ka SIA „Kvadro” ilgtermiņa ieguldījumu jauda nav pilnībā noslogota. Uzņēmumam jāizvērtē ilgtermiņa ieguldījumu lietderība un daļa no pamatlīdzekļiem, kuri tieši saimnieciskajā darbībā nepiedalās ir jāpārdod vai jāiznomā – rezultātā iegūtu līdzekļus, ko varētu ieguldīt peļņu nesošos projektos vai citādi izmantot saimniekošanas procesā - vai arī jāpalielina pamatlīdzekļu jauda.

6. SIA „Kvadro” 2010.g. lielāko daļu apgrozāmo līdzekļu aizņem naudas līdzekļi, lai uzņēmums pārspētu savus konkurentus, jāveic ieguldījumi uzņēmuma attīstībā un mārketingā.
7. Lai krājumos ieguldītais kapitāls būtu efektīvāks SIA „Kvadro” jāizvērtē krājumu lielumu, jānosaka vai tas nav pārāk augsts un nepieciešamības gadījumā jānoraksta nederīgos krājumus.
8. SIA „Kvadro” naudas plūsmas uzlabošanai, ir jāizvērtē debitoru parādu aprites ātrums salīdzinājumā ar kreditoru apriti, tas ir, uzņēmumam ir jāpieāvā saviem klientiem kādas atlaides par pirkumu, ja tiek samaksāts noteiktā termiņā par noteiktu apjomu, piemēram, Skonto atlaides, tādā veidā veicinot pircēju apmaksas paātrināšanos, kā arī jāizvērtē, vai būtu iespējams samazināt apmaksas termiņu, protams, jānoskaidro vai klienti piekrīt šādām izmaiņām un vai tas neveicinās klientu aizplūšanu pie konkurentiem. Jāveic regulārāki pircēju parādu kontroles pasākumi, kā arī jāveic pircēju parādu inventarizācija.
9. Pēc pašu kapitāla aprites aprēķina zināma pašu kapitāla daļa netiek efektīvi izmantota, lai paaugstinātu pašu kapitāla apriti jāpalielina neto apgrozījums, neto apgrozījumu var palielināt, piesaistot jaunus klientus ar reklāmas un dažādu mārketinga akciju palīdzību.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

1. LR likums *Gada pārskatu likums*. 2006. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=66461#p54> (skatīts 23.01.2012.)
2. LR likums *Par iedzīvotāju ienākuma nodokli*. 1994. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=56880> (skatīts 23.01.2012.)
3. **Atrill P., McLaney E.** *Financial Accountin for Decision Markers*. United Kingdom: Pearson Education Limited, 2008. 461 p.
4. **Bednarskis L., Paupa V., Vaikulis J.** *Finansu pārskatu analīze*. Rīga: Latvijas Universitāte, 1994. 104 lpp.
5. **Brūna I., Kaire L.** *Apgrozāmo līdzekļu uzskaitē*. Rīga: Latvijas Universitāte, 2004. 97 lpp.
6. **Dūdele A., Korsaka T.** *Finansu vadības pamati*. Rīga: Banku augstskola, 2001. 99 lpp.
7. **Januška M.** *Finansu un grāmatvedības kontrole firmā*. Rīga: Merkūrijs LAT, 2002. 144 lpp.
8. **Kālis I.** *Finansu menedžments*. Latvijas Universitāte, 2004. 190 lpp.
9. **Krēsliņš K., Brūvers I., u.c.** *Ekonomikas un finanšu vārdnīca*. Rīga: Norden AB, 2003. 514 lpp.
10. **Paupa V., Šneidere R.** *Uzdevumu krājums finanšu analīzē*. Rīga: Baltimoras konsultāciju centrs, 2008. 46 lpp.
11. **Porter G.A., Norton C.L.** *Financial accounting the impact on decision markers*. United States of America: The Dryden Press, 1999. 593 p.
12. **Robinson T.R., Greuning van H., Henry E., Broihahn M.A.** *International financial statement analysis*. New Jersey: John Wiley & Sons, 2009. 828 p.
13. **Rurāne M.** *Finansu pārvaldība*. Rīga: Latvijas izglītības fonds, 2001. 281 lpp.
14. **Sinha G.** *Financial Statement Analysis*. New Delhi: PHI Learning Private Limited, 2009. 617.p.
15. **Šneidere R.** *Finanšu analīzes metodes uzņēmuma maksātspējas prognozēšanai*. Rīga: Lietišķais informācijas dienests, 2009. 232 lpp.
16. **Zariņa V., Strēle I.** *Finanšu plānošana uzņēmumā*. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2009. 106 lpp.
17. Dienas Bizness.lv *Atgriežas pie pirmsākumiem*. Pieejams: <http://www.db.lv/sodien-laikraksta/atgriezas-pie-pirmsakumiem-251195> (skatīts 06.04.2012.)

18. Lursoft *SIA Jūsma*. Pieejams: <https://www.lursoft.lv/uznemuma-pamatdati/jusma/40003080313> (skatīts 06.04.2012.)
19. Lursoft *SIA Litava*. Pieejams: <http://www.lursoft.lv/uznemuma-pamatdati/litava/40003168608> (skatīts 25.03.2012.)
20. Nekrīze.lv *Atgriežas pie pirmsākumiem*. Pieejams: <http://nekrize.lv/atgriežas-pie-pirmsakumiem/> (skatīts 24.03.2012.)
21. SIA Jūsma *Produkcija*. Pieejams: <http://www.jusma.lv/index.php/site/index/cat/1/lang/1> (skatīts: 06.04.2012.)
22. SIA „Jūsma” 2008.-2010.gada pārskats
23. SIA Kvadro *Saimnieciskās darbības apraksts*. Pieejams: <http://www.kvadro.lv/index.html> (skatīts 24.03.2012.)
24. SIA „Kvadro” npublicētie materiāli.
25. SIA „Kvadro” 2008.-2010. gada pārskats
26. SIA Litava *Produkcija*. Pieejams: <http://www.litava.lv/index.php?id=21> (skatīts 25.03.2012.)
27. SIA „Litava” 2008.-2010.gada pārskats

PIELIKUMI

SIA „Kvadro” bilance, 2008. – 2010.g., Ls

Rādītāju nosaukums	Gadi		
	2008	2009	2010
AKTĪVS			
Pamatlīdzekļi			
1. Zemes gabali, ēkas un būves un ilggadīgie stādījumi	102494	97599	94516
2. Iekārtas un mašīnas	264160	241046	218874
3. Pārējie PL un inventārs	8249	4549	18219
Pamatlīdzekļi kopā	374903	343194	331609
Apgrozāmie līdzekļi			
Krājumi			
1. Izejvielas, pamatmateriāli	51490	11968	10211
2. Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	21688	6054	9172
3. Avansa maksājumi par precēm		1167	6883
Krājumi kopā	73178	19189	26266
Debitori			
1. Pircēju un pasūtītāju parādi	31972	47916	64987
2. Citi debitori	7924	4868	10808
3. Nākamo periodu izmaksas	510	307	463
Debitori kopā	40406	53091	76258
Naudas līdzekļi kopā	30199	33469	144059
Apgrozāmie līdzekļi kopā	143783	105749	246583
BILANCE	518686	448943	578192
PASĪVS			
Pašu kapitāls			
1. Akciju vai daļu kapitāls	6300	6300	6300
2. Rezerves			
2.1. Likumā noteiktās rezerves	534	534	
2.2. Pārējās rezerves	376571	366188	355805
2.Rezerves kopā	377105	366722	355805
3. Nesadalītā peļņa			
3.1. Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	16416		4952
3.2. Pārskata nesadalītā peļņa	57396	4418	125796
3.Nesadalītā peļņa kopā	73812	4418	130748
Pašu kapitāls kopā	457217	377440	492853
Uzkrājumi			
Citi uzkrājumi	2335		
Uzkrājumi kopā	2335		
Īstermiņa parādi			
1. Citi aizņēmumi		23136	15936
2. Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	11544	17611	25422
3. Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	3279	739	21609
4. Pārējie kreditori	1738	2355	4440
5. Neizmaksātās dividendes	42298	27317	11601
Uzkrātās saistības	275	345	6331
Īstermiņa parādi kopā	59134	71503	85339
BILANCE	518686	448943	578192

SIA „Kvadro” peļņas vai zaudējumu aprēķins, 2008. – 2010.g., Ls

Posteņa nosaukums	Gadi		
	2008	2009	2010
Neto apgrozījums	229662	270221	547978
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	169123	228009	352101
Bruto peļņa vai zaudējumi	60539	42212	195877
Pārdošanas izmaksas	22664	41983	50112
Administrācijas izmaksas	3695	3141	3801
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	28065	12788	11716
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	769	1679	2361
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	61476	8197	151319
UIN par pārskata periodu	2631	2376	23854
Pārējie nodokļi	1449	1403	1669
Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem	57396	4418	125796

SIA „Litava” bilance, 2008. – 2010.g., Ls

Rādītāju nosaukums	Gadi		
	2008	2009	2010
AKTĪVS			
Pamatlīdzekļi			
1. Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	4823	4823	4823
2. Iekārtas un mašīnas	38224	29646	23232
3. Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	28750	11563	2704
Pamatlīdzekļi kopā	71797	46032	30759
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi			
Pārējie aizdevumi	937	937	937
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi kopā	937	937	937
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā	72734	46969	31696
Apgrozāmie līdzekļi			
Krājumi			
Izejvielas, pamatmateriāli	54808	52068	70659
Nepabeigtie ražojumi		14280	
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	38716	23996	39351
Avansa maksājumi par precēm			-1787
Krājumi kopā	93524	90344	108223
Debitori			
1. Pircēju un pasūtītāju parādi	28015	27540	39460
2. Citi debitori	30393	56322	2915
3. Nākamo periodu izmaksas		115	
Debitori kopā	58408	83977	42375
Naudas līdzekļi kopā	1848	2451	5045
Apgrozāmie līdzekļi kopā	153780	176772	155643
BILANCE	226514	223741	187339
PASĪVS			
Pašu kapitāls			
1. Akciju vai daļu kapitāls	2000	2000	2000
2. Nesadalītā peļņa			
2.1.Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	87287	71301	60103
2.2.Pārskata nesadalītā peļņa	-15986	-11198	15152
2. Nesadalītā peļņa kopā	71301	60103	75255
Pašu kapitāls kopā	73301	62103	77255
Kreditori			
Ilgtermiņa parādi			
1. UIN atliktais maksājums	4892	4892	4892
2. Citi aizņēmumi	28698	28697	2779
Ilgtermiņa parādi	33590	33589	7671
Īstermiņa parādi			
1. Citi aizņēmumi	58404	44486	41645
2. Parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem	55077	80850	57928
3. Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	1514	1016	1144
4. Pārējie kreditori	2525	1697	1696
5. Neizmaksātās dividendes	2103		
Īstermiņa parādi	119623	128049	102413
Kreditori kopā	153213	161638	110084
BILANCE	226514	223741	187339

SIA „Litava” peļņas vai zaudējumu aprēķins, 2008. – 2010.g., Ls

Posteņa nosaukums	Gadi		
	2008	2009	2010
Neto apgrozījums	435910	293779	316699
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	302487	197011	230760
Bruto peļņa vai zaudējumi	133423	96768	85939
Pārdošanas izmaksas	126591	93854	61912
Administrācijas izmaksas	18518	10355	8068
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	-3570	-1256	-133
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	730	2501	673
Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi	-15986	-11198	15153

SIA „Jūsma” bilance, 2008. – 2010.g., Ls

Rādītāju nosaukums	Gadi		
	2008	2009	2010
AKTĪVS			
Pamatlīdzekļi			
4. Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	987	1406	2456
5. Pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas		2066	
Pamatlīdzekļi kopā	987	3472	2456
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā	987	3472	2456
Apgrozāmie līdzekļi			
Krājumi			
Izejvielas, pamatmateriāli	6027	3080	2388
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	3884	979	1881
Krājumi kopā	9911	4059	4269
Debitori			
4. Pircēju un pasūtītāju parādi	27810	20894	29358
5. Citi debitori	2819	2440	21432
6. Nākamo periodu izmaksas	216	323	361
Debitori kopā	30845	23657	51151
Naudas līdzekļi kopā	885	374	874
Apgrozāmie līdzekļi kopā	41641	28090	56294
BILANCE	42628	31562	58750
PASĪVS			
Pašu kapitāls			
1. Akciju vai daļu kapitāls	6000	6000	6000
2. Rezerves			
2.1. Likumā noteiktās rezerves	618		
2.2. Pārējās rezerves	11124		
2.Rezerves kopā	11742		
3. Nesadalītā peļņa			
3.1.Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	-9337		
3.2.Pārskata nesadalītā peļņa	10675	4335	27813
3.Nesadalītā peļņa kopā	1338	4335	27813
Pašu kapitāls kopā	19080	10335	33813
Īstermiņa parādi			
6. Citi aizņēmumi	883	2891	1039
7. Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	18370	10049	10984
8. Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	2303	6291	11079
9. Pārējie kreditori	1992	1996	1835
Īstermiņa parādi	23548	21227	24937
Kreditori kopā	23548	21227	24937
BILANCE	42628	31562	58750

SIA „Jūsma” peļņas vai zaudējumu aprēķins, 2008. – 2010.g., Ls

Posteņa nosaukums	Gadi		
	2008	2009	2010
Neto apgrozījums	145614	183693	233232
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	82976	92360	112076
Bruto peļņa vai zaudējumi	62638	91333	121156
Pārdošanas izmaksas	53200	74129	80068
Administrācijas izmaksas	5388	8157	6357
Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi	10133	1	631
Pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas	3164	3416	2007
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	0	0	212
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	11019	5632	33143
UIN par pārskata periodu	344	1297	5330
Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi	10675	4335	27813

SIA „Kvadro” bilances horizontālā analīze 2008. – 2010.g., Ls un %

Rādītāja nosaukums	2009/2008		2010/2009	
	Ls	%	Ls	%
AKTĪVS				
Zemes gabali, ēkas un būves un ilggadīgie stādījumi	-4895	-5	-3083	-3
Iekārtas un mašīnas	-23114	-9	-22172	-9
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	-3700	-45	13670	301
Pamatlīdzekļi kopā	-31709	-8	-11585	-3
Izejvielas, pamatmateriāli	-39522	-77	-1757	-15
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	-15634	-72	3118	52
Avansa maksājumi par precēm	1167		5716	490
Krājumi kopā	-53989	-74	7077	37
Pircēju un pasūtītāju parādi	15944	50	17071	36
Citi debitori	-3056	-39	5940	122
Nākamo periodu izmaksas	-203	-40	156	51
Debitori kopā	12685	31	23167	44
Naudas līdzekļi kopā	3270	11	110590	330
Apgrozāmie līdzekļi kopā	-38034	-26	140834	133
BILANCE	-69743	-13	129249	29
PASĪVS				
Pašu kapitāls				
Likumā noteiktās rezerves			-534	-100
Pārējās rezerves	-10383	-3	-10383	-3
<i>Rezerves kopā</i>	-10383	-3	-10917	-3
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	-16416	-100	4952	
Pārskata nesadalītā peļņa	-52978	-92	121378	2747
<i>Nesadalītā peļņa kopā</i>	-69394	-94	126330	2859
Pašu kapitāls kopā	-79777	-17	115413	31
Citi uzkrājumi	-2335	-100	0	
Uzkrājumi	-2335	-100	0	
Citi aizņēmumi	23136		-7200	-31
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	6067	53	7811	44
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	-2540	-77	20870	2824
Pārējie kreditori	617	36	2085	89
Neizmaksātās dividendes	-14981	-35	-15716	-58
Uzkrātās saistības	70	25	5986	1735
Īstermiņa parādi kopā	12369	21	13836	19
BILANCE	-69743	-13	129249	29

SIA „Kvadro” peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālā analīze 2008. – 2010.g., Ls un %

Posteņa nosaukums	2009/2008		2010/2009	
	Ls	%	Ls	%
Neto apgrozījums	40559	18	277757	103
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	58886	35	124092	54
Bruto peļņa vai zaudējumi	-18327	-30	153665	364
Pārdošanas izmaksas	19319	85	8129	19
Administrācijas izmaksas	-554	-15	660	21
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	-15277	-54	-1072	-8
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	910	118	682	41
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	-53279	-87	143122	1746
UIN par pārskata periodu	-255	-10	21478	904
Pārējie nodokļi	-46	-3	266	19
Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem	-52978	-92	121378	2747

SIA „Litava” bilances horizontālā analīze 2008. – 2010.g., Ls un %

Rādītāja nosaukums	2009/2008		2010/2009	
	Ls	%	Ls	%
AKTĪVS				
Iekārtas un mašīnas	-8578	-22	-6414	-22
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	-17187	-60	-8859	-77
Pamatlīdzekļi kopā	-25765	-36	-15273	-33
Izejvielas, pamatmateriāli	-2740	-5	18591	36
Nepabeigtie ražojumi	14280	0	0	0
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	-14720	-38	15355	64
Avansa maksājumi par precēm	0	0	-1787	0
Krājumi kopā	-3180	-3	17879	20
Pircēju un pasūtītāju parādi	-475	-2	11920	43
Citi debitori	25929	85	-53407	-95
Nākamo periodu izmaksas	115	0	-115	-100
Debitori kopā	25569	44	-41602	-50
Naudas līdzekļi kopā	603	33	2594	106
Apgrozāmie līdzekļi kopā	22992	15	-21129	-12
BILANCE	-2773	-1	-36402	-16
PASĪVS				
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	-15986	-18	-11198	-16
Pārskata nesadalītā peļņa	4788	-30	26350	-235
<i>Nesadalītā peļņa kopā</i>	-11198	-16	15152	25
Pašu kapitāls kopā	-11198	-15	15152	24
Citi aizņēmumi	-13918	-24	-2841	-6
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	25773	47	-22922	-28
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	-498	-33	128	13
Pārējie kreditori	-828	-33	-1	0
Neizmaksātās dividendes	-2103	-100	0	0
Īstermiņa parādi	8426	7	-25636	-20
BILANCE	-2773	-1	-36402	-16

SIA „Litava” peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālā analīze 2008. – 2010.g., Ls un
%

Posteņa nosaukums	2009/2008		2010/2009	
	Ls	%	Ls	%
Neto apgrozījums	-142131	-33	22920	8
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	-105476	-35	33749	17
Bruto peļņa vai zaudējumi	-36655	-27	-10829	-11
Pārdošanas izmaksas	-32737	-26	-31942	-34
Administrācijas izmaksas	-8163	-44	-2287	-22
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	1771	243	0	0
Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi	4788	30	26351	235

SIA „Jūsma” bilances horizontālā analīze 2008. – 2010.g., Ls un %

Rādītāja nosaukums	2009/2008		2010/2009	
	Ls	%	Ls	%
AKTĪVS				
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	419	42	1050	75
Pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas	2066	0	-2066	0
Pamatlīdzekļi kopā	2485	252	-1016	-29
Izejvielas, pamatmateriāli	-2947	-49	-692	-22
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	-2905	-75	902	92
Krājumi kopā	-5852	-59	210	5
Pircēju un pasūtītāju parādi	-6916	-25	8464	41
Citi debitori	-379	-13	18992	778
Nākamo periodu izmaksas	107	50	38	12
Debitori kopā	-7188	-23	27494	116
Naudas līdzekļi kopā	-511	-58	500	134
Apgrozāmie līdzekļi kopā	-13551	-33	28204	100
BILANCE	-11066	-26	27188	86
PASĪVS				
Likumā noteiktās rezerves	-618	-100	0	0
Pārējās rezerves	-11124	-100	0	0
<i>Rezerves kopā</i>	-11742	-100	0	0
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	9337	-100	0	0
Pārskata nesadalītā peļņa	-6340	-59	23478	542
<i>Nesadalītā peļņa kopā</i>	2997	224	23478	542
Pašu kapitāls kopā	-8745	-46	23478	227
Citi aizņēmumi	2008	227	-1852	-64
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	-8321	-45	935	9
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	3988	173	4788	76
Pārējie kreditori	4	0	-161	-8
Īstermiņa parādi kopā	-2321	-10	3710	17
BILANCE	-11066	-26	27188	86

SIA „Jūsma” peļņas vai zaudējumu aprēķina horizontālā analīze 2008. – 2010.g., Ls un
%

Posteņa nosaukums	2009/2008		2010/2009	
	Ls	%	Ls	%
Neto apgrozījums	38079	26	49539	27
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas	9384	11	19716	21
Bruto peļņa vai zaudējumi	28695	46	29823	33
Pārdošanas izmaksas	20929	39	5939	8
Administrācijas izmaksas	2769	51	-1800	-22
Pārējie uzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi	-10132	-100	630	63000
Pārējās uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas	252	8	-1409	-41
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	0	0	212	0
Peļņa vai zaudējumi pirms nodokļiem	-5387	-49	27511	488
UIN par pārskata periodu	953	277	4033	311
Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem	-6340	-59	23478	542

SIA „Kvadro” bilances vertikālā analīze 2008. – 2010.g., % un %punkti

Rādītāja nosaukums	Struktūra, %			Izmaiņas, %punktos	
	2008	2009	2010	2009/2008	2010/2009
AKTĪVS					
Zemes gabali, ēkas un būves un ilggadīgie stādījumi	19,76	21,74	16,35	1,98	-5,39
Iekārtas un mašīnas	50,93	53,69	37,85	2,76	-15,84
Pārējie PL un inventārs	1,59	1,01	3,15	-0,58	2,14
Pamatlīdzekļi kopā	72,28	76,44	57,35	4,16	-19,09
Izejvielas, pamatmateriāli	9,93	2,66	1,76	-7,27	-0,90
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	4,18	1,35	1,59	-2,83	0,24
Avansa maksājumi par precēm	0,00	0,26	1,19	0,26	0,93
Krājumi kopā	14,11	4,27	4,54	-9,84	0,27
Pircēju un pasūtītāju parādi	6,16	10,67	11,24	4,51	0,57
Citi debitori	1,53	1,09	1,87	-0,44	0,78
Nākamo periodu izmaksas	0,10	0,07	0,08	-0,03	0,01
Debitori kopā	7,79	11,83	13,19	4,04	1,36
Naudas līdzekļi kopā	5,82	7,46	24,92	1,64	17,46
Apgrūzāmie līdzekļi kopā	27,72	23,56	42,65	-4,16	19,09
BILANCE	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00
PASĪVS					
Akciju vai daļu kapitāls	1,22	1,40	1,09	0,18	-0,31
Likumā noteiktās rezerves	0,10	0,12	0,00	0,02	-0,12
Pārējās rezerves	72,60	81,57	61,54	8,97	-20,03
<i>Rezerves</i>	72,70	81,69	61,54	8,99	-20,15
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	3,16	0,00	0,85	-3,16	0,85
Pārskata nesadalītā peļņa	11,07	0,98	21,76	-10,09	20,78
<i>Nesadalītā peļņa kopā</i>	14,23	0,98	22,61	-13,25	21,63
Pašu kapitāls kopā	88,15	84,07	85,24	-4,08	1,17
Uzkrājumi kopā	0,45	0	0	-0,45	0
Citi aizņēmumi	0,00	5,15	2,75	5,15	-2,40
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	2,23	3,92	4,40	1,69	0,48
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	0,63	0,17	3,74	-0,46	3,57
Pārējie kreditori	0,34	0,53	0,77	0,19	0,24
Neizmaksātās dividendes	8,15	6,08	2,01	-2,07	-4,07
Uzkrātās saistības	0,05	0,08	1,09	0,03	1,01
Īstermiņa parādi	11,40	15,93	14,76	4,53	-1,17
BILANCE	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

SIA „Litava” bilances vertikālā analīze 2008. – 2010.g., % un %punkti

Rādītāja nosaukums	Struktūra, %			Izmaiņas, %punktos	
	2008	2009	2010	2009/2008	2010/2009
AKTĪVS					
Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	2,13	2,15	2,58	0,02	0,43
Iekārtas un mašīnas	16,88	13,25	12,40	-3,62	-0,85
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	12,69	5,17	1,44	-7,52	-3,73
Pamatlīdzekļi kopā	31,70	20,57	16,42	-11,12	-4,15
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	0,41	0,42	0,50	0,01	0,08
Ilgtermiņa ieguldījumi	32,11	20,99	16,92	-11,12	-4,07
Izejvielas, pamatmateriāli	24,20	23,27	37,72	-0,93	14,45
Nepabeigtie ražojumi	0	6,38	0	6,38	-6,38
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	17,09	10,73	21,00	-6,36	10,27
Avansa maksājumi par precēm	0,00	0,00	-0,95	0,00	-0,95
Krājumi kopā	41,29	40,38	57,77	-0,91	17,39
Pircēju un pasūtītāju parādi	12,37	12,31	21,06	-0,06	8,75
Citi debitori	13,42	25,17	1,56	11,75	-23,61
Nākamo periodu izmaksas	0,00	0,05	0,00	0,05	-0,05
Debitori kopā	25,79	37,53	22,62	11,74	-14,91
Naudas līdzekļi kopā	0,81	1,10	2,69	0,29	1,59
Apgrozāmie līdzekļi kopā	67,89	79,01	83,08	11,12	4,07
BILANCE	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00
PASĪVS					
Akciju vai daļu kapitāls	0,88	0,90	1,07	0,02	0,17
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	38,54	31,87	32,08	-6,67	0,21
Pārskata nesadalītā peļņa	-7,06	-5,01	8,09	2,05	13,10
<i>Nesadalītā peļņa kopā</i>	31,48	26,86	40,17	-4,62	13,31
Pašu kapitāls kopā	32,36	27,76	41,24	-4,60	13,48
UIN atliktais maksājums	2,16	2,18	2,61	0,02	0,42
Citi aizņēmumi	12,67	12,83	1,48	0,16	-11,34
Ilgtermiņa parādi	14,83	15,01	4,09	0,18	-10,92
Citi aizņēmumi	25,78	19,88	22,23	-5,90	2,35
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	24,32	36,14	30,92	11,82	-5,22
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	0,67	0,45	0,61	-0,22	0,16
Pārējie kreditori	1,11	0,76	0,91	-0,35	0,15
Neizmaksātās dividendes	0,93	0,00	0,00	-0,93	0,00
Uzkrātās saistības	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Īstermiņa parādi	52,81	57,23	54,67	4,42	-2,56
Kreditori kopā	67,64	72,24	58,76	4,60	-13,48
BILANCE	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

SIA „Jūsma” bilances vertikālā analīze 2008. – 2010.g., % un %punkti

Rādītāja nosaukums	Struktūra, %			Izmaiņas, %punktos	
	2008	2009	2010	2009/2008	2010/2009
AKTĪVS					
Pārējie pamatlīdzekļi un inventārs	2,32	4,45	4,18	2,14	-0,27
Pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas	0,00	6,55	0,00	6,55	-6,55
Pamatlīdzekļi kopā	2,32	11,00	4,18	8,69	-6,82
Izejvielas, pamatmateriāli	14,14	9,76	4,06	-4,38	-5,69
Gatavie ražojumi un preces pārdošanai	9,11	3,10	3,20	-6,01	0,10
Krājumi kopā	23,25	12,86	7,27	-10,39	-5,59
Pircēju un pasūtītāju parādi	65,24	66,20	49,97	0,96	-16,23
Citi debitori	6,61	7,73	36,48	1,12	28,75
Nākamo periodu izmaksas	0,51	1,02	0,61	0,52	-0,41
Debitori kopā	72,36	74,95	87,07	2,60	12,11
Naudas līdzekļi kopā	2,08	1,18	1,49	-0,89	0,30
Apgrozāmie līdzekļi kopā	97,68	89,00	95,82	-8,69	6,82
BILANCE	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00
PASĪVS					
Akciju vai daļu kapitāls	14,08	19,01	10,21	4,93	-8,80
Likumā noteiktās rezerves	1,45	0,00	0,00	-1,45	0,00
Pārējās rezerves	26,10	0,00	0,00	-26,10	0,00
<i>Rezerves</i>	<i>27,55</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-27,55</i>	<i>0,00</i>
Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa	-21,90	0,00	0,00	21,90	0,00
Pārskata nesadalītā peļņa	25,04	13,73	47,34	-11,31	33,61
<i>Nesadalītā peļņa kopā</i>	<i>3,14</i>	<i>13,73</i>	<i>47,34</i>	<i>10,60</i>	<i>33,61</i>
Pašu kapitāls kopā	44,76	32,75	57,55	-12,01	24,81
Citi aizņēmumi	2,07	9,16	1,77	7,09	-7,39
Parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem	43,09	31,84	18,70	-11,25	-13,14
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	5,40	19,93	18,86	14,53	-1,07
Pārējie kreditori	4,67	6,32	3,12	1,65	-3,20
Īstermiņa parādi	55,24	67,25	42,45	12,01	-24,81
BILANCE	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” ekonomiskās aktivitātes rādītāju analīze 2008. –

2010.g., koef.

Rādītājs	Uzņēmums	Ekonomiskās aktivitātes koeficienti			Izmaiņas	
		2008.	2009.	2010.	2009/2008.	2010/2009.
Visu aktīvu aprīte (Neto apgrozījums/Aktīvs)	Kvadro	0,44	0,60	0,95	0,16	0,35
	Litava	1,92	1,31	1,69	-0,61	0,38
	Jūsma	3,42	5,82	3,97	2,4	-1,85
Visu aktīvu aprītes periods dienās (365/Visu aktīvi aprīte)	Kvadro	829,55	608,33	384,21	-221,22	-224,12
	Litava	190,10	278,63	215,98	88,53	-62,65
	Jūsma	106,73	62,71	91,94	-44,02	29,23
Ilgtermiņa ieguldījumu aprīte (Neto apgrozījums/Ilgtermiņa ieguldījumi)	Kvadro	0,61	0,79	1,65	0,18	0,86
	Litava	5,99	6,25	9,99	0,26	3,74
	Jūsma	147,53	52,91	94,96	-94,62	42,05
Ilgtermiņa ieguldījumu aprītes periods dienās (365/Ilgtermiņa ieguldījumu aprīte)	Kvadro	598,36	462,03	221,21	-136,33	-240,82
	Litava	60,93	58,40	36,54	-2,53	-21,86
	Jūsma	2,47	6,90	3,84	4,43	-3,06
Pamatlīdzekļu aprīte (Neto apgrozījums/Pamatlīdzekļi)	Kvadro	0,61	0,79	1,65	0,18	0,86
	Litava	6,07	6,38	10,3	0,31	3,92
	Jūsma	147,53	52,91	94,96	-94,62	42,05
Pamatlīdzekļu aprītes periods dienās (365/Pamatlīdzekļu aprīte)	Kvadro	598,36	462,03	221,21	-136,33	-240,82
	Litava	60,13	57,21	35,44	-2,92	-21,77
	Jūsma	2,47	6,90	3,84	4,43	-3,06
Apgrozāmo līdzekļu aprīte (Neto apgrozījums/ apgrozāmie līdzekļi)	Kvadro	1,60	2,56	2,22	0,96	-0,34
	Litava	2,83	1,66	2,03	-1,17	0,37
	Jūsma	3,50	6,54	4,14	3,04	-2,40
Apgrozāmo līdzekļu aprītes periods dienās (365/apgrozāmo līdzekļu aprīte)	Kvadro	228,13	142,58	164,41	-85,55	21,83
	Litava	128,98	219,88	179,80	90,9	-40,08
	Jūsma	104,29	55,81	88,16	-48,48	32,35
Krājumu aprīte (Ražošanas izmaksas/Krājumi bilancē)	Kvadro	2,31	11,88	13,41	9,57	1,53
	Litava	3,23	2,18	2,13	-1,05	-0,05
	Jūsma	8,37	22,75	26,25	14,38	3,50
Krājumu aprītes periods dienās (365/Krājumu aprīte)	Kvadro	158,01	30,72	27,23	-127,29	-3,49
	Litava	113,00	167,43	171,36	54,43	3,93
	Jūsma	43,61	16,04	13,9	-27,57	-2,14
Debitoru aprīte (Neto apgrozījums/Debitori)	Kvadro	7,18	5,64	8,43	-1,54	2,79
	Litava	15,56	10,67	8,03	-4,89	-2,64
	Jūsma	5,24	8,79	7,94	3,55	-0,85
Debitoru aprītes periods dienās (365/Debitoru aprīte)	Kvadro	50,84	64,72	43,3	13,88	-21,42
	Litava	23,46	34,21	45,45	10,75	11,24
	Jūsma	69,66	41,52	45,97	-28,14	4,45
Kreditoru aprīte (Realizētās produkcijas pašizmaksa/Parādi piegādātājiem)	Kvadro	14,65	12,95	13,85	-1,70	0,90
	Litava	5,49	2,44	3,98	-3,05	1,54
	Jūsma	4,52	9,19	10,2	4,67	1,01
Kreditoru aprīte dienās (365/Kreditoru aprīte)	Kvadro	24,91	28,19	26,35	3,28	-1,84
	Litava	66,48	149,59	91,71	83,11	-57,88
	Jūsma	80,75	39,72	35,78	-41,03	-3,94
Pašu līdzekļu aprīte (Neto apgrozījums/Pašu kapitāls)	Kvadro	0,50	0,72	1,11	0,22	0,39
	Litava	5,95	4,73	4,10	-1,22	-0,63
	Jūsma	7,63	17,77	4,14	10,14	-13,63
Darba ražīgums, Ls/1 darbinieks (Neto apgrozījums/Vidējais darbinieku skaits(gadā))	Kvadro	25518	30024,56	68497,25	4506,56	38472,69
	Litava	22942,63	15462,05	18629,35	-7480,58	3167,30
	Jūsma	20802,00	26241,86	33318,86	5439,86	7077,00

SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” likviditātes rādītāju analīze 2008. – 2010.g., koef.

Rādītājs	Uzņēmums	Likviditāte, koef.			Izmaiņas		Optimālā robeža
		2008.	2009.	2010.	2009/2008.	2010/2009.	
Kopējā likviditāte L₁ (Apgrozāmie līdzekļi/Īstermiņa saistības)	Kvadro	2,43	1,48	2,89	-0,95	1,41	[1-2]
	Litava	1,29	1,38	1,52	0,09	0,14	
	Jūsma	1,77	1,32	2,26	-0,45	0,94	
Starpseguma likviditāte L₂ (Apgrozāmie līdzekļi-(Krājumi +Nākamo periodu izmaksas)/Īstermiņa saistības)	Kvadro	1,19	1,21	2,58	0,02	1,37	[0,8-1]
	Litava	0,5	0,67	0,46	0,17	-0,21	
	Jūsma	1,34	1,12	2,07	-0,22	0,95	
Absolūtā likviditāte L₃ (Naudas līdzekļi +Vērtspapīri)/Īstermiņa saistības)	Kvadro	0,51	0,47	1,69	-0,04	1,22	[0,1-0,7]
	Litava	0,02	0,02	0,05	0	0,03	
	Jūsma	0,04	0,02	0,04	-0,02	0,02	
Darba kapitāls (Apgrozāmie līdzekļi-Īstermiņa saistības)	Kvadro	84649	34246	161244	-50403	126998	[>0]
	Litava	34157	48723	53230	14566	4507	
	Jūsma	18093	6863	31357	-11230	24494	

SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” maksāspējas rādītāju analīze 2008. – 2010.g., koef.

Rādītājs	Uzņēmums	Maksāspēja, koef.			Izmaiņas		Optimālā robeža
		2008.	2009.	2010.	2009/2008.	2010/2009.	
Uzņēmuma autonomija (Pašu kapitāls/Aktīvu kopsumma)	Kvadro	0,88	0,84	0,85	-0,04	0,01	[≥0,5]
	Litava	0,32	0,28	0,41	-0,04	0,13	
	Jūsma	0,45	0,33	0,58	-0,12	0,25	
Saistību īpatsvars bilancē (Aizņemtā kapitāls/Aktīvu kopsumma)	Kvadro	0,12	0,16	0,15	0,04	-0,01	[≤0,5]
	Litava	0,68	0,72	0,59	0,04	-0,13	
	Jūsma	0,55	0,67	0,42	0,12	-0,25	
Finansiālais līdzsvars (Aizņemtā kapitāls/Pašu kapitāls)	Kvadro	0,13	0,19	0,17	0,06	-0,02	[<1]
	Litava	2,09	2,6	1,42	0,51	-1,18	
	Jūsma	1,23	2,05	0,74	0,82	-1,31	
Tīrā ienākuma koeficients ((Tīrā peļņa+Amortizējamie atskaitījumi)/Neto apgrozījums)	Kvadro	0,39	0,14	0,28	-0,25	0,14	-
	Litava	0,03	0,05	0,10	0,02	0,05	
	Jūsma	0,07	0,03	0,13	-0,04	0,10	

SIA „Kvadro”, SIA „Litava”, SIA „Jūsma” rentabilitātes rādītāju analīze 2008. – 2010.g., %

Rādītājs		Uzņēmums	Rentabilitāte, %			Izmaiņas	
			2008.	2009.	2010.	2009/2008.	2010/2009.
KOMERCIĀLAIS	Realizācijas (Tīrā peļņa/Neto apgrozījums*100)	Kvadro	24,99	1,63	22,96	-23,36	21,33
		Litava	-3,67	-3,81	4,78	-0,14	8,59
		Jūsma	7,33	2,36	11,93	-4,97	9,57
	Operatīvās darbības (Peļņa pirms procentiem un nodokļiem/Neto apgrozījums*100)	Kvadro	26,77	3,03	27,61	-23,74	24,58
		Litava	-3,67	-3,81	4,78	-0,14	8,59
		Jūsma	7,57	3,07	14,21	-4,5	11,14
	Bruto peļņas (Bruto peļņa/Neto apgrozījums*100)	Kvadro	26,36	15,62	35,75	-10,74	20,13
		Litava	30,61	32,94	27,14	2,33	-5,8
		Jūsma	43,02	49,72	51,95	6,7	2,23
EKONOMI- SKAIS	Investīciju (Peļņa pirms procentiem un nodokļiem/Aktīvi*100)	Kvadro	11,07	0,98	21,76	-10,09	20,78
		Litava	-7,06	-5,00	8,09	2,06	13,09
		Jūsma	25,04	13,73	47,34	-11,31	33,61
FINANSIĀLAIS	Kopkapitāla ((Tīrā peļņa+Procentu maksājumi)/Kopkapitāls*100)	Kvadro	11,12	0,98	21,76	-10,14	20,78
		Litava	-6,74	-3,89	8,45	2,85	12,34
		Jūsma	25,04	13,73	47,7	-11,31	33,97
	Pašu kapitāla (Tīrā peļņa/Pašu kapitāls*100)	Kvadro	12,55	1,17	25,52	-11,38	24,35
		Litava	-21,81	-18,03	19,61	3,78	37,64
		Jūsma	55,95	41,94	82,26	-14,01	40,32

SIA „Kvadro” bankrota prognozēšanas indeksi 2008. – 2010.g.

K.p.k.	Rādītājs	Bankrota prognozēšanas indeksi			Izmaiņas	
		2008.	2009.	2010.	2009./2008.	2010./2009.
Altaņa Z' modelis lieliem rūpniecības uzņēmumiem, kuru akcijas nekotējas biržā						
X1	Darba kapitāls/Aktīvi	0,163	0,076	0,279	-0,087	0,203
X2	Nesadalītā peļņa/Aktīvi	0,142	0,010	0,226	-0,132	0,216
X3	Peļņa pirms% un nod./Aktīvi	0,119	0,018	0,262	-0,101	0,244
X4	Pašu kapitāls/Aizņemto kapitālu	7,732	5,279	5,775	-2,453	0,496
X5	Neto apgrozījums/ Aktīvi	0,443	0,602	0,948	0,159	0,346
Aprēķina rezultāts	Z'=0,717X1+0,847X2+3,107X3+0,42X4+0,9995X5	4,297	2,938	4,579	-1,359	1,641
Altaņa Z" modelis maziem un vidējiem uzņēmumiem						
X1	Darba kapitāls/Aktīvi	0,163	0,076	0,279	-0,087	0,203
X2	Nesadalītā peļņa/Aktīvi	0,142	0,010	0,226	-0,132	0,216
X3	Peļņa pirms% un nod./Aktīvi	0,119	0,018	0,262	-0,101	0,244
X4	Pašu kapitāls/Aizņemto kapitālu	7,732	5,279	5,775	-2,453	0,496
Aprēķina rezultāts	Z"=6,56X1+3,26X2+6,72X3+1,05X4	10,450	6,195	10,391	-4,255	4,196
Springeita Z modelis						
V2	Darba kapitāls/Aktīvi	0,163	0,076	0,279	-0,087	0,203
V8	Peļņa pirms% un nod./Aktīvi	0,119	0,018	0,262	-0,101	0,244
V9	Peļņa pirms nod./Īstermiņa saist.	1,040	0,115	1,773	-0,925	1,658
V18	Neto apgrozījums/ Aktīvi	0,443	0,602	0,948	0,159	0,346
Aprēķina rezultāts	Z=1,03V2+3,07V8+0,66V9+0,4V18	1,397	0,450	2,641	-0,947	2,191
R.Šorina/I.Voronovas Z_{2L} modelis						
X1	Darba kapitāls/Aktīvi	0,163	0,076	0,279	-0,087	0,203
X2	Nesadalītā peļņa/Aktīvi	0,142	0,010	0,226	-0,132	0,216
X3	Peļņa pirms nodokļiem/Aktīvi	0,119	0,018	0,262	-0,101	0,244
X4	Pašu kapitāls/Aizņemto kapitālu	7,732	5,279	5,775	-2,453	0,496
X5	Neto apgrozījums/ Aktīvi	0,443	0,602	0,948	0,159	0,346
Aprēķina rezultāts	Z_{2L}=-2,4+2,5X1+3,5X2+4,4X3+0,45X4+0,7X5	2,818	0,701	3,504	-2,117	2,803

SIA „Litava” bankrota prognozēšanas indeksi 2008. – 2010.g.

K.p.k.	Rādītājs	Bankrota prognozēšanas indeksi			Izmaiņas	
		2008.	2009.	2010.	2009./2008.	2010./2009.
Altmaņa Z' modelis lieliem rūpniecības uzņēmumiem, kuru akcijas nekotējas biržā						
X1	Darba kapitāls/Aktīvi	0,151	0,218	0,284	0,067	0,066
X2	Nesadalītā peļņa/Aktīvi	0,315	0,269	0,402	-0,046	0,133
X3	Peļņa pirms% un nod./Aktīvi	-0,071	-0,050	0,081	0,021	0,131
X4	Pašu kapitāls/Aizņemto kapitālu	0,478	0,384	0,702	-0,094	0,318
X5	Neto apgrozījums/ Aktīvi	1,924	1,313	1,691	-0,611	0,378
Aprēķina rezultāts	Z'=0,717X1+0,847X2+3,107X3+0,42X4+0,9995X5	2,278	1,702	2,781	-0,576	1,079
Altmaņa Z" modelis maziem un vidējiem uzņēmumiem						
X1	Darba kapitāls/Aktīvi	0,151	0,218	0,284	0,067	0,066
X2	Nesadalītā peļņa/Aktīvi	0,315	0,269	0,402	-0,046	0,133
X3	Peļņa pirms% un nod./Aktīvi	-0,071	-0,050	0,081	0,021	0,131
X4	Pašu kapitāls/Aizņemto kapitālu	0,478	0,384	0,702	-0,094	0,318
Aprēķina rezultāts	Z"=6,56X1+3,26X2+6,72X3+1,05X4	2,042	2,374	4,455	0,332	2,081
Springeita Z modelis						
V2	Darba kapitāls/Aktīvi	0,151	0,218	0,284	0,067	0,066
V8	Peļņa pirms% un nod./Aktīvi	-0,071	-0,050	0,081	0,021	0,131
V9	Peļņa pirms nod./Īstermiņa saist.	-0,134	-0,087	0,148	0,047	0,235
V18	Neto apgrozījums/ Aktīvi	1,924	1,313	1,691	-0,611	0,378
Aprēķina rezultāts	Z=1,03V2+3,07V8+0,66V9+0,4V18	0,619	0,539	1,315	-0,080	0,776
R.Šorina/I.Voronovas Z_{2L} modelis						
X1	Darba kapitāls/Aktīvi	0,151	0,218	0,284	0,067	0,066
X2	Nesadalītā peļņa/Aktīvi	0,315	0,269	0,402	-0,046	0,133
X3	Peļņa pirms nodokļiem/Aktīvi	-0,071	-0,050	0,081	0,021	0,131
X4	Pašu kapitāls/Aizņemto kapitālu	0,478	0,384	0,702	-0,094	0,318
X5	Neto apgrozījums/ Aktīvi	1,924	1,313	1,691	-0,611	0,378
Aprēķina rezultāts	Z_{2L}=-2,4+2,5X1+3,5X2+4,4X3+0,45X4+0,7X5	0,330	-0,042	1,573	-0,372	1,615

SIA „Jūsma” bankrota prognozēšanas indeksi 2008. – 2010.g.

K.p.k.	Rādītājs	Bankrota prognozēšanas indeksi			Izmaiņas	
		2008.	2009.	2010.	2009./2008.	2010./2009.
Altmaņa Z' modelis lieliem rūpniecības uzņēmumiem, kuru akcijas nekotējas biržā						
X1	Darba kapitāls/Aktīvi	0,424	0,217	0,534	-0,207	0,317
X2	Nesadalītā peļņa/Aktīvi	0,031	0,137	0,473	0,106	0,336
X3	Peļņa pirms% un nod./Aktīvi	0,258	0,178	0,564	-0,080	0,386
X4	Pašu kapitāls/Aizņemto kapitālu	0,810	0,487	1,356	-0,323	0,869
X5	Neto apgrozījums/ Aktīvi	3,416	5,820	3,970	2,404	-1,850
Aprēķina rezultāts	Z'=0,717X1+0,847X2+3,107X3+0,42X4+0,9995X5	4,886	6,846	7,073	1,960	0,227
Altmaņa Z'' modelis maziem un vidējiem uzņēmumiem						
X1	Darba kapitāls/Aktīvi	0,424	0,217	0,534	-0,207	0,317
X2	Nesadalītā peļņa/Aktīvi	0,031	0,137	0,473	0,106	0,336
X3	Peļņa pirms% un nod./Aktīvi	0,258	0,178	0,564	-0,080	0,386
X4	Pašu kapitāls/Aizņemto kapitālu	0,810	0,487	1,356	-0,323	0,869
Aprēķina rezultāts	Z''=6,56X1+3,26X2+6,72X3+1,05X4	5,467	3,578	10,259	-1,889	6,681
Springeita Z modelis						
V2	Darba kapitāls/Aktīvi	0,424	0,217	0,534	-0,207	0,317
V8	Peļņa pirms% un nod./Aktīvi	0,258	0,178	0,564	-0,080	0,386
V9	Peļņa pirms nod./Īstermiņa saist.	0,468	0,265	1,329	-0,203	1,064
V18	Neto apgrozījums/ Aktīvi	3,416	5,820	3,970	2,404	-1,850
Aprēķina rezultāts	Z=1,03V2+3,07V8+0,66V9+0,4V18	2,904	3,273	4,747	0,369	1,474
R.Šorina/I.Voronovas Z_{2L} modelis						
X1	Darba kapitāls/Aktīvi	0,424	0,217	0,534	-0,207	0,317
X2	Nesadalītā peļņa/Aktīvi	0,031	0,137	0,473	0,106	0,336
X3	Peļņa pirms nodokļiem/Aktīvi	0,258	0,178	0,564	-0,080	0,386
X4	Pašu kapitāls/Aizņemto kapitālu	0,810	0,487	1,356	-0,323	0,869
X5	Neto apgrozījums/ Aktīvi	3,416	5,820	3,970	2,404	-1,850
Aprēķina rezultāts	Z_{2L}=-2,4+2,5X1+3,5X2+4,4X3+0,45X4+0,7X5	2,659	3,698	6,461	1,039	2,763

Diplomdarbs „SIA „Kvadro” attīstības iespēju izvērtējums” izstrādāts LU Ekonomikas un vadības fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autore: Irbe Dātava

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: docente Dr.oec Ruta Šneidere _____.____.2012.

Recenzente: lektore Lilija Ābika

Darbs iesniegts Grāmatvedības un audita katedrā _____.____.2012.

Dekāna pilnvarotā persona: metodiķe Alla Ščukina

Darbs aizstāvēts gala pārbaudījuma komisijas sēdē

_____.____.2012. prot. Nr. ____.

Komisijas sekretāre: